

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra teologických věd

Bakalářská práce

**Volnočasové aktivity v Českém Krumlově
od roku 1945 – 1995**

Vedoucí práce: Prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Autor práce: Veronika Vysekalová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: třetí

2018

Bakalářská práce v nezkrácené podobě

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47B zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

.....

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce Prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za cenné odborné rady, připomínky, čas a konzultace v průběhu psaní.

Dále bych chtěla poděkovat mé rodině, která mě při psaní a celém studiu podporovala, a také paní Mgr. Veronice Steinerové ze Státního okresního archivu v Českém Krumlově za její ochotu a vstřícnost při bádání v archivu.

Obsah

Úvod.....	7
1 Volný čas	8
1.1 Vymezení pojmu volný čas	8
1.2 Prožívání volného času	9
2 Město Český Krumlov v kulturním a historickém kontextu a volnočasové aktivity v předválečném období.....	11
2.1 Stručná historie Českého Krumlova	11
2.2 Zajímavá místa v Českém Krumlově	12
2.2.1 Zámecké divadlo.....	13
2.2.2 Základní umělecká škola	15
2.2.3 Jezuitské koleje.....	15
2.2.4 Církev a náboženská společnost.....	16
2.3 Kulturní život v Českém Krumlově před a po roce 1945 v stručném přehledu	18
2.4 Kapela Schwarzenberské gardy	20
2.5 Českokrumlovské slavnosti pětileté růže.....	22
3 Volnočasové aktivity od roku 1945 v poválečném období	24
3.1 Rok 1945 a situace v Českém Krumlově – odsun Němců	24
3.2 Dopad na německé spolkové aktivity	25
3.3 Nově příchozí a budování zázemí pro volnočasové aktivity	25
3.4 Kulturní a společenské události v poválečném období	26
3.5 Fungující zájmové spolky v poválečném období	27
3.5.1 Český rybářský svaz	27
3.5.2 Tělocvičná jednota Sokol	28
3.5.3 Zpěvácký spolek Dalibor	29
3.5.4 Revoluční odborové hnutí – ROH (Svaz zaměstnanců).....	30
3.5.5 Dělnická tělovýchovná jednota	31
3.5.6 Klub český turistů v Českém Krumlově (KČT)	31
3.5.7 Jednota Československého Orla	33
3.5.8 Československá obec legionářská	33
3.5.9 Vlastenecko-dobročinná obec Baráčníků Vitoraz Český Krumlov.....	34
3.5.10 Kopaná – SK Český Krumlov	35
3.5.11 Sportovní klub Český Krumlov	36
3.5.12 Tenisový klub	37
3.5.13 Českokrumlovský hokej	37
3.5.14 Sbor dobrovolných hasičů Český Krumlov	39

3.5.15	Sdružení českokrumlovského studentstva	39
3.5.16	Německý spolek s nacistickou ideologií - Hitlerjugend	40
3.5.17	Československý myslivecký svaz Český Krumlov	40
3.5.18	Činnost žen v Sokole	41
3.5.19	Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu v Českém Krumlově	42
3.5.20	Svaz brannosti	42
3.5.21	Českokrumlovská scéna	42
3.5.22	Svaz zahrádkářů.....	43
3.5.23	Masarykova liga proti tuberkulóze	44
3.5.24	Svaz národní revoluce	44
3.5.25	Svaz přátel SSSR.....	45
3.5.26	Československý Červený kříž (ČSČK)	45
3.5.27	Český svaz včelařů	47
3.5.28	Družina československých válečných poškozenců	48
3.5.29	Sdružení rodičů a přátel reálného gymnasia v Českém Krumlově.....	48
4	Volnočasové aktivity po únoru 1948	50
4.1	Situace v Českém Krumlově	50
4.2	Kultura po únoru 1948.....	51
4.3	Kulturní a společenské události po únoru 1948.....	52
4.4	Zájmové spolky po únoru 1948	52
4.4.1	Svaz československo-sovětského přátelství	52
4.4.2	Československý svaz mládeže (ČSM).....	53
4.4.3	Československý ústav zahraniční	53
4.4.4	Československý svaz žen	54
4.4.5	Svaz bojovníků za svobodu	54
4.4.6	Pionýr	55
5	50. léta – volnočasové aktivity ve znamení adorace nových politických idolů.....	56
5.1	Situace v Českém Krumlově po roce 1950	56
5.2	Kulturní život po roce 1950.....	57
5.3	Kulturní a společenské události v Českém Krumlově po roce 1950.....	58
5.4	Zájmové spolky po roce 1950	61
5.4.1	Svazarm	61
5.4.2	Basketbal (Košíková)	61
5.4.3	Sáňkařský sport v Českém Krumlově	61
5.4.4	Československý svaz tělesné výchovy	62

5.4.5	Fotoklub.....	62
5.4.6	Sportovní gymnastika.....	63
6	Období krátkého politického uvolnění – „Pražské jaro“	64
6.1	Stručný příběh Pražského Jara.....	64
6.2	Kulturní a společenské události v roce 1968	66
6.2.1	Dům dětí a mládeže (DDM)	66
6.3	Zájmové spolky vzniklé v roce 1968.....	68
6.3.1	Klub Vějrů	68
6.3.2	Junák – Český skaut	69
7	Období tzv. Normalizace	70
7.1	Normalizace, utužení politických poměrů a dopad na volnočasové aktivity ...	70
7.2	Období normalizace v Českém Krumlově.....	71
7.3	Kulturní a společenské události v Českém Krumlově v období Normalizace .	72
7.4	Zájmové spolky vzniklé v období Normalizace	73
7.4.1	Svaz Romů.....	73
7.4.2	Socialistický svaz mládeže	74
7.4.3	Autoklub – Rallye Český Krumlov	74
7.4.4	Sportovní klub Badminton	76
8	80. a 90. léta – přechod od totalitního režimu ke svobodě a vliv na volnočasové aktivity v Českém Krumlově	77
8.1	Sametová revoluce = svoboda národa	77
8.2	Rozdělení státu a vznikl České republiky.....	77
8.3	Změny ve městě.....	78
8.4	Český Krumlov po demografické stránce	79
8.5	Kulturní a společenské události ve městě.....	80
8.6	Zájmové spolky v období přechodu od totalitního režimu.....	81
8.6.1	Volejbal v Českém Krumlově	81
8.6.2	Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v Českém Krumlově	81
8.6.3	Rotary club	82
9	Závěr.....	83
10	Seznam použitých zdrojů.....	85
11	Seznam příloh	96
12	Přílohy.....	97

Úvod

Jako téma mé bakalářské práce jsem zvolila bádání o volnočasových aktivitách v Českém Krumlově v období let 1945 až 1995. Toto téma souvisí s oborem, který studuji.

Cílem mé práce je zjistit, jaké volnočasové aktivity, a s nimi související zájmové spolky, existovaly ve městě Český Krumlov v období let 1945 až 1995. Primárně bude čerpat z dochovaných archivních pramenů deponovaných ze Státního okresního archivu v Českém Krumlově (dále SOkA) a sekundárně z příslušné literatury z Městské knihovny v Českém Krumlově. Též je nutno zmínit, že o volnočasových aktivitách v Českém Krumlově byla napsána už jedna bakalářská práce, která se však zabývala především Jezuity v Českém Krumlově a jejich výchovou mimo vyučování, v rámci volnočasové pedagogiky. Tuto práci použiji v pasáži o Jezuitské koleji ve městě. Dalšími zdroji, které pomohou mému bádání, budou dochované kroniky, které vznikaly v Domě dětí a mládeže v Českém Krumlově. V neposlední řadě se budu snažit zjistit nějaké informace od pamětníků, kteří prožili svůj život v Českém Krumlově. Jejich svědectví si budu zaznamenávat a poté se jej pokusím využít.

Práce bude rozvržena do osmi kapitol. První kapitola bude pojednávat o volném času jako takovém, zaměřím se na samotný pojem volného času a také se budu věnovat jeho prožívání. Druhá kapitola bude věnována spíše historii Českého Krumlova a předválečnému období. Zaměřím se na historii města, významná místa, dále také na kulturní život ve městě před rokem 1945 a církve ve městě. Další kapitoly budou rozděleny podle časového období. Třetí kapitola bude věnována období po odsunu Němců, v níž se objeví už první spolky, které tehdy existovaly. Čtvrtou kapitolu budu věnovat volnočasovým aktivitám po únoru 1948, pátou pak období po roce 1950. V šesté se zaměřím na krátké období Pražského jara, v sedmé na období tzv. Normalizace a v poslední kapitole přechodu od totalitního režimu ke svobodě, tedy 80. a 90. létům. To vše se zaměřením na problematiku volnočasových aktivit. V každé kapitole se budu věnovat tehdejší situaci ve městě a vznikajícím či zanikajícím spolkům a jejich náplni.

Jak tedy z uvedeného vyplývá, budu při tvorbě práce používat běžné metody historické práce, tedy metodu přímou, komparativní a synchronní, a nepominu ani oral historii.

1 Volný čas

V úvodu této bakalářské práce a samotném psaní o Českém Krumlově a jeho historii, jeho kulturním životě či o konkrétních volnočasových aktivitách a dřívějších spolcích, je velice důležité zmínit a definovat pojem volného času, protože se týká každého z nás. Každý se s tímto pojmem setkává denně, aniž by si to uvědomoval. Každý si se svým volným časem může naložit, jak chce, podle jeho svobodného rozhodnutí, a je pouze na něm, zda bude svůj volný čas věnovat sportu, odpočinku, relaxaci, či ke svému osobnímu rozvoji. Každý tráví svůj volný čas tak, jak uzná za vhodné, a podle toho, co má rád a co ho baví. Tento čas se týká jak dětí, tak dospělých, je neodmyslitelnou složkou každého z nás.

1.1 Vymezení pojmu volný čas

Můžeme s jistotou říci, že se tento pojem ujal v českém jazyce až v druhé polovině 20. století, ale toto sousloví najdeme už v literatuře na přelomu 19. a 20. století.¹

Volný čas je pojmem s dlouhou historií. Prvním se jím zabýval Aristoteles, který jej považoval za „nejvyšší hodnotu, spojenou se svobodou a štěstím“.² Každý máme spojen volný čas s něčím jiným, ale společné na této představě je spojení s odpočinkem, úlevou, či něčím příjemným, ať je to jakákoliv činnost.

Tento pojem lze definovat jak pozitivně, tak negativně. Negativně definujeme volný čas jako čas, který nám zůstane po odečtení pracovní či studijní doby, po veškerých domácích pracích, domácích úkolech, zkrátka po všech činnostech, které jsou povinné. Oproti tomu pozitivně charakterizujeme volný čas jako ten, který je volný. Je to čas, který je určen pro naše svobodné rozhodování o tom, co a jak budeme dělat. Jsou to činnosti, které děláme ze své vlastní vůle, protože chceme a nikdo nás k tomu nenutí.

Dále můžeme rozlišovat mezi volným časem v širším a v užším smyslu. Volným časem v širším smyslu se označuje veškerý čas mimo pracovní dobu, ale včetně spánku, jídla, péče o vlastní tělo, cesty do práce apod. Volný čas v užším smyslu v sobě

¹KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy*, s. 23.

²ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*, s. 31.

nezahrnuje tyto časové úseky spojené s prací, jako je cesta do práce, jídlo apod. Dále do něj nepatří činnosti, které jsou pevně zakotveny v každodenním programu člověka.³

V pedagogickém slovníku najdeme tuto definici volného času: „Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovanému práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).“⁴

B. Hofbauer vymezuje volný čas ve své knize jako čas, kdy činnost nevykonáváme pod tlakem. Dále volný čas označuje jako tzv. zbytkový čas, který nám zbývá po splnění našich pracovních i nepracovních povinností. Jako hlavní funkce volného času uvádí odpočinek (regenerace duševních sil) a rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury).⁵

1.2 Prožívání volného času

V dávných dobách, už v období antiky, byl vnímán volný čas jako osvobození od nutnosti, jako obraz svobodného rozhodování o svých zájmech.⁶ Poměr volného času dnes a dříve se velice změnil, i volný čas samotný prošel velkými změnami. Dříve měli lidé více volného času a méně času, který věnovali práci. Po skončení třicetileté války si lidé s větším finančním obnosem začali stavět speciální obydlí pouze na víkendy, začaly vznikat kavárny a spolky. Díky průmyslové revoluci začal proces oddělování bydliště od pracoviště. Největší zlom nastal při vědeckotechnické revoluci. Lidé změnili styl života, zkrátila se pracovní doba a zvýšilo se množství volného času, a to i pro širší vrstvu obyvatel. Lidé si užívali svůj volný čas například při zahradničení, trampingu, turistice, vaření a pečení, domácím kutilství apod.⁷

Po příchodu válek a těžkých společenských krizí, které ohrozily celou společnost, volný čas a kulturní život upadl. Nebyl na to čas, byla důležitější práce. Práce měla vliv na společnost, a to jak po stránce morální, tak formativní a organizující.⁸ Vzhledem

³KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy*, s. 25.

⁴PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*, s. 274.

⁵HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

⁶ŠERÁK, Michal. *Zájemové vzdělávání dospělých*, s. 34.

⁷Tamtéž, s. 35.

⁸Tamtéž, s. 35–36.

k tomu, že války zničily veškeré hospodářství a byla nutnost obnovy, došlo ke zvýšení pracovní doby, která se po 2. světové válce začala snižovat až na začátku 50. let.

Volný čas poté lidé trávili odpočinkem, chtěli si užívat svůj volný čas ve svém soukromí. I v dnešní době lidé ve svém volnu odjíždějí do klidu a soukromí na své chalupy, kde jim jejich čas nemůže nikdo narušit. Existují také lidé, kteří následují moderní trend, kdy si volný čas nemohou dovolit a veškerý svůj čas věnují vydělávání peněz, protože se řídí heslem „*Čas jsou peníze*“.⁹

O tom, jak jedinec tráví svůj volný čas, rozhodují faktory sociální, politické, hospodářské, společenské, kulturní a ekonomické. Vliv má také nezaměstnanost či krize v zemi. Samozřejmě z velké části záleží na typu člověka a jeho charakteru, na tom v jakém vyrůstal prostředí, rodinném, školním či mimoškolním. Velký vliv mají vzory chování a hodnotový žebříček, který si člověk vytváří v průběhu života. A v neposlední řadě patří mezi ovlivňující faktory také věk, pohlaví, vzdělání či profese a vztah k práci.¹⁰

⁹ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*, s. 36.

¹⁰ Tamtéž, s. 37.

2 Město Český Krumlov v kulturním a historickém kontextu a volnočasové aktivity v předválečném období

2.1 Stručná historie Českého Krumlova

S problematikou volnočasových aktivit souvisí nutně i poznání minulosti místa, kde se volnočasové aktivity odehrávaly. Proto nastíníme historii Českého Krumlova.

První zmínky o Českém Krumlově byly uváděny rokem 1253. Cesta k dnešnímu názvu má dlouhé dějiny, původní pojmenování vzniklo z hornoněmeckého „*krumben ouwe*“, což znamená křivý poloostrov. Písemné prameny uvádějí tuto dlouhou cestu k dnešnímu názvu: „*Chrumbenowe (1253), Crumlow (1258), Krvmbenowe (1259), Krummenowe (1260), Crummenowe (1261), Chrumnow (1274), Crumnaw (1283), Chrvmenow (1305), Chrumpnaw (1312), Crumpnau (1325)*. Dvouslovné pojmenování *Krumlova s přívlastkem Český je poprvé doloženo v latinském textu z roku 1439, vázícím se k novému vysvěcení kostela sv. Víta (Boemo – Crumloviensis)*. V český psaném prameni se místní jméno *Český Krumlov poprvé objevuje v listině Jana II. a Jošta II. z Rožmberka ze dne 27. září 1459 (města našeho Crumlowa Czeského); běžně se ale používalo až od poloviny 16. století.*“¹¹

V roce 1920 byl dosavadní název nahrazen názvem Český Krumlov a ten vydržel dodnes, tedy s výjimkou doby odtržení pohraničí. Názvy ukazují na křivolakost protékající řeky, s kterou místní obyvatelé žijí v těsném kontaktu. Peter Rosegger, jeden z paradigmatických spisovatelů v 19. a 20. století, nazýval Český Krumlov „*malými Benátkami na Šumavě*“.¹²

Historie města je spojována se založením hradu (1250). Prvním rodem, který byl spojován s městem, byl rod Vítkovců, jehož členové byli oslovováni jako páni z Krumlova. Poté hrad a erb s pětilistou růží zdědili Rožmberkové. Krumlovským vladařem byl Vilém z Rožmberka, jenž provedl renesanční přestavbu gotického hradu. Díky němu došlo k zásadní proměně města. Rožmberkové byli nejvíce spojováni s největším rozkvětem zámku a rozvojem města. V roce 1602 koupil českokrumlovské panství císař Rudolf II. Habsburský – zde se objevila i německá komunita. Poté v roce

¹¹ *Hrad a zámek Český Krumlov.*

¹² GAŽI, Martin a Petr PAVELEC, ed. *Český Krumlov*, s. 37.

1622 byl věnován Český Krumlov štyrskému rodu Eggenberků. Ti založili zámecké barokní divadlo, které je dodnes dochované. Protože Eggenberkové neměli žádné potomky a nebyl žádný následník, města se ujali Schwarzenberkové. Ti byli vynikajícími hospodáři a politiky a začali přestavovat interiér a exteriér zámku a zahrady.¹³Po roce 1850 došlo v Českém Krumlově k rozvoji hospodářství a zvýšení počtu obyvatel. Český Krumlov byl netknut 2. světovou válkou, tudíž nedošlo k materiálním škodám města. V květnu 1945 osvobodila město americká armáda a poté byli Němci vysídleni z města. Díky dlouhé investiční stagnaci se zachovalo historické jádro.¹⁴ „V roce 1963 byl Český Krumlov vyhlášen městskou památkovou rezervací a od roku 1992 je zařazen na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Po roce 1989 se z „šedého“ města za pomoci velkých finančních investic do oprav památek stalo jedno z nejhezčích měst České republiky.“¹⁵

2.2 Zajímavá místa v Českém Krumlově

S problematikou volnočasových aktivit na konkrétním místě nesouvisí pouze poznání zajímavých míst, ale také problémy, které se zde vyskytly, a stručný kulturní přehled.

Z pozoruhodností a zajímavostí města považuji za nutné zmínit státní hrad a zámek Český Krumlov, který je díky své architektonické úrovni, rozloze a kulturní tradici nejvýznamnější ve středoevropské oblasti. Stavební vývoj probíhal od 14. do 19. století. Zámek je velmi atraktivní jak pro občany Krumlova, tak pro turisty, pro něž je návštěva tohoto města velkým lákadlem.¹⁶ Dále bych chtěla zmínit Muzeum Fotoateliér Seidel, muzeum Voskových figurín, kostel sv. Víta, grafitový důl, muzeum Vltavínů, Barokní divadlo, Otáčivé hlediště, Zámeckou zahradu, Židovskou Synagogu, klášter či Egon Schiele Art Centrum.

¹³UNESCO. *Český Krumlov - Historie*.

¹⁴*Stručný přehled dějin Českého Krumlova*.

¹⁵*Strategický plán rozvoje města Český Krumlov*.

¹⁶HAJNÁ, Milena. *Státní hrad a zámek Český Krumlov*.

2.2.1 Zámecké divadlo

2.2.1.1 Barokní divadlo

Kořeny Barokního divadla zasahují do druhé poloviny 17. století a jsou spojeny se zájmy tehdejšího majitele zámku Johanna Christiana z Eggenberku. Johann se svou manželkou Marií Ernestinou z Schwarzenberku hodně cestoval, sledoval cizí kulturu a poté své poznatky směřoval do svého sídla, Českého Krumlova. Hledal malíře, hudebníky a herce a těm dal možnost svobodně pracovat a rozvíjet a uplatnit jejich talent. Tito lidé povznesli české sídlo výše. Až do poloviny sedmdesátých let zde nepůsobil žádný herecký soubor český ani německý, herecké soubory sem jezdili z rakouských zemí.

První divadelní představení na zámku bylo v únoru roku 1666, a to na počest sňatku Johanna a Marie. Protože představení Johanna zaujalo, zaměstnal herce Mattee Tieretta. Od roku 1666 začaly první práce a nákupy pro zámecké představení. O jeviště se starali truhlář a malíř, oba byli z Vimperka. Další představení se uskutečnilo ve stejném roce, 26. července na svátek Johannovi matky. Rok na to se uskutečnilo další. Co se týče hudebního a divadelního života na Českokrumlovsku, ten se obnovil roku 1669.

Další poznatky o divadle se objevují až v roce 1674, v nichž se píše o velkých divadelních úpravách a nákupech divadelních kostýmů. Později muselo dojít kvůli velikosti prostoru k výměně sálu. Jediným sálem, který odpovídal všem požadavkům, byl Jelení sál, dnes Maškarní sál. Se zařizováním divadelních prostorů neměl nikdo zkušenosti, a tak se o to staral malíř, který do Českého Krumlova přišel z Lince. První herecký soubor se začal vytvářet postupně. Na přípravách a zahájení divadelního souboru se účastnilo jen pár lidí. Byli to Johann Christoph Pernecker, jeho žena Marriane, Johannova sestra a Johann Georg Gottner. Svou hereckou činnost zahájili 1. května 1676. Později se herci obměňovali a jejich počet rostl. Jejich roční plat, byl odstupňovaný podle rolí a byl vyplácen ve dvou ročních splátkách. Herci se stravovali v kuchyni pro služebnictvo. Mohli se též stravovat doma, k tomu dostávali peníze navíc (tehdy zvaný „deputát“). Kostýmy, rekvizity a další potřeby jim sháněl kníže.

2.2.1.2 Schwarzenberské divadlo

Po vymření rodu Eggenberků o zámeckém divadle moc zmínek není. Od roku 1719, kdy nastoupili Schwarzenberkové, bylo divadlo ve špatném stavu a nebylo využíváno.

V roce 1756 byl stav divadla tak špatný, že zámecký hejtman sám předložil návrh na opravu divadla. Jenže vzhledem k finanční situaci došlo k zamítnutí návrhu a divadlo dále chátralo. V roce 1760 hejtman svůj návrh opakoval, protože příčné stěny byly na zřícení. Bylo potřeba udělat nové nebo alespoň stěny opravit. Jenže návrh byl zase zamítnut a divadlo se dočkalo opravy až za dalších 6 let. O tom, proč došlo konečně k opravě divadla, není nikde zmínka, ale vzhledem k tomu, že se měla konat svatba Johanna Nepomuka ze Schwarzenberku, je důvod přikládán k tomuto. Taková událost jako sňatek nemůže být bez divadelního představení. Poté se v opravách pokračovalo a nezůstalo jen u oprav divadla, opravoval se zámek, brána apod. Poté se zde udál ještě jeden sňatek, při němž se v divadle uskutečnilo představení v podobě italské opery a pantomimy.

V rámci letních slavností roku 1768 v divadle proběhlo mnoho představení – francouzská komedie, italská komedie s pantomimou, německá komedie, činohra, poté byl večer zakončen slavnostním plesem. Co se týče zastoupení herců, v prvních letech hráli jen členové rodiny, příbuzní a přátelé, a občas, ale to jen málokdy, vypomohli knížecí rodině zaměstnanci. Bylo to z toho důvodu, že knížecí rodina se v Českém Krumlově nacházela jen zřídka. Spíše cestovali a také vzhledem k tomu, že zámek v Českém Krumlově získali zděděním. Například Hluboká nad Vltavou nebo Třeboň byly získány vlastním úsilím. Zámek v Českém Krumlově nepředstavoval pro panství takové pohodlí jako zmíněné majetky. Schwanzenberkové sem jezdili nanejvýše tak na dva měsíce v roce a například Vánoce, Velikonoce a jiné svátky tu netrávili. Divadlo bylo využíváno pouze v červenci, na začátku srpna a na podzim se zde konal maškarní ples.

Po roce 1783 se zde hrálo jen málokdy, bylo to spíše výjimečné. Roku 1792 se hrálo pouze jednou, a to až v listopadu. Důvodem mohlo být, že v roce 1778 bylo zřízeno na Hluboké „*divadlo v muzikantských pokojích*“. Začátkem 19. století se zde už skoro nehrálo, nebyl na to čas ani nálada, a knížectvo se zde nezdržovalo. Poslední představení, které se zde odehrálo, a hrála v něm knížecí rodina, bylo roku 1799.

Po roce 1830 zde hráli už jen ochotníci a publikum tvořila chudinská vrstva. Od roku 1898 se v divadle přestalo hrát úplně, tehdejší hejtman vydal zákaz a divadlo

se stalo takovým muzeem. Ani po druhé světové válce se nic nezměnilo a je tomu tak i dnes.¹⁷

2.2.2 Základní umělecká škola

První hlasy choralistů zazněly budovou už v roce 1410, tehdy patřila budova chrámu sv. Víta. Budova sloužila jak farní škola, byly zde ubytované a vychovávané chudé děti, které školu navštěvovaly. Povinností dětí bylo zpívat při bohoslužbách. Roku 1636 byl dům předán jezuitům, kteří se zabývali i výchovou školních dětí.

Do správy města se budova vrátila v roce 1780, kdy vznikla Základní umělecká škola. Vznikem školy došlo k rozšíření města po kulturní a hudební stránce. Škola nabízí vzdělávání po stránce výtvarné, taneční, literárně dramatické a hudební. Dnes má škola před 800 studentů.¹⁸

2.2.3 Jezuitské koleje

O založení Jezuitské koleje ve městě se postaral spolu se svou manželkou Vilém z Rožmberka roku 1586. Jezuitské koleje vznikly během dvou let a byly v budově dnešního hotelu Růže. Na této koleji byli ubytováni Jezuité, kteří vyučovali v městské škole u kostela sv. Víta (dnes Základní umělecká škola). V této škole vyučovali a vychovávali děti, které pocházely z chudé rodiny. Děti zde byly nejen vzdělávány, ale především vychovávány. Jedinou povinností, kterou děti měly, byl zpěv v kostele při bohoslužbě. Kvůli vzdělávání byli do Českého Krumlova povoláni mladí muži z Prahy, kteří učili čtení a psaní.

Později koupil Vilém z Rožmberka pozemky v místě dnešního městského parku a rozšířil koleje o sídlo se zahradou. Dále zařídil, aby byl postaven most k zahradě. Ten se bohužel zřítíl při veliké bouři. Později byla postavena chodba vedoucí do zahrady. Po roce 1650 byla vybudována pro jezuitu další budova, která sloužila pro konání seminářů. Byla to budova, dnešního Vlastivědného muzea. Zřízen byl též dvůr, kde se hrály hry. Budova sloužila jak studentům, tak chudým lidem. Finanční pomoc poskytoval Vilém z Rožmberka.¹⁹

¹⁷SOKA Český Krumlov. *Barokní divadlo Č. Krumlov*, s. 41–71.

¹⁸ŠVEPEŠOVÁ, Alena. *Historie*.

¹⁹ŠTĚDRÁ, M. *Život všední a život sváteční v Krumlovské Jezuitské koleji*.

2.2.4 Církev a náboženská společnost

Český Krumlov a jeho okolí byl převážně římskokatolický, bylo zde také židovství, ale v menší míře, více lidí s židovským náboženstvím žilo ve Větrní. Farnost v kostele sv. Víta byla roku 1778 poněmčena. Kostel sv. Víta nebyl ve městě jediným kostelem, v Minoritním klášteře byl kostel Božího Těla a Panny Marie Bolestné, také na hřbitově byla kaple, která obsahovala oltář a kostelní kůr s varhanami. Na zámku byla kaple sv. Jiří a existovaly i domácí kaple, a to například v sirotčinci. V kostele sv. Víta byl nastolen řádný a ustálený průběh bohoslužeb. V sedm hodin byla bohoslužba německá, která byla bez průvodu varhan, o čtvrt hodiny později byla mše česká bez doprovodu varhan, poté v osm hodin byla opět německá mše. Pokaždé vedl mši někdo jiný. V neděli byla první mše v německém podání a hodinu na to česká mše, která už byla se zpěvem a doprovodem varhan, pak proběhlo požehnání a nakonec kázání.²⁰ V deset hodin byla velká zpívaná mše, na této mši zpíval pěvecký sbor latinsky. O půl dvanácté byla tzv. ševcovská mše, kdy chodili na mši ševci, kteří v neděli dopoledne pracovali a stihli proto pouze tuto mši. Na tuto mši chodily i hospodyňky, kterým už měly v tuto dobu uvařeno a uklizeno, a po příchodu ze mše se hned usedalo ke stolu. Říká se, že latinské mši moc lidí nerozumělo, ale to není tak úplně pravda, protože základy latiny získávali lidé na střední škole při výuce náboženství a k učení existovaly různé modlitební pomůcky. I při velkých svátcích panovala v kostele latina, například Vánoční mše byla taky v latinském jazyce.²¹

2.2.4.1 Kostel sv. Víta

Kostel v Českém Krumlově byl založen Petrem I. z Rožmberka, písemná datace je z roku 1317–1329. Vzhledem k tomu, že původní kostel byl velice malý, dal Petr I. pokyn a kostel se začal rozšiřovat. Později se stavbou začal zabývat mistr Jan Staněk a kostel se začal postupně rozrůstat. Vylepšování kostela trvalo opravdu dlouho, financováno bylo nejvíce z veřejných sbírek, ale také arcibiskupem Zbyňkem Zajícem z Házenburku. Tato rekonstrukce byla ukončena husitskými válkami, tedy kolem roku

²⁰ Pozn. Liturgie probíhala vždy v latinském jazyce (kázání, zpěv písní), bohoslužba pro německé obyvatelstvo – pouze německé zpěvy, kázání v latině.

²¹ JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 62–65.

1434. Kolem kostela byl postaven hřbitov, ale to jen do roku 1585, poté přišla morová vlna a hřbitov musel být přesunut. Další rekonstrukcí prošel kostel až v letech 1893–1894. Kostel je ve stylu baroka gotiky. Dnes je kostel sv. Víta využit k církevním obřadům a jsou zde občas koncerty klasické hudby.²²

2.2.4.2 Klášter

Minoritní klášter byl převážně český. Byl založen v polovině 14. století a patřil Rožmberkům. Do kláštera přišli první mniši kolem roku 1357, o čtyři roky později vstoupily do kláštera řeholní sestry (klarisky). Tento prvek ženy byl významný pro klášterní kulturu. Později přibýly i laické sestry.²³ Klášter byl obdarováván výnosy z dvorů a vesnic, ale také různými dary. Díky této podpoře nebyl chudý.

Pastorace zde byla vykonávána pro místní obyvatele, zbožné a ženské komunity ze sousedství. Klášter, kde působily klarisky, byl zrušen roku 1782 a v roce 1950 i klášter minoritů. Později byl klášter využíván jako učiliště pro vojáky, sloužil jako ubytovna pro panské úředníky a v dalších letech se zde nacházely vzdělávací instituce. Některé prostory, byly využívány jako sociální bydlení. Klášter byl v opravdu dezolátním stavu, v roce 2004 začaly opravy a dnes je využíván veřejností. Konají se zde různé kulturní akce pro rodiče a děti.²⁴

2.2.4.3 Poutní cesty

Chodilo se na poutě pěšky, cesta poutí vedla z Českého Krumlova do Kájova, což je necelých 12 km. Při této pouti se nesly dvě náboženské korouhve. Jedna byla bílá a byla na ní Panna Marie a sv. Jan Nepomucký, druhá měla barvu červenou a na ní byla také Panna Marie, ale tentokrát se sv. Václavem. Když poutníci zašli za město, korouhve se uklidily do tubusů a lidé je vyndali až před Kájovem. Vždy jim šel naproti kájovský farář a také je i kousek cesty vyprovázel. Cestou lidé zpívali písně a modlili se. Když skončila pobožnost, prodávaly se u poutních stánků různé upomínkové předměty, které si mohli lidé zakoupit. Po návratu do Českého Krumlova se v kostele sv. Víta konala zbožnost. Když poutníci vstupovali do kostela, dostali k políbení kříž,

²² KALIANKO, Zdeněk. *Historie kostela sv. Víta*.

²³ JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 66–67.

²⁴ *Z historie klášterů*.

samozřejmě byl předtím vždy otřen rouškou. Když vycházeli, byl u východu připraven tác, kam dávali poutníci peníze „ofěry“. Tyto poutě byly pro lidi zpestřením každodenního života. Dalším menším poutním místem v Krumlově byla Kaple na Křížové hoře.²⁵ Nedělní poutní cesty do Kájova, podle slov pana Majera, končily v hostinci Konibar, kde se podávalo točené pivo a poté následoval odchod domů na nedělní oběd.²⁶

2.2.4.4 Jiné církve v Českém Krumlově

Další církví ve městě byla Církev bratrská. Měla svou modlitební základnu v činžovním bytě, který se nacházel nad řekou na kopci na sídlišti Plešivec. Modlitebnou byl malý pokojík, který obsahoval malý oltář, pokoj zdobily obrázky z poutě. Další byla Církev československá, která neměla svůj sbor ani faru. Toto náboženství do města jezdil učit farář z Křemže. Také zde bylo židovské náboženství, významnou židovskou rodinou byla rodina Spirova. Ignác Spiro, založil Papírny Větrní, čímž dal práci mnoha lidem, dále založil židovský sirotčinec, hřbitov a Synagogu.²⁷

2.3 Kulturní život v Českém Krumlově před a po roce 1945 v stručném přehledu

Kulturní život v Českém Krumlově nebyl od jeho úplného počátku slavný. Spíše než kulturní život se řešilo malé osídlení města. Velkým rozkvětem kultury bylo období 14. a 15. století, kdy nebyla kultura narušena husitskými válkami. Objevily se známky o literárním a hudebním životě Krumlova. Později se objevily i prvky divadelní tradice. V 16. století se kulturní život pozastavil a spíše se řešila přestavba města a rozvoj pedagogické činnosti. Na kulturní život nezbyl čas a došlo ke kulturnímu útlumu. K oživení došlo až za vlády Eggenberského rodu, kdy si Jan Kristián I. z Eggenberku zvolil Český Krumlov za své sídlo a měl nároky v barokním stylu, čímž vznikly i Barokní slavnosti. V polovině 19. století se rod Schwarzenberků přesunul na zámek Hluboká nad Vltavou a Český Krumlov byl opuštěn, tudíž upadla i kulturní činnost podporovaná jejich rodem.²⁸

²⁵JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 68–69.

²⁶MAJER, Z. *Osobní komunikace*.

²⁷JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 70–71.

²⁸URBANOVÁ, Markéta. *Historie kultury ve městě Český Krumlov*.

V 2. polovině 19. století se lidé začali sdružovat do různých spolků. Existovaly spolek hasičů, tělocvičný spolek, spolek divadelních ochotníků, spolek vojenských vysloužilců, Svaz Němců v Čechách, Německý pošumavský svaz, spolky sdružující řemeslníky, živnostníky a dělníky. Dále se Češi sdružovali ve spolku Čtenářská beseda, Tělocvičná jednota Sokol apod.²⁹

Nebyla zde žádná profesionální trvalá kulturní instituce kromě veřejné knihovny. Národní jednota Pošumavská měla koncesi na biograf, ale vzhledem k tomu, že Češi nebyli finančně šikovní, nebyla šance ho hospodárně udržet. Promítalo se pouze jednou měsíčně. Český Krumlov byl kulturně omezen pouze na činnost společenských spolků a kroužků. V roce 1906 byl založen pěvecký soubor Dalibor, který pořádal koncert maximálně dvakrát do roka. Existovala i Čtenářská beseda, která pořádala přednášky, tak jako Národní jednota Pošumavská a Okresní světový sbor. Nebylo zde ani divadlo, do Českého Krumlova jezdila „Zöllnerova divadelní společnost“. Dříve neexistovalo, že by se vylepovaly plakáty. Byly roznášené nebo vyvěšované ve školách před každým představením a poté se zase sesbíraly pro další představení. Vždy se hrálo představení pro školy, což byla událost. Představení se hrálo na jevišti v hotelu Růže. Dále hráli představení i účastníci Národní jednoty Pošumavské.³⁰

V 70. letech 19. století se rozvíjel turismus, fotografie a film. Díky rozvoji filmu se v Českém Krumlově otevřelo kino v roce 1911. Na tom měl zásluhu sklenář Ludvík Lep, který si ve svém bytě vytvořil menší kinosál, kam se vešlo cca 230 lidí. Licence na provoz kina mu byla každoročně prodlužována, ale roku 1939 mu byla sebrána za jeho židovský původ. Kino fungovalo až do roku 1976, poté bylo přemístěno na Špičák. Druhou licenci získala roku 1921 Národní jednota Pošumavská. Podmínkou bylo, že představení budou maximálně třikrát týdně, a to v prostoru hotelu Růže. Kino bylo nuceno ukončit činnost po připojení území k německé říši v říjnu 1938.

Ve druhé polovině 19. století se v Českém Krumlově objevily černobílé fotografie. Zakladatelem fotoateliéru byl vídeňský fotograf Gotthard Zimmer, u kterého pracoval Josef Seidel. Ten jej později převzal a předělal na vlastní. V roce 1905 postavil v Linecké ulici čp. 54 fotoateliér, který dnes funguje jako muzeum.

²⁹BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 60

³⁰JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 73.

Ve stejném období jako výše zmíněný Seidel zde působil i malíř Egon Schiele, který ve svém díle zachytil podobu města. Jako památka na tohoto malíře je v Českém Krumlově prestižní galerie moderního umění „Egon Schiele Art Centrum.“³¹

Dalším vzniklým spolkem byla „Vlastenecko-dobročinná obec Baráčnická“. Pěstovala folklor a členové nosili dobové kroje.

1. května 1919 založil Československý národní výbor tradiční české slavnosti, na něž posléze navázala „Matiční slavnost“, kterou pořádal místní odbor Ústřední matice školské roku 1920. Pro konání slavností byla od správy zámku přidělena letní jízdárna. Průvod procházel kolem Dvorní zahrady u Zimní jízdárny, byly zde stánky a konala se zde různá vystoupení. Průvod začínal u hotelu Růže a poté procházel celým městem. Lidé na sobě měli slovanské a spolkové kroje.³²

Po roce 1945 vznikl ochotnický divadelní soubor Českokrumlovská scéna. Ochotníkům byla přidělena klubovna v Městském divadle, aby měli kde zkoušet. Představení se hrála v Městském divadle, v zámeckém barokním divadle a také od roku 1959 v zámecké zahradě na otáčivém hledišti. Později vznikla řada kulturních podniků na poli hudby, divadla a výtvarného umění.³³

2.4 Kapela Schwarzenberské gardy

Schwarzenberská garda byla založena kolem roku 1703 knížetem Adamem Františkem ze Schwarzenbergu. Nikdy nebyl stálý počet členů gardy, měnil se podle aktuální potřeby a finanční situace. Obvykle gardu tvořilo cca dvacet mužů. Po přesunu ze zámku Hluboká se garda usídlila do kasáren, která byla na druhém nádvoří zámku Český Krumlov. Hlavním smyslem vytvoření gardy byla reprezentace. Koncem 18. století byli granátníci skuteční osobní strážci, do poloviny 19. století působili jako výkonná služba správních kompetencí. Vybírali poplatky a díky tomu, že se vyznali v terénu, pomáhali vojsku při stíhání a eskortování zločinců. Do úplného konce působili jako hradní stráž.³⁴

³¹BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 58–59.

³²JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 73.

³³URBANOVÁ, Markéta. *Historie kultury ve městě Český Krumlov*.

³⁴GAŽI, Martin a Petr PAVELEC, ed. *Český Krumlov*, s. 817–818.

Vzhledem k tomu, že granátníků bylo poměrně dost, byli využíváni jako dozor při plavení dřeva či sklizni obilí. Později se začali věnovat hudbě a vytvořili granátnickou kapelu. V roce 1881 dokonce granátnická kapela nahradila lesnickou, která jim předala lesní rohy. Od té doby byli přijímáni do gardy pouze muži s hudebním talentem. V letech 1908–1910 se kapela rozrostla na orchestr s dvaceti členy. Každý člen uměl ovládat nejméně dva hudební nástroje a společně dokázali vytvořit dechový i smyčcový orchestr. Jejich repertoár tvořily pochody, dobové tance, melodie z operet apod.³⁵

Gardová kapela vystupovala několikrát do roka, například na loveckých sezónách, tanečních zábavách, při pochodech aj. Více se kapela využívala při spolkových slavnostech veteránů a dobrovolných hasičů, při divadelních představeních, plesech, koncertech, pohřbech nebo místních zábavách. Dlouho neměla gardová kapela konkurenci a byla spíše trnem pro některé obyvatele. A tak Josef Hibsč roku 1890 založil městskou kapelu a začal gardové kapele konkurovat. Vzhledem k tomu, že Hibsč měl blízko k německé národnosti, vystupovala jeho kapela na německých slavnostech a událostech. Naopak granátnická kapela působila na událostech pouze českých. Vystupovali například při odboru Matice školské, Čtenářské besedy či dělnického spolku Včela. Tyto akce se konaly v hotelu Růže. Uniformy se nosily pouze při schwarzenberských službách.³⁶

Svou činnost prvně kapela přerušila při první světové válce a poté zase obnovila v roce 1929, a to hlavně díky zájmu schwarzenberského prince. V meziválečném období se stala zámecká kapela historickou zvláštností, díky níž byla několikrát pozvána do Pražského rozhlasu, kde v živých vstupech předváděla lovecké fanfáry z 19. století.³⁷

S druhou světovou válkou přišel i konec gardové kapely. Někteří z účastníků byli Němci posláni do jiných zaměstnání, někteří na frontu. Po skončení války se sice o obnovení kapely uvažovalo, ale k obnovení nedošlo, a 23. března 1948 došlo k definitivnímu rozhodnutí o zrušení.³⁸

³⁵ Tamtéž, s. 818.

³⁶ Tamtéž, s. 818–821.

³⁷ Tamtéž, s. 822.

³⁸ GAŽI, Martin a Petr PAVELEC, ed. *Český Krumlov*, s. 824.

K obnovení hradní stráže, tedy Schwarzenberské gardy, došlo na konci roku 2015.

2.5 Českokrumlovské slavnosti pětileté růže

Mezi velkou kulturní událost patří neodmyslitelně slavnosti pětileté růže. Každý rok, jsou v Českém Krumlově pořádány tyto tradiční slavnosti, jejichž kořeny sahají až k roku 1909. Toho roku se v Českém Krumlově konala velká slavnost k výročí 600 let města. Proběhla v říjnu a trvala dva dny. Tím nejhlavnějším hostem, byl samotný kníže Adolf Josef ze Schwarzenbergu. Byla to velká oslava, ve středu náměstí bylo postaveno velké pódium, na jevišti byla zahrána historická hra a herci byli oblečeni do krásných dobových kostýmů. Během těchto dnů proběhlo mnoho koncertů a vystoupení zpěváckých spolků.

Od té doby se slavnosti už neudály. S nápadem o vrácení slavností pětileté růže přišel až v roce 1968 divadelní herec a režisér Antonín Zwiefelhofer. A tak se v tomto roce odehrál první ročník těchto slavností. Pan Zwiefelhofer byl za tento nápad později oceněn, dostal plaketu I. stupně za jeho zásluhu o kulturní rozvoj města. Díky němu se tyto slavnosti uskutečnily ještě dva roky na to. V roce 1971 už se slavnosti nekonaly, důvodem byl příchod komunistů, kteří odmítli podporovat feudály, tedy vládce panství.

Naštěstí existovali lidé, kteří se rádi vracejí do historických let a jejich tradic. A tak se roku 1990 vrátily tyto slavnosti zpět do města. Vzhledem k tomu, že staré kostýmy, které se dříve používaly, se nedochovaly, začínal tým organizátorů naprosto od nuly. Proto byli občané města a okolní firmy pomocí tisku na začátku roku 1990 vyzýváni o pomoc s přípravami či finančními prostředky. Naštěstí se zapojilo mnoho lidí, začali se scházet a řešit potřebné věci. Bylo dohodnuto, že slavnosti se ponesou v duchu renesance. Hlavním úkolem bylo, aby se program dostal do celého města a byly zapojeny všechny kulturní složky.

Když nastal pád komunistů, město se rychle vžilo do nové doby a proběhlo mnoho změn. Obchodníci začali otvírat své obchody, všichni tušili, že o turisty tu nebude nouze. Organizátoři slavností se nespokojili s málem, chtěli dosáhnout nejlepších výsledků. Dále chtěli, aby se obyvatelé města zapojili a nebyli pouze diváky. V roce 1992 kdy se slavnosti uskutečnily, mělo jít spíše o pobavení místních obyvatel, v pozdějších letech se už zaměřily spíše na turisty.

Rok od roku byly slavnosti více na profesionální úrovni a také se výrazně zvyšovala návštěvnost. V roce 1994 navštívilo slavnosti přes 6 000 návštěvníků. Více lidí se zúčastnilo slavnostního průvodu a bylo potřeba více dobových kostýmů. V roce 1995 byly slavnosti rozmístěny na více míst centra města a také byl rozšířen program.

Program slavnosti vypadá takto: páteční zahájení s nočním průvodem, v sobotu se na náměstí Svornosti odehrává hlavní program, také se uskutečňují průvody v dobových kostýmech. Sobotní večer je zakončen ohňostrojem a v neděli je závěrečný slavnostním obřadem s průvodem. Po celou dobu programu se odehraje několik divadelních, hudebních a šermířských programů a také jsou k vidění živé šaty. Tyto slavnosti už netrvají jen dva dny, ale tři. Do roku 1997 se o tyto slavnosti starala Kulturní agentura a od té doby přípravy převzalo Městské divadlo v Českém Krumlově. Tradiční slavnosti pětileté růže pokračují i dnes, akorát jsou od dřívějších dob lepší a lepší. Návštěvnost se zvýšila, dokonce dosahuje už k dvacetitisícové příčce.³⁹

³⁹ KRNÍNSKÝ, Jan Matěj a Petr JELÍNEK. *Slavnosti pětileté růže Český Krumlov*.

3 Volnočasové aktivity od roku 1945 v poválečném období

3.1 Rok 1945 a situace v Českém Krumlově – odsun Němců

Dříve, než se budeme věnovat problematice volnočasových aktivit v poválečném období, je nutno zmínit společenskopolitickou situaci, se zaměřením po odsunu Němců. S výměnou obyvatelstva došlo k zániku spolků a začaly vznikat jiné.

V květnu roku 1945 byla v Českém Krumlově převaha německé národnosti, obyvatel české národnosti zde bylo málo. Později byli Němci výsledkem mezinárodních smlouva Ústavním dekretem zbaveni československého občanství a byli považováni za cizince. Němečtí obyvatelé začali prchat před Rudou armádou. Město bylo bez potravin a plné infekčních nemocí. I přesto, byl 7. května stanoven Československý národní výbor, jenž se skládal z Čechů, kteří zde žili během války. Správou města se zabývali tři činitelé, a to americký velitel, německý starosta a český národní výbor. Vše, co projednávala, bylo tudíž překládáno ve třech jazycích. Národní výbor měl problém se prosadit, protože nebyl německými obyvateli zpočátku respektován. Situaci ve městě zlepšilo jmenování členů do správní komise. Díky tomu už do náležitostí správní komise nemohl nikdo jiný zasahovat a byla zrušena německá správa. Také Američané uznali 6. července veškerou pravomoc národních výborů a tím se stali jedinými vykonateli státní moci.

Hlavním úkolem bylo zajistit osídlení města českými občany, zajištění správního aparátu českými zaměstnanci a obnovení hospodářství a kulturní činnosti ve městě. Postupně do Českého Krumlova přicházeli lidé, kteří se lišili jak oborem, tak místem odkud přicházeli. Hodně lidem přišly životní podmínky těžké a tak odešli. Ostatní, kteří se práce nebáli, si zde vytvořili nový domov a přispívali k rozvoji města. Český Krumlov se vracel do starých kolejí, byl městem mladých.⁴⁰

Samotný odsun a úplně první transport Němců byl vypraven z Českého Krumlova v únoru roku 1946 a skončil v říjnu téhož roku. Němci si s sebou mohli vzít jen určité množství osobních věcí, předpisy udávaly maximálně 50 kg.⁴¹ Tábor představoval nejhorší hrůzu, zde byli němečtí obyvatelé bez lékařské pomoci, hygieny a s minimem jídla.⁴²

⁴⁰Český Krumlov 1945 – 1985, s. 3-4.

⁴¹BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 72–73.

⁴²PESCHKA, Otto. *Jak to bylo doopravdy mezi Čechy a Němci*, s. 29.

3.2 Dopad na německé spolkové aktivity

V druhé polovině 19. století se lidé v Českém Krumlově sdružovali do nejrůznějších spolků. Existoval například spolek hasičů (Freiwilliger Feuerwehverein 1867), spolek tzv. okrašlovací (Anpflanzung und Verschonerungsverin 1880), tělocvičný (Turnverein 1874), Německý školský spolek (Deutscher Schulverein 1882), Německý pošumavský svaz (Deutsche Bohmerwaldbund 1884), dále Svaz Němců v Čechách (Bund der Deutschen in Bohmen) a několik spolků, které spojovaly řemeslníky, dělníky apod.

Čeští obyvatelé se sdružovali, v Čtenářském spolku Beseda, který byl založen roku 1881. Dalšími spolky, byly Národní jednota Pošumavská, založena roku 1884, Řemeslnická jednota, založena téhož roku, a Tělocvičná jednota Sokol, založena roku 1893, která svou činnost po válce obnovila. Spolkem pro prohloubení vzdělání a vzájemnou podporu v nouzi byl spolek Včela, který byl založen v roce 1900. Dále byl v Českém Krumlově založen pěvecký sbor Dalibor, a to roku 1906. V roce 1921 zde vznikla Jednota československého Orla, ale o osmnáct let později zanikla a už nikdy nebyla obnovena.

V Českém Krumlově na začátku 20. století existovalo 38 německých spolků a pouze 7 českých. Základnou pro spolky byl od roku 1888 hotel Růže v Horní ulici, a to až do roku 1938. Prvním nejstarším spolkem byl spolek městských ostrostřelců, který byl původně ochranou veřejného pořádku. Druhým nejstarším spolkem byl Německý zpěvácký spolek (Deutscher Mannergesangverein), který byl založen roku 1856. Do roku 1870 se na spolicích podíleli Češi i Němci dohromady, poté se rozdělili.⁴³

3.3 Nově příchozí a budování zázemí pro volnočasové aktivity

Po válce se lidé snažili zachránit jak společenský život, kdy mnohé zájmové spolky svou činnost obnovily, tak hospodářství. Avšak vzhledem ke změně politického systému, ke které došlo v roce 1948, politické moci se ujala Komunistická strana Československa, se mnoho plánů nepodařilo uskutečnit.⁴⁴ V té době kulturní činnost zajišťovala kulturní a školní komise místního národního výboru, fungovalo zde Městské divadlo, státní biograf a vznikalo městské muzeum.⁴⁵

⁴³BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 60.

⁴⁴ Tamtéž, s. 73.

⁴⁵ *Český Krumlov 1945 – 1985*, s. 5.

3.4 Kulturní a společenské události v poválečném období

Kulturní událostí v Českém Krumlově byla taneční zábava, kterou pořádal Sbor dobrovolných hasičů z Krásetína. Ti poslali žádost o povolení. Taneční zábava měla proběhnout 16. září 1945. Dále 15. října 1945 v Českém Krumlově obdrželi „*Dekret presidenta republiky ze dne 25. září 1945, číslo 81 Sb., o některých opatřeních v oboru spolkovém. Prováděcí pokyny.*“⁴⁶ 16. října 1945 ve 20 hodin se konala schůze v Hotelu U města Vídně, která se týkala všech členů Zpěváckého sboru „Dalibor“. Další událostí byl „Mezinárodní sjezd studentů“, který proběhl ve dnech 15. – 25. listopadu 1945. Tehdy šlo o celostátní akci, kterou pořádala československá vláda pod vedením prezidenta republiky Edvarda Beneše.⁴⁷

V roce 1946 sdružení Jihočeských výtvarníků uspořádalo v Českém Krumlově členskou výstavu. Výstava se konala od 27. ledna až 3. února. Podávali žádost s tím, aby účastníci svou účast potvrdili a přišli přesně, a to 27. ledna 1946 v 9 hodin.⁴⁸ Ve stejném roce bylo Okresnímu národnímu výboru posláno upozornění týkající se zvýšenému vyskytování se mladistvých osob na tanečních zábavách. Okresní péče o mládež zdůrazňovala, že by se měl zvýšit počet kontrol na tanečních zábavách, protože to má velký vliv na narušení mravního chování mládeže. Také se zde konal „Den Brannosti“, který se konal ve dnech 13. – 15. června 1947. Jednalo se o 30leté výročí slavné památné bitvy u Zborova. Přihlášení na tento den bylo dobrovolné. V tento den předvedl účastník, konkrétně mládež, svou brannou zdatnost a také prokázal, že je na něj spoleh a dokáže ubránit svou vlast. Zúčastnit se mohl kdokoliv, bez ohledu na to, zda je, nebo není členem. Zborovského závodu se mohli zúčastnit muži i ženy.⁴⁹

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ SOkA Český Krumlov. *Karton 154.*

⁴⁹ Tamtéž.

3.5 Fungující zájmové spolky v poválečném období

3.5.1 Český rybářský svaz

Kořeny zájmových spolků spojujících zájemce o rybářský sport zasahovaly až do doby Rakouska-Uherska. Úkol byl poměrně stejný jako v dnešní době, chránit ryby jako bohatství přírody před různými nepříznivými vlivy. Cílem tohoto spolku, bylo řídit odlov v rybářských revírech, které byly určeny ke sportovnímu rybolovu. Dalším cílem, bylo získávat rybí násady z vlastních zdrojů a poté vysazovat tam, kde to bylo potřeba, například kde jí bylo velice málo.

Rybářský spolek byl vždy jedním z nejorganizovanějších a nejnavštěvovanějších ve městech a vesnicích.

V Českém Krumlově fungoval německý spolek do 8. června 1945. Po tomto datu byl navždy zrušen a pár dní na to byl založen Český sportovní rybářský spolek. První schůzka, respektive valná hromada, se uskutečnila 28. června 1945, konala se v hotelu Růže a bylo přítomno 19 členů spolku. Hlavním úkolem byl převzít agendu německého spolu a založit Český rybářský svaz v Českém Krumlově. Byli zvoleni předsedové svazu (klubu) a výbor. Také byly stanoveny podmínky a veškerá omezení v některých revírech. Na konci schůzky byl i zvolen a schválen přesný název: „Sportovní rybářský spolek v Českém Krumlově“.

V září stejného roku byli jmenováni první porybní, 19. října byl schválen a vydán rybářský řád a směrnice, které slouží k vydávání povolenek. Na konci roku 1945 měl spolek 107 členů, obhospodařoval mnoho rybníků a dokonce i některé toky.⁵⁰ Zápisné pro nového člena činilo 50 Kčs, na rok stálo členství 100 Kčs a povolenka stála též 100 Kčs. Účelem spolku bylo vylepšovat rybářství jak v tekoucích vodách, tak po stránce hájení, dopravy ryb, zavádění a vylepšování chovu ryb v zavřených a otevřených vodách, snahy o nejlepší a nejšetrnější dopravu ryb, o šíření informace o chránění ryb, vylepšování zanedbaných rybníků a zakládání nových, podpory rozvoje sportovního rybářství aj.⁵¹

Později byl spolek součástí Národní fronty a název rybářský spolek zanikl, spolek byl přejmenován na „Československý rybářský svaz“, ale činnost svazu zůstala stejná jako předtím. Členové se stále scházeli v hotelu Růže, nebo v hotelu U města Vídně.

⁵⁰ KRÝSL, Jiří. *O nás*.

⁵¹SOKA Český Krumlov. *Karton 115: stanovy*.

V roce 1981 získali k pronájmu místnost v Kájovské ulici, kde si zařídili klubovnu. Ale ani to nenaplnilo členské touhy, členové si totiž už dlouho přáli vlastní prostor. To se jim splnilo v roce 1984, město členům nabídlo dvě rozpadlé budovy a členové se rozhodli pro budovu Na Ostrově 86. Tu si zrekonstruovali a stěhování proběhlo 18. května 1988.

Rybářský svaz funguje i dnes, dokonce stále ve stejné budově. Dále v Českém Krumlově probíhají rybářské kroužky pro mládež.⁵²

3.5.2 Tělocvičná jednota Sokol

Tato jednota vznikla v Českém Krumlově už v roce 1893. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků využívala jednota prostory hotelu Růže. Sokol mohl veřejně vystoupit až v roce 1919. Při okupaci, tak jako každý spolek, musel i Sokol svou činnost přerušit, ale 10. prosince roku 1945 svou činnost znovu obnovil.⁵³ Tělocvičná jednota Sokol se svými stanovami zavázala, že bude konat pravidelnou činnost pro ženy a muže v jakémkoliv sportu, ať už šlo o šermování, jízdu na koni, branné cvičení, plavání, veslování, bruslení, lyžování, turistické vycházky, kopanou, odbíjenou, házenou, košíkovou, tenis, hokej či fotbal. Dále pořádala různé vycházky do přírody, výlety, závody, vystoupení, také pořádala koncerty, představení, přednášky, slavnosti a jiné veřejné činnosti. V této jednotě bylo velice častým oslovením „bratře“ a sokolský pozdrav „Nazdar!“. Přestože v roce 1956 výbor Komunistické československé strany zrušil všechny odbočky Sokola, Českokrumlovský Sokol pořádal své akce po nějaké době dál. Pořádal stále valné hromady, veřejná vystoupení, dále se zaměřoval na produkci sportovní aktivit. Například v roce 1969 bylo uspořádáno společné sázení pěti lipových stromů na počest 50. výročí Československa. Tohoto sázení se účastnil Sokol, TJ Slavoj, Pionýr, Myslivecký svaz a další. TJ Sokol si vedl i pamětní fotoalbum, do kterého jsem mohla nahlédnout. Byly zde fotky z plavání z roku 1982, slavení 1. máje, vystoupení žen a další jiné události.⁵⁴ Tato tělocvičná jednota s názvem

⁵² KRÝSL, Jiří. *O nás*.

⁵³ SOKA Český Krumlov. *Karton S 19*.

⁵⁴ Tamtéž.

„Sokol“ funguje v Českém Krumlově i dnes. Patří sem sporty jako sportovní gymnastika, bruslení či atletika.⁵⁵

3.5.3 Zpěvácký spolek Dalibor

Zpěvácký spolek Dalibor je jedním z nestarších spolků v Českém Krumlově, jeho historie začíná v roce 1906. Dalibor nebyl prvním hudebním spolkem v Českém Krumlově. Ještě za vlády Němců, kdy jich ve městě bylo více než Čechů, úředním jazykem byla němčina a lidé, kteří mluvili českým jazykem, byli z nižších vrstev, existovaly německé pěvecké spolky. Kupříkladu v roce 1854 byl zde mužský pěvecký spolek, který později zanikl. O devět let později vznikl další německý spolek, členové byli jak Němci, tak Češi. Těch bylo v tomto spolku více a zpívaly se české písně, přesto zde němčina převládala. Když do Českého Krumlova přijel německý pěvecký spolek z Českých Budějovic, Češi ho vítali s českými písněmi, což se nelíbilo německé většině. O čtyři roky později se české písně mohly zpívat pouze na výletech. V roce 1870 bylo zakázáno zpívat české písně a vydrželo to celých deset let. Proto se roku 1879 čeští obyvatelé rozhodli a založili český pěvecký spolek, který byl pojmenován „Křen“ a později „Slovan“, ale 15. května 1881 zanikl. V tomto roce vznikl spolek Čtenářská beseda, která měla i pěvecký odbor, ale věnovala se i jiné činnosti. Roku 1905, se sešli čeští obyvatelé, kteří měli zájem o trvalý pěvecký spolek, a dali si za cíl sehnat co nejvíce členů. Když bylo o rok později členů 40, vznikl zpěvácký spolek Dalibor, samostatný spolek věnovaný hudbě.

Spolek se scházel na zkouškách v kostele sv. Víta a později v hotelu Růže. Každá zkouška trvala dvě hodiny a byla každý týden. Spolek vystupoval na slavnostních večerech, zábavách, pořádal mnoho koncertů. Ve stejném roce, jako byl založen, uspořádal na jeho konci silvestrovský večírek. Dalibor nevystupoval pouze v Českém Krumlově, jezdil i do jiných měst. V období války v letech 1914–1918 moc zmínky o veřejném účinkování spolku není. Protože začaly padat první výstřely a situace nebyla vůbec dobrá, lidé raději ze svých domovů nevyhlázali. A tak veškerá činnost spolků upadla nebo byla pozastavena.

V roce 1918 se začaly spolky obnovovat. Dalibor se stal členem Pěvecké obce Československé a od roku 1922 nebyl už jen pěveckým kroužkem, ale založil i klavírní

⁵⁵*Sokol Český Krumlov.*

kvinteto. O rok později se rozrostl i o salonní orchestr, který měl 43 členů. V druhé polovině roku 1930 se spolek přestal scházet, rok na to opět začal, ale po nějaké době přestal.

V roce 1938 byl sestaven spolek ryze mužský, čítal 20 mužů. Kvůli okupaci byl spolek rozpuštěn v prosinci roku 1938. Majetek, který Dalibor měl, byl věnován školám nebo jiným spolkům, které byly v Českém Krumlově. Členové po okupaci odešli z města, orchestr byl zachován.

Po odsunu německých obyvatel se do města začali vracet čeští obyvatelé, bývalé spolky a mezi nimi i spolek Dalibor. Jeden háček to ale mělo, spolek byl bez majetku. V zápisech je uvedeno, že první zkouška spolku byla už v roce 1946. Ve spolku bylo 47 žen, 20 mužů a orchestr měl 30 členů. Co se finančních prostředků týče, byl na tom dost špatně. Ale členové se nechtěli jen tak vzdát. Noty si půjčovali a opisovali je. V roce 1947 vystoupil Dalibor čtyřikrát a v roce 1948 pouze dvakrát. Další roky Dalibor vystupoval také, ale neměl vlastní koncert. Od roku 1966 vystupoval Dalibor na předávání maturitních vysvědčení na zámku v Maškarním sále. Poslední koncert byl uskutečněn 21. března 1970.⁵⁶

3.5.4 Revoluční odborové hnutí – ROH (Svaz zaměstnanců)

Revoluční odborové hnutí vzniklo už v letech první republiky, roku 1918, poté v roce 1945 byl protiprávní spolek Odborového hnutí podporou Československé vlády. Podniky Němců a veškerých zrádců byly předávány národní správě. Každý státní podnik měl své odborové hnutí, které pro své zaměstnance pořádalo různé akce, jako například rekreační pobyty a oslavy, dále se podílelo na jízdách rádech, které byly upraveny podle pracovní doby podniku, a zaměstnanci dostávali Vánoční kolekce. Ten, kdo byl členem, projevoval věrnost a kladný přístup k nastolenému režimu. Velký vliv na toto hnutí měla Komunistická strana, která určovala podmínky.

Z velké moci se ROH dostalo pouze na chvíli, a to v roce 1968 až 1969, v tomto čase začalo hnutí pátrat po nových metodách práce a snažilo se o získání důvěry zakládajících členů. Dále v tomto čase vzniklo mnoho jednotlivých oborových odvětví, která nebyla závislá na politickém vedení.⁵⁷

⁵⁶OPICHALOVÁ-VLASÁKOVÁ, M. Diplomová práce, s. 3–32.

⁵⁷*Revoluční odborové hnutí (ROH).*

V Českém Krumlově existoval Svaz zaměstnanců v dopravě, zdravotní službě, školství a osvěty, dřevoprůmyslu, sociální a zdravotní službě, průmyslu potravin a poživatin, stavebním průmyslu, distribuci, zemědělství a lesnictví, papíru, textilu, umělecké a kulturní službě, a jiné. Každý tento svaz pořádal valné hromady a schůze. V pozdějších letech některé svazy svou činnost ukončily pro nízký počet členů a zároveň byl vytvořen poboční spolek nesoucí jiný název. Jako například v roce 1950 byl Svaz lidových hudebníků v Čechách a na Moravě zlikvidován a vznikl nový spolek Svaz zaměstnanců umělecké a kulturní služby.⁵⁸

Samozřejmě se zde projevil následky nájezdu vojáků Varšavské smlouvy a především nástupu Gustava Husáka do vedení Komunistické strany.

Největší nespokojenost prostých lidí a členů ROH se projevila roku 1989, kdy došlo k mnoha podnikovým stávkám. Po listopadovém převratu, v roce 1990, došlo k úplnému zrušení ROH, vznikly nezávislé svazy a došlo k celkové modernizaci.⁵⁹

3.5.5 Dělnická tělovýchovná jednota

Tato tělovýchovná jednota byla založena také roku 1918. Účelem a zároveň činností spolku bylo vytváření tělesných cvičení jakéhokoliv druhu, byla to vlastně výchova a vzdělávání vychovatelů, cvičitelů, vedoucích oddílů a zdravotníků za účelem následného vyučování tělesné výchovy žáků, mládeže, popřípadě dospělých. Další činností jednoty bylo pořádání veřejných cvičení, průvodů, akademií, zábav, koncertů, přednášek, výletů a dalších aktivit. Dále vydávání brožur, časopisů, psaní článků, prováděli brannou výchovu, zakládali skauting a zařizovali tábory pro žáky a mládež. Jako každý spolek byla i Dělnická tělovýchovná jednota roku 1938 zastavena. O obnovu se podle archivního záznamu pokusila 18. září 1947. Rok na to musela být ale rozpuštěna, protože tělovýchovné jednoty se sdružovaly do jedné.⁶⁰

3.5.6 Klub český turistů v Českém Krumlově (KČT)

Klub českých turistů vznikl 12. května 1920, tehdy se přihlásilo 33 členů. Centrem spolkového života byl hotel Růže, kde byla zřízená turistická noclehárna s kapacitou

⁵⁸SOKA Český Krumlov. *Karton S 191.*

⁵⁹*Revoluční odborové hnutí (ROH).*

⁶⁰ SOKA Český Krumlov. *Karton 113.*

140 lůžek. Patřil mezi organizace, u kterých jejich význam přesáhl hranice města. Klub fungoval i v jiných městech, jako například v Kaplici, Volyni, Českých Velenicích a Českých Budějovicích. Prvním společným úkonem byly lyžařské závody.

Členy spojoval zájem o turistiku, do spolku mohli patřit pouze Češi. O spolek měli zájem spíše příslušníci střední vrstvy, jako například vojáci, živnostníci a učitelé. Vzhledem k tomu, že byla pracovní doba šest dní v týdnu, turistické výpravy se mohli uskutečňovat pouze v neděli nebo o svátcích. Vzhledem k absenci autobusové dopravy cestovali členové pouze vlakem či pěšky a veškerá zavazadla si nesli na zádech.⁶¹

Přesto že členské složení nebylo tak velké jako například v Sokole, vznikly různé kroužky, které se specializovaly na různé činnosti. Například kroužky lyžařské turistiky, propagační a značkovací. Klub organizoval každý rok několik výletů. Konaly se jak v blízkém, tak vzdálenějším okolí, například na Šumavu. Vzhledem k politické situaci byla činnost Klubu českých turistů v Českém Krumlově zastavena v září roku 1938.⁶²

Krátce po obnovení (1945) navrhl Odbor Klubu zlepšení turistického ruchu. Inicioval například postavení telefonní budky, zřízení veřejných záchodků, kontrolu metařů, aby bylo město čistější, apod. Zajímavý závěr: *„Naši snahou je, aby Český Krumlov byl první ve všem, v práci, čistotě, snažení a v nadšení pro budovatelský a cizinecký ruch, který dnes slouží všem a také všemi musí být podporován...“*⁶³

1. prosince roku 1947 byl založen lyžařský kroužek. Klub český turistů v Českém Krumlově byl sloučen se Sokolem a byl začleněn pod TJ Slavoj Český Krumlov, poté jeho činnost trochu uvadala. Z tohoto důvodu se několik členů rozhodlo sloučení změnit a založili jednooborovou Tělovýchovnou Jednotu. 14. prosince 1966 byl klub přejmenován na TJ START (Sportovní Turistika a Rekreační Turistika).⁶⁴ Členkami byly i paní Kroutilová, Páralová a nadále je členkou i paní Fišerová, se kterými jsem absolvovala rozhovor, viz přílohy I, II. a IV.

⁶¹90 let Odboru Klubu český turistů v Českém Krumlově, s. 43.

⁶²Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov, s. 15–16.

⁶³90 let Odboru Klubu český turistů v Českém Krumlově.

⁶⁴Odbor klubu Český turistů.

3.5.7 Jednota Československého Orla

Tato tělovýchovná jednota vznikla na začátku roku 1921. Zaměřovala se především na tělesnou výchovu, stolní tenis a atletiku, ale také se zabývala osvětovou činností. Činnost byla násilně přerušena německou okupací roku 1938. Členové jednoty se snažili o obnovu spolku, konkrétně 29. listopadu 1945 poslali oznámení o obnově. Bohužel tomuto obnovení nešlo vyhovět, protože nebyly zachovány žádné spisy o spolku, tudíž nemohly být ani nikde dohledány. V době, kdy se řešilo zřizování akčních výborů, byl o Československém Orlu zapsán konečný záznam z 27. dubna roku 1948, kde zánik zdůvodňovali tím, že se sice někteří členové spolku snažili o obnovu, ale spolek neměl žádné finanční prostředky a ani neměl žádnou místnost pro svolávání schůzí. Tudíž nešlo spolek obnovit.⁶⁵

3.5.8 Československá obec legionářská

Československá obec legionářská vznikla původně v Praze roku 1921, což byli vlastně první legionáři po 1. světové válce. Velitelé byli převážně cvičící lidé z TJ Sokol. Vedoucí byli samotní prezidenti T. G. Masaryk a Edvard Beneš. Legionáři se starali také o činnost osvětou, kdy lidem předváděli svou statečnost při boji. Dále se konaly různé přísahy a koncerty. Legionáři si vedli záznamový deník, který byl v 2. světové válce pozastaven a činnost Československé obce legionářské také. Po roce 1945 byla činnost sice obnovena, ale tři roky na to byla obec bez jejich souhlasu zařazena do Svazu bojovníků za svobodu a později byl svaz přejmenován na Svaz protifašistickým bojovníkům. O další rok později byla Československá obec legionářů vymazána z registrace, čímž byla zrušena. Měla své odbočky ve všech krajích. Činnost byla obnovena po roce 1991, kdy se uskutečnila schůze legionářů.⁶⁶

V Českém Krumlově existoval spolek také, například v roce 1947 se konala valná hromada v hotelu U města Vídně a řešilo se rozdělení funkcí.⁶⁷

Činnost legionářů funguje i dnes, slouží pro připomenutí událostí z minulých let. Jako příklad může sloužit „Legio vlak“, kde mohou lidé, především děti a mládež, vidět,

⁶⁵SOKA Český Krumlov. *Karton S 118*.

⁶⁶*O nás: Historie ČSOL (podle textu Ladislava Holého)*.

⁶⁷SOKA Český Krumlov. *Karton S 113*.

jak vlak dříve vypadal. Dále probíhají různé akce, jako je Den veteránů, přednášky nebo představení.⁶⁸

3.5.9 Vlastenecko-dobročinná obec Baráčníků Vitoraz Český Krumlov

S myšlenkou založení spolku Baráčníků přišli v Kolíně v 70. letech minulého století. Těmto lidem šlo především o to, aby se vymanili z těsného prostoru Habsburků, a především o pozdvižení českých tradic. V Kolíně byl první spolek Baráčníků vytvořen v roce 1873. V Praze vznikl v roce 1880. Později se tato myšlenka rozšířila i do okolí, jako například do Českých Budějovic.⁶⁹

V Českém Krumlově vznikla Dobročinná obec Baráčníků podle prvního písemného materiálu v městském archivu v roce 1924. Spolek byl nepolitický a měl své stanovy. Hlavní náplní bylo šíření lásky k mateřskému jazyku, šíření a udržování tradic, zvyků a obyčejů, podpora chudých vdov a sirotků a starost o svou zemi a hospodářství. Tento spolek měl za zvyk pořádat různé plesy, kde měl každý dobový kroj. Dále pořádali charitativní akce. Podstatnými akcemi bylo například přivítání jara, kácení májky, pálení čarodějnic či vynášení smrtky.

Úkolem členů bylo informovat ostatní ze sousedství o jejich významu. Pořádali různé besedy, přednášky, zábavná posezení, dále hráli divadelní představení. Sdružovali se s ostatními Baráčníky z jiných měst a obcí. Spolek Baráčníků mohla utvořit skupina lidí s minimálně 14 členy, kteří byli starší 18 let. Podmínkou pro přijetí bylo čestné jednání a bydlení v obci. Pokud se někdo přestěhoval, automaticky jeho členství zaniklo.⁷⁰

Baráčníci se scházeli, svolávali schůze a valné hromady. Například 10. května 1947 měl spolek schůzi v hostinci P. Rejska v Českém Krumlově.⁷¹

Později se spolek přejmenoval na Vlastenecko dobročinnou obec Baráčníků Vitoraz Český Krumlov a 31. prosince 1976 byl zapsán do obchodního rejstříku jako pobočný spolek.

⁶⁸ *O nás: Historie ČSOL (podle textu Ladislava Holého).*

⁶⁹ *Vlastenecko dobročinná obec Baráčníků Vitoraz Český Krumlov.*

⁷⁰ SOKA Český Krumlov. *Karton 118.*

⁷¹ Tamtéž.

Spolek existuje stále, stále se věnuje oslavám slavností, svátků, pořádá přehlídky krojů, plesy, dodržuje staročeské tradice a zvyky, pořádá výstavy a v neposlední řadě pomáhá potřebným. Spolek se schází každou druhou sobotu ve dvě hodiny na sídlišti Vyšehrad v Klubu seniorů.⁷²

3.5.10 Kopaná – SK Český Krumlov

O tom, kdy a jak vznikla kopaná, nejsou žádné písemnosti, kroniky či něco jiného. Kopaná jako taková nevznikla zde v Krumlově, ale v okolních městech. Ti, kteří s kopanou zde začali, byli nadšenci z Domoradic. Ti se dohodli a zrodil se tým o jedenácti lidech. Jenže tento tým neměl nikoho, kdo by je trénoval nebo je učil něčemu novému a také neměli ani plochu ke hraní. Nadšenci hráli tam, kde jim to dovolili. Chvilí hráli v Srníně na louce, poté na louce v Domoradicích. Jenže tato louka patřila jednomu německému obyvateli a ten o pronájmu nechtěl vůbec slyšet. Nakonec souhlasil a od roku 1930 měli plochu na hraní. Ve stejné době se stavěla budova u železniční zastávky a tam se chodili převlékat. Co se týče dresu a kopaček, musel si je každý z mužů pořídit sám. Vzhledem k tomu, že byla těžká doba s velkou nezaměstnaností, poznalo se, kdo byl srdcař a obětoval velké peníze dresu a kopačkám.

Protože se hráči chtěli zdokonalit ve hře, chodili se dívat na zápasy Němců do Rozsypu. Protože tento fotbalový klub nebyl nikde evidován, veškeré zápasy si domlouvali sami, zápas se hrál každou neděli. Vzhledem k finanční situaci jezdili na zápasy na kole. Zápasů bylo hodně, hráli například proti Loučovicím, Velešínu, Trhovým Svinům, Větřní, Frymburku atd. Vzhledem k tomu, že se Domoradičtí vzhledli v hráčích pražské Slávie, barvy dresu byly stejné jako slávistický dres. Barvy dresů zůstaly stejné až do zrušení klubu. Zakladatelem byli například Jan Gallistl, František Gallistl, V. Šejnoha, Jan Šváb a další.

Vzhledem k tomu, že tento tým byl založen opravdu jen na pílí hráčů, nic nebylo zadarmo, tak tento tým měl každý rád, každý chtěl být jeho součástí a když nebylo místo, čekali, až z hráčů někdo skončí, aby mohl zastoupit jeho místo. Kopanou v Domoradicích sledovali obyvatelé Českého Krumlova a později byla kopaná přesunuta sem. Díky tomu, že se zde našli i odvážlivci, kteří se nebáli Němců, vznikl registrovaný oddíl, který nesl název „Sportovní klub Český Krumlov“. Tento klub měl

⁷²*Vlastenecko dobročinná obec Baráčníků Vitoraz Český Krumlov.*

svého funkcionáře, nějakou organizaci a účastnil se soutěží. Tento klub též neměl vlastní hřiště a do Domoradic to pro ně bylo daleko. Vzhledem k tomu, že Němci viděli zájem Čechů a hlavně to, že oni kopanou umí, nabídli jim své hřiště jednou týdně. V letech 1934–1935 se klub konečně dočkal stavby svého hřiště. Hřiště se kopalo za Nádražím, každý fotbalista ho kopal sám, takže bylo děláno s láskou k fotbalu. Poté klub hrál několik zápasů. Bohužel přišel rok 1938 a s německými obyvateli přišel i zánik kopané. Z tohoto klubu se bohužel nic nedochovalo, nikdo neví, kde skončily vyhrané trofeje, není zachována žádná kronika, prostě nic.

Po osvobození roku 1945 se vrátili do Českého Krumlova jak Češi, tak kopaná. Dokonce ke stálým hráčům přibylo mnoho dalších, stoupla i návštěvnost zápasů. Velká zásluha patří Dolanskému, Kasalovi, Hoďánkovi a dalším stálým členům klubu. Velkou zásluhu na obnově klubu měl i předseda správní komise, pan Švamberg.

V zimním období se zde hrál i lední hokej, který měl prostor na Chvalšinské silnici, kde je dnes plavecký bazén. V roce 1948 došlo ke sdružení veškerého sportu. U nás se Sokol sloučil s tělovýchovnou jednotou do Sdruženého komunálního podniku, kde byly všechny sporty. Později přešel do Svazu potravinářského průmyslu s názvem Slavoj, který existuje i dnes. Jenže toto rozdělení kopané uškodilo, protože každý kopal za ten oddíl, kde pracoval. Někdo kopal za Větrní, někdo za Krumlov a najednou zde bylo hodně oddílů a hlavně se rozpadl dobrý tým. O několik let později byl útvar přeměněn na Československý svaz tělesné výchovy a objevila se snaha o obnovení českokrumlovské kopané, jenže to nebylo snadné.⁷³

Na začátku 50. let vznikly další tělovýchovné jednoty, například Tělovýchovná jednota Romo, kde už podle názvu byli jen romští chlapci. I oni hráli v barvách Slavoj. Chlapci měli dobrý vztah s ostatními hráči ze Slavoj a také dávali příklad ostatním romským chlapcům, jak lépe využívat svůj volný čas.⁷⁴

3.5.11 Sportovní klub Český Krumlov

Sportovní klub vznikl v Českém Krumlově po roce 1930, kdy byl vytvořen fotbalový oddíl. Tento klub pořádal fotbalové zápasy. O osm let později klub zanikl. V roce 1946 byl Sportovní klub znovu obnoven. Účel klubu byl jasný, a to pořádat sportovní cvičení,

⁷³Z *dějinn tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*, s. 46–49.

⁷⁴*Historie pod drobnohledem.*

závody, soutěže, výlety, sportovní kurzy, přednášky, starat se o vztahy mezi členy a být v kontaktu s ostatními sportovními kluby či spolky. Od roku 1947, pořádal klub každou neděli fotbalový zápas, který se konal, na fotbalovém hřišti v Rozsypu.⁷⁵ V pozdějších letech se klub rozdělil podle sportů, např. volejbal, hokej, fotbal a další jiné sporty.

3.5.12 Tenisový klub

Tenisový klub byl v Českém Krumlově založen v roce 1934, poté byl v roce 1951 sloučen s Tělovýchovou jednotou Sokol. Později v roce 1952 pařil k Tělovýchovné jednotě Slavoj a v roce 1991 se osamostatnil. Jeho činnost od té fungovala dále, od roku 2016 je přejmenován na Tenisový klub Český Krumlov, z. s. Klub sídlí naproti plaveckému bazénu na Chvalšinské ulici. Klub se stará o rostoucí postavení ve městě, věnuje se mládeži a připravuje ji na soutěže. Dále pořádá valné hromady, schůze, přednášky a tréninky pro mládež.⁷⁶

3.5.13 Českokrumlovský hokej

Prvním střípky krumlovského hokeje vznikaly v roce 1935. Hřiště ledního hokeje bylo v místě dnešního zimního stadionu. Čeští obyvatelé byli pod oddílem Sokol, v tu dobu neexistovalo žádné rozřazení jako dnes. Němečtí obyvatelé měli také své hokejové hřiště, bylo v místech, kde je dnes tenis centrum.

Po roce 1945 vznikl hokejový oddíl, který patřil pod Tělovýchovnou jednotu Sokol. Dále zde vznikl oddíl SK Český Krumlov, ale členové byli spíše z oddílu kopané, také moc dlouho nevydržel. Když skončila první sezóna, skončil i oddíl. Hrál se na rybníce, který sloužil hokeji i veřejnému bruslení. O údržbu plochy se starali dobrovolní členové hokeje. Vzhledem ke špatné finanční situaci hráli v dresech, které patřily hráčům odbijené, chrániče měli pouze holenní a kalhoty měl každý svoje. První zápas, který se uskutečnil, byl proti Sokolu Křemže. Po roce 1948 se hokejové družstvo účastnilo pravidelně okresních soutěží. Vzhledem k tomu, že hokejový oddíl v Křemži byl rozpuštěn, se někteří hráči přesunuli do Českého Krumlova.

Kvůli špatným podmínkám hřiště a zbytečně náročné údržbě se začalo řešit vybudování nového hřiště. Nejvíce vyhovovala plocha v městském parku, a tak se roku

⁷⁵SOKA Český Krumlov. *Karton S 21*.

⁷⁶*Stanovy Tenisového klubu Český Krumlov z.s.*

1951 začalo budovat nové hřiště pro lední hokej. V tuto dobu se objevili další výborní hráči a úroveň ledního hokeje v Českém Krumlově stoupala. V této sezóně bylo vytvořeno dorostenecké družstvo. Takto vysoká úroveň se udržela jen nějaký čas, protože odešlo mnoho talentovaných hráčů do penze a na vojnu. Proto v letech 1954–1955 skočil Slavoj poslední v krajské soutěži a Krumlov spadl do okresního přeboru. I v letech 1970–1971 hrál Krumlov pouze okresní přebor, výsledky utkání byly sice lepší, ale v krajských soutěžích moc úspěchu neměl.

Ani vytvořené hřiště v městském parku nevyhovovalo podmínkám. Bylo vybudováno hřiště na dnešním zimním stadionu. Nebyly ovšem finance a ani síly dobrovolníků nestačily. Na přípravě ledu se podíleli i hasiči.

V letech 1972–1973 bylo družstvo obohaceno o hráče z Českých Budějovic a úroveň hokeje se zvýšila. Na zápasy chodilo i více diváků. Hráči se dostali se svými úspěchy do krajského přeboru II. a po kvalifikaci do krajského přeboru I. O rok později měli hráči také úspěšnou sezónu. I v dalším roce na tom byli dobře, ale vzhledem k tomu, že bylo špatné počasí a hřiště nebylo kryté, neměli hráči kde trénovat a výkon hráčů šel dolů.

Sen po zimním stadionu s umělou ledovou plochou pro správné trénování se naplnil až v roce 1973. Nebylo to nic lehkého, byla to velká dřina, ale stálo to za to. Každý hráč si na stadionu odpracoval před 200 brigádnických hodin, které nedostal nikdy zaplacené. Nový stadion byl hotov v roce 1975.⁷⁷

Zájem o hokej stoupal hlavně u mládeže, základna hokeje se rozrostla o dvě družstva žáků i dorostu. Oddíl dokonce založil i hokejovou třídu na Základní škole Plešivec. Někteří se probojovali i do reprezentace České Republiky, další hráči převážně mladšího věku odcházeli za svým snem a lepšími podmínkami do Českých Budějovic.⁷⁸

Dnes je zimní stadion ve vyšších kvalitních podmínkách, nová rekonstrukce zimního stadionu proběhla v roce 2016. Klubovým znakem je medvěd a barvy jsou zelená a bílá. Hráči jsou zde rozdělení podle věku a výkonu (přípravka, třídy 1. – 4., mladší žáci, starší žáci, mladší dorost a starší dorost). Pan Tomáš Šafránek, se kterým jsem měla možnost mluvit, patřil v roce 1951 mezi velmi talentované hráče

⁷⁷ Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov, s. 1–15.

⁷⁸ Českokrumlovský hokej 1945 – 1995, s. 6–9.

a sám později začal trénovat hráče nové. V Českém Krumlově se o něm mluví jako o tom, který naučil všechny hokejisty Krumlova bruslit. Dodnes působí v klubu, dělá pokladníka a hlavně vyhledává nové talenty a aktivně trénuje přípravku HC Slavoj.

3.5.14 Sbor dobrovolných hasičů Český Krumlov

O založení hasičského sboru se začalo přemýšlet při pocitování tlaku německých obyvatel. O jeho povolení se zakladatelé pokusili 9. července 1936. Bohužel žádost byla zamítnuta. Naštěstí toto odmítnutí zakladatele neodradilo a podali žádost znovu. Tato žádost už byla přijata a 14. srpna vznikl hasičský sbor dobrovolných hasičů. Vzhledem k tomu, že majetek sboru byl nulový a sbor neměl žádnou hasičskou výzbroj, požádal město o příspěvek. Ale, jak se dalo čekat, německá většina nesouhlasila a museli se zařídit jinak. Vytvořili dobrovolnou sbírku, ostatní spolky také pomohly a peníze na potřebnou výstroj a výzbroj sehnali. Dne 5. září 1937 předstoupit Českokrumlovský hasičský sbor sehrán a připraven před obyvatele města.

V roce 1938 musel i hasičský sbor svou činnost přerušit a jeho majetek měl být odebrán Němci. Členové naštěstí stihli majetek převést do nedalekého Velešína a tam ho uschovali. Po celou dobu po majetku Němci pátrali, ale nevypátrali ho. V roce 1945 byla činnost zase obnovena a majetek vrácen do Českého Krumlova. Sbor dobrovolných hasičů ve městě funguje pořád, zúčastňují se hasičských soutěží a pomáhají při výjezdech hasičské službě.⁷⁹

3.5.15 Sdružení českokrumlovského studentstva

Sdružení českokrumlovského studentstva bylo založeno dříve než v roce 1938. Nemohu uvést, v jakém roce bylo založeno, nejsou totiž dochovány dřívější písemné záznamy. V městském archivu jsem našla až písemný dokument ze 4. ledna 1946, kdy sdružení oznamuje obnovení spolku. Uvádí, že v roce 1938 byli členové nuceni opustit hranice Českého Krumlova a spolek přestal existovat. A 10. ledna stejného roku, členové podávají žádost o obnovení.⁸⁰

Účelem spolku bylo podle stanov prohloubení vědomostí, které studenti získali studiem, snaha založení vědních oborů, které se na středních školách nevyučovaly,

⁷⁹ Archivní materiály v držení Jana Vítka, vytvořené k výročí Svazu dobrovolných hasičů

⁸⁰ SOKA Český Krumlov. *Karton 113*.

a dále se toto sdružení snažilo vytvořit prostředí vhodné pro práci studentů a profesorů. Dalším, o čem se studenti snažili, bylo povznést úroveň společenského a kulturního života ve městě.

Sdružení pořádalo různé výstavy, přednášky, divadelní představení, koncerty, exkurze, letní tábory pro studenty, sporty a jiné. Členem mohl být jakýkoliv student či profesor střední nebo vysoké školy, který byl nějak spjat s městem Český Krumlov.⁸¹

3.5.16 Německý spolek s nacistickou ideologií - Hitlerjugend

Hitlerjugend, česky „Hitlerova mládež“, byla německá nacistická organizace, která byla pro chlapce a dívky ve věku 14–18 let. Tato organizace vznikla za účelem vychovat mládež a vést ji ke vzoru nacistického Německa. V této organizaci se především kladl důraz na fyzickou stránku, konkrétně zdatnost chlapců a jejich správné ovládnutí zbraní. U chlapců se kladl velký důraz na disciplínu. Dívky byly vychovávány k samostatnosti a připravenosti pro držení rodinného zázemí. Cílem bylo vychovat je k tomu, aby jako matky byly schopné vést potomky stejným směrem. Většina se do této organizace hrnula s radostí. Těšili se z toho, že se odpoutají od rodiny a budou něco víc. Členové organizace se učili tomu, že jsou na vyšším postu než jiné rasy a také se jim nutila tendence k nenávidění židovských obyvatel. Členové tomuto učení věnovali všechny svůj volný čas. Pro přijetí museli složit slib, že budou věrní a své členy nikdy nezradí. V období války zemřelo mnoho mladistvých. Důvodem byla jejich velká angažovanost a oddanost svému lidu.⁸² V Českém Krumlově fungovala tato organizace od roku 1938 do roku 1945 a měla 190 členů.⁸³

3.5.17 Československý myslivecký svaz Český Krumlov

Počátky mysliveckého spolku sahají do roku 1945. V pozdějších letech pozměnil svůj název, který platí dodnes, a to Okresní myslivecký spolek. Spolek změnil i sídlo, ale pouze v okolí Českého Krumlova. Založen byl na podnět z ústředí v Praze, z důvodu sjednocení všech myslivců pod jeden svaz. Činnost spolku spočívá v navazování na tradice české myslivosti, pořádání chovatelských přehlídek, kynologické, střelecké

⁸¹SOKA Český Krumlov. *Karton 113*.

⁸²AHA. *Hitler si vytvořil armádu i z dětí, takzvanou Hitlerjugend*.

⁸³MOULIS, Miloslav. *Český Krumlov „navěky“ německý?*

a kulturní akce a výchově mládeže a mladých myslivců, zároveň je dnes zaveden kurz o první lovecký lístek.⁸⁴

3.5.18 Činnost žen v Sokole

Po roce 1945 byla činnost Sokola v Českém Krumlově obnovena. Český Krumlov byl v tu dobu sice ještě plný Němců a amerických vojáků, ale našly se i ženy českého původu, které se znovu vrátily a měly chuť pokračovat ve sportovních aktivitách v zájmovém spolku Sokol. Na přelomu září a října se začalo se cvičením. Cvičily ve škole na Špičáku, tedy v tělocvičně, dříve zde byla vojenská nemocnice, takže byly započaté předělávky. Složení žen bylo následující: žactvo do 15 let, dorostenky rozmezí věku 15–18 let a starší ženy. Existoval zde výběr žen, který cvičil na Sokolském stadiónu u plaveckého bazénu. Starší ženy měly skvělé cvičitelky a mohly konkurovat mužům. Cvičitelky se scházely každou středu a probíraly metodiku cviků. Muselo se cvičit podle určených rozvrhů, veškerá iniciativa byla zamítána.

Pro dorost se konaly v neděli na Střelnici „čaje“, ale nebyly to pravidelné schůzky, sloužily k tomu, aby se mezi sebou dorostenky poznaly. Pro starší ženy byl uspořádán seznamovací večírek. Vystupovalo se i na veřejnosti na pódiu, starší ženy tančily kolové tance a dorostenky v krojích. Vystupovalo se jen ojedinele, například 28. října nebo 9. května. Vystupovalo se i na žákovských besídkách nebo pomáhaly i ochotníkům při tanci víl. Veškeré peníze byly mířeny na sportovní úbory pro vystupování. Ženy cvičily i v Horní plané, Křemži, Větrní, Chvalšínách či Zlaté koruně.

Nadšenkyň pro nacvičování bylo více než dost. Starších žen bylo tolik, že se při nacvičování musely střídat, protože se nevešly do místnosti. Nikdo nacvičování „neflákal“, cvičily do pozdních večerů, dalo by se říct, že i do vyčerpání. Po roce 1948 vystupovaly v Českém Krumlově, poté v Českých Budějovicích a dočkaly se také vystoupení v Praze. Mezi cvičícími bylo pevné přátelství. Počet cvičících poklesl, když se začalo cvičit na náradí a cvičení bylo těžší. Mnoho žen a žákyň však vydrželo a absolvovalo další vystoupení.⁸⁵

⁸⁴ BICANOVÁ, M., *Re: Informace o svazu*.

⁸⁵ *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*, s. 43–45.

3.5.19 Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu v Českém Krumlově

Tento odbočný svaz vznikl po roce 1945, sdružoval všechny politické vězně z žalářů a věznic či z koncentračních táborů nacistického Německa. Sdružoval též pozůstalé politických obětí. Dalším cílem svazu bylo pomáhat zabezpečení Československé republiky, hájit zájmy politických vězňů a pozůstalých a měl je ochraňovat před veřejností a úřady. Svaz se skládal z minimálně dvaceti členů a staral se o finanční náhradu pro pozůstalé vdovy, děti nebo invalidy. Pořádal jako každý spolek několikrát do roka valné hromady.⁸⁶

3.5.20 Svaz brannosti

Svaz brannosti v Českém Krumlově vznikl v roce 1945 a zrušen byl roku 1949.⁸⁷ V tomto svazu byly vojenské jednotky, které následně sloužily v protiletecké ochraně, výpomoc vojenské službě nebo také jako stráž. Dále vypomáhaly jako ochrana hranic. Svaz vedl brannou výchovu jednotek i obyvatelstva, pořádal veřejné schůze, oslavy a také valné hromady, ale nedošlo k žádné organizované činnosti. Především ztroskotal plán sjednotit vojenské jednotky.⁸⁸

3.5.21 Českokrumlovská scéna

Její motto: *„Kdyby z vás někteří chtěli zasněné štěstí nám závidět, dali bychom vám rádi a bez váhání ten starý vůz na čtyřech kolech se zlomenou ojí, komediantský vůz, rejdiště zlatých múz, se kterými se pojí.“*⁸⁹

Chvíli po osvobození od všeho zlého se začal znovu oživovat a probouzet Český Krumlov jak po stránce hospodářské, společenské i politické. Znovu se do města začali vracet čeští obyvatelé a mezi nimi byli i nadšenci divadelní scény. Divadelní amatéři se pravidelně scházeli a vytvářeli kolektiv. Nejenže smysluplně trávili svůj volný čas a naplňovali své zájmy, ale také přispívali k rozvoji kulturní stránky ve městě. Díky těmto amatérským divadelníkům se zlepšoval kulturní a společenský život.

⁸⁶SOKA Český Krumlov. *Karton 113.*

⁸⁷Tamtéž.

⁸⁸*Svaz brannosti – historie.*

⁸⁹*Českokrumlovská scéna 1945 – 1995, s. 2.*

Českokrumlovská scéna byla založena roku 1945 Antonínem Zwiefelhoferem a už tehdy měla soubor a pronajaté Městské divadlo v Českém Krumlově. Od roku 1961 byla Českokrumlovská scéna pod Sdruženým klubem pracujících (SKP) a v roce 1971 se Městské divadlo uzavřelo a SKP se rozpadl. Všechny divadelní kulisy, rekvizity, kostýmy atd. bylo zničeno na ulici. Toho roku sídlila scéna v náhradním divadle na Horní Bráně.⁹⁰

Od roku 1993 byla Českokrumlovská scéna znovu obnovena s tím rozdílem, že v roce 1945 dostal divadelní soubor fundus od profesionálních německých divadelníků a teď neměli vůbec nic. Začínali úplně od nuly. Naštěstí soubor dostal od města prostory na zkoušení zadarmo a postupně se dostali tam, kde byli předtím. Na divadelních představeních hrál symfonický orchestr Dalibor.⁹¹

V roce 1968 napsali manželé Zwiefelhoferovi scénář na Slavnosti pětilisté růže a stali se tak jejich zakladateli. Slavnosti se konaly tři roku po sobě, ale poté už byly zakázány tehdejší vládnoucí komunistickou stranou. Slavností se účastnili všichni divadelníci scény a kompars tvořili občané města.

V roce 1971 bylo Městské divadlo uzavřeno z důvodu rekonstrukce, ale nedošlo k ní a divadlo se stalo součástí hotelu Růže. Poté ochotníci zkoušeli a hráli v restauraci na Horní Bráně, v mládežnickém klubu „Luna“ a pak už nebylo kde hrát. Nakonec až v roce 1994 obnovil Antonín Zwiefelhofer Českokrumlovskou scénu, sehnal všechny členy divadla a znovu začínají zkoušet, tentokrát už v novém Městském divadle.⁹²

3.5.22 Svaz zahrádkářů

Svaz zahrádkářů v Českém Krumlově vznikl 11. listopadu 1945, předsedou byl Ing. Karel Skalický, který byl ředitelem Schwarzenberského panství na zámku.⁹³

Účelem spolku bylo sdružovat zahrádkáře, šlo o rozšiřování vědomostí a znalostí nejen z naší kultury. Členové pořádali různé veřejné i členské schůze, exkurze, přednášky, nebo výstavy. Zřizovali a zakládali společné zahrady, osady zahrádkářské kolonie. Zakládali knihovny, vydávali časopisy a brožury. Hlavním úkolem byla péče

⁹⁰Českokrumlovská scéna 1945 – 1995, s. 2.

⁹¹Tamtéž, s. 4

⁹²CK-SCENA.CZ.Historie ochotnického souboru „Českokrumlovská scéna“ 1945 až 1994.

⁹³SOKA Český Krumlov. Karton 117.

o rostliny a dřeviny. Valné hromady pořádali v hotelu U města Vídně, jako například 4. prosince roku 1947.⁹⁴ Do roku 1957 nesl spolek název „Svaz zahrádkářů“, po tomto roce pak „Český zahrádkářský svaz“, který existuje ještě dnes.⁹⁵

3.5.23 Masarykova liga proti tuberkulóze

Masarykova liga proti tuberkulóze vznikla na začátku roku 1919 po dlouhém bádání doktorů, kteří se snažili bojovat proti tuberkulóze, která byla v tu dobu velmi rozšířená, a umíralo na ni mnoho lidí. Pojmenovaná po T. G. Masarykovi byla, protože vytvořil plán pro organizaci. Tato liga byla neziskovou organizací, která to dělala pro záchranu lidstva.⁹⁶

Písemné archivní památky existence Masarykovy ligy proti tuberkulóze v Českém Krumlově jsou z roku 1946, kdy byly vyhotoveny i stanovy pro tento odbor. Účelem toho spolku bylo pořádat přednášky, výstavy, zveřejňování článků v novinách; zkrátka, aby se informace o tomto sdružení šířily mezi veřejnost. Dalším účelem bylo zřizovat různé poradny a léčebny pro nemocné a ohrožené, poskytnout podporu, popřípadě léky či léčbu samotnou. Členem mohla být fyzická i právnická osoba, která chtěla pomoci a byla radou přijata. Liga svou činnost ukončila v roce 1950, kdy se rozhodlo, že zůstane pouze organizace Československý červený kříž.⁹⁷

3.5.24 Svaz národní revoluce

Svaz národní revoluce vznikl v roce 1946, na vzniku se podílela Československá obec legionářská, Svaz osvobozených politických vězňů a příslušníci domácího odboje. Účelem svazu podle stanov bylo sdružit všechny bojovníky proti nacismu a fašismu, dále i proti německým příslušníkům z let 1938–1945, nést tradici československého boje za svobodu a její ideu, odstranit veškeré pozůstatky po nacismu a fašismu, chránit, zastupovat a podporovat zájmy členů svazů, ať už šlo o zájmy sociální, kulturní nebo hospodářské. A poslední bodem bylo navazovat styky s podobnými spolky nebo svazy okolních i zahraničních.

⁹⁴SOkA Český Krumlov. *Karton 117*.

⁹⁵MIKEŠOVÁ, Marie. *Historie*.

⁹⁶*Heslo rejstříku: Masarykova liga proti tuberkulóze*.

⁹⁷ SOkA Český Krumlov. *Karton 113*.

Členy mohli být českoslovenští občané národně spolehliví, konkrétně příslušníci československé armády, českoslovenští partyzáni (kterým ministerstvo národní obrany vydalo potvrzení), revoluční bojovníci, političtí nebo jiní účastníci domácího a zahraničního odboje nebo také zachránění političtí vězni. Tento svaz měl jako všechny svazy své valné hromady, které musel konat. Konaly se v městském hotelu nebo v hospodě U zámku.⁹⁸

3.5.25 Svaz přátel SSSR

Svaz přátel SSSR jako takový má kořeny už od roku 1930, avšak v Českém Krumlově byl vytvořen odbočný spolek v roce 1946 a svou činnost ukončil v roce 1948. Účelem spolku byla snaha prohloubit a utužit přátelské vztahy mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik, šíření kulturních, tělovýchovných, hospodářských a společenských styků mezi občany obou států. Tento svaz pořádal členské i veřejné schůze, debatní večery, přednášky, koncerty, různé výstavy či divadelní představení.⁹⁹

3.5.26 Československý Červený kříž (ČSČK)

Ještě předtím, než vznikl ČSČK na našem území, vznikl Červený kříž už v říjnu roku 1863. Zakladatelem byl Henry Dunant, který byl svědkem nejkrvavější bitvy u Solferina. Nechal tehdy svolat konferenci, která se týkala založení Červeného kříže a mezinárodní dohody o ochraně raněných a nemocných vojáků, kteří byli na frontě. Úplné počátky Československého červeného kříže spadají k 6. Únoru roku 1919. Byl zřízen spíše pro zraněné, kterých v době válek bylo opravdu mnoho. V období německé okupace a nesvobody v roce 1940 byla organizace zrušena a veškerý majetek byl zabaven. Činnost byla obnovena po roce 1945, kdy ČSČK navázal na svou dřívější činnost.¹⁰⁰

Československý červený kříž v době světových válek nahrazoval státní zdravotní správy, pomáhal rodinným příslušníkům v setkání se zajatci, pomáhal uprchlíkům, stavěl jesle, prázdninové osady pro děti, poradny pro děti a matky, pomáhal budovat

⁹⁸SOKA Český Krumlov. *Karton 113.*

⁹⁹ SOKA Český Krumlov. *Karton 114.*

¹⁰⁰*50 let Československého Červeného kříže na Československu.*

domovy pro seniory, pro nastávající matky, pro děti bez rodiny aj. Zkrátka pomáhal v jakékoliv špatné situaci, ať už šlo o zdraví, či živelné pohromy. Při hospodářské krizi se Červený kříž stal vývažovou polévkou, ubytovnou pro lidi bez domova, sociálně slabým poskytoval oblečení a pomáhal i lidem v zahraničí.¹⁰¹

Po druhé světové válce pokračoval ve svém poslání. Nejvíce byla vytižena pátrací služba, protože lidé, kteří přežili, chtěli najít své příbuzné. Největší změny přišly po roce 1948, kdy organizace ztratila svou samostatnost a musela se odklonit od svých sedmi principů (humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost). Dále byla začleněna do jednotné Národní fronty a dorost. ČSČK byl zařazen, ač nechtěl, do organizace Pionýrů a Československé mládeže. I při těchto podmínkách plnil dál svou práci.

V roce 1960 začal plnit další nový úkol, a to dárcovství krve. Bylo dobrovolné. V tomto roce vytvořili dobrovolníci zdravotnické hlídky, stanice první pomoci, transfúzní stanice, zájmové zdravotnické kroužky, začali školit dobrovolné sestry a mladé zdravotníky. Školili též obyvatele, aby věděli něco o první pomoci, pořádali dětské tábory atd.¹⁰²

Po sametové revoluci, po roce 1989, se ČSČK vrátil ke své nezávislosti a svým sedmi základním principům. V roce 1991 vznikla složka mládeže ČČK. Po roce 1992 dostal zpátky část svého majetku a nemovitostí. 26. srpna 1993 byl přijat do Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce.¹⁰³

Po roce 1947 vznikl ČSČK i na Českokrumlovsku. V Českém Krumlově vznikl 29. dubna 1949, ve Zlaté Koruně v roce 1953 a poté i v Kaplici. Byly založeny první skupiny a také proběhly první kurzy zdravotní výchovy. V roce 1950 proběhl „Zdravotnický den“, kdy šli lidé průvodem a poté na ně čekaly zdravotní soutěže. Tyto zdravotní dny proběhly i v Kaplici, Frymburku nebo ve Vyšším Brodě. V roce 1960 dochází ke sloučení okresů a vzniká jeden ČSČK, a to v Českém Krumlově. Už v tomto roce měl přes 5000 členů, probíhala různé školení zdravotních sester nebo školení občanů města v poskytování první pomoci. Roku 1962 byla zahájena nejdůležitější činnost, a to bezpříspěvkové darování krve, a o rok později bylo ve Frymburku uděleno

¹⁰¹ ČČK. *Činnost ČSČK mezi dvěma světovými válkami.*

¹⁰² ČČK. *Činnost ČSČK po druhé světové válce.*

¹⁰³ ČČK. *Činnost ČSČK po sametové revoluci a vznik ČČK.*

ocenění „Jánského plaketa“. Držitelem plakety Jánského je pouze ten, který daruje krev více než desetkrát. Odběry krve probíhaly ve speciálním odběrovém autobuse.

Do činnosti ČSČK se zapojily i školy a vznikly tak zdravotnické hlídky mládeže. Velkým zásahem bylo zrušení závodních skupin roku 1965, proti tomu rozhodnutí nešlo nic dělat. Tyto závodní skupiny měly být převedeny do sídlištních skupin, to se však nepodařilo. Bohužel to znamenalo velký pokles členů. ČSČK si svých obětavých pracovníků a dobrovolníků velice vážil a proto je odměnil vyznamenáním (I. stupeň- zlatý odznak, II. stupeň - stříbrný odznak a III. stupeň - čestná stužka).

Oblastní spolek ČSČK Český Krumlov vznikl 31. prosince 1976. Pod tento spolek spadají všechny místní skupiny, kterých je v současné době sedm (Brloh, Č. Krumlov, Hořice na Šumavě, Frymburk, Horní Planá, Černá v Pošumaví, Zlatá Koruna).

Červený kříž pokračuje ve svých činnostech, jako je bezpříspěvkové dárcovství krve, výuka poskytování první pomoci, stravovny pro důchodce, sociálně slabé a bezdomovce, domácí ošetrovatelská péče, azyly pro osamělé či týrané matky, pomůcky pro zdravotně postižené, také poskytuje pátrací službu, pomáhá při živelných pohromách, jako jsou povodně aj. Mládež ČČK organizuje zájmovou činnost pro děti, výuku první pomoci, na školách představuje projekty proti šíření HIV/AIDS. Mezi členy ČČK patří Horská služba a Vodní záchranná služba.¹⁰⁴ Členkou ČČK byla i paní Páralová, která mi poskytla rozhovor – viz příloha II.

3.5.27 Český svaz včelařů

Včelařský spolek vznikl v Českém Krumlově podle archivních písemností v roce 1947 a pod tímto názvem fungoval až do 31. prosince 1976. Poté byl přejmenován na Český svaz včelařů. Tento spolek funguje i dnes. V tomto spolku jsou členové, kteří jsou chovateli včel nebo se o včely a včelařství jako takové zajímají. Účelem tohoto spolku je zvelebování včelařství, rozšiřování včelařů a hájení jejich právních zájmů. Pouze tyto účely byly dříve ve stanovách včelařského spolku.¹⁰⁵ Dnes je účelů svazu více, jako například šíření včelařství a získávání mladých chovatelů včel, spolupráce se státními orgány, dále také opylovací funkce a jiné.¹⁰⁶ Členem se mohl stát jakýkoliv čestný

¹⁰⁴50 let Československého Červeného kříže na Československu.

¹⁰⁵SOKA Český Krumlov. Karton 117.

¹⁰⁶Český svaz včelařů – informace.

člověk se zájmem o včely. Svaz včelařů uskutečňoval valné hromady alespoň jednou za kalendářní rok, vydával a i dnes vydává časopis.¹⁰⁷

3.5.28 Družina československých válečných poškozců

Tento spolek spojoval všechny válečné invalidy, spolek byl založen v roce 1919 a poté vznikaly pobočné spolky. V Českém Krumlově vznikl tento pobočný spolek konkrétně 14. října 1947. Účelem spolku bylo hájit zájmy válečných poškozců i neválečných občanů z první a druhé světové války, dále také zájmy vojenských poškozců a pozůstalých po nich. Spolek sloužil jako zástupce proti úřadům a děle těmto poškozcům poskytoval hmotnou a především morální pomoc. Spolek se snažil vybudovat léčebné pobyty a zajistit léčbu pro poškozené a jejich rodiny. Snažil se vybudovat zákonné zaopatření těmto poškozeným a chtěl vybudovat dobré zázemí, rodinné podmínky, byty pro poškozené, pečovat o kulturní zájmy, pořádat zájezdy do zahraničí a především se snažil o zlepšení jejich životní existence. Také pořádal různé veřejné schůze, výstavy, přednášky, divadelní představení, soutěže a jiné. Spolek zanikl v roce 1952, kdy docházelo ke sloučení podobných spolků. Tím společným spolkem byl Svaz československých invalidů.¹⁰⁸

3.5.29 Sdružení rodičů a přátel reálného gymnasia v Českém Krumlově

Tento pobočný spolek podal své stanovky 17. listopadu 1947 národnímu výboru v Praze a 22. ledna 1948 vznikl. Účelem spolku bylo pomáhat škole k naplňování výchovného a vzdělávacího úkolu, pomáhat rodinám v péči o dítě, především ve výchově společenské a mravní, dále se členové sdružení měli starat o dobrou tradici školy a zároveň pracovat na sblížení rodičů se školou. Dále se měli snažit vytvořit příjemné prostředí pro žáky školy, profesory a zároveň pro ně samotné při schůzkách s vedením školy. V neposlední řadě pak o zkvalitňování zdravotních, sociálních, výchovných a vzdělávacích podmínek pro žáky. Při těchto úkolech spojoval spolek rodiče a zájemce o žáky školy, členy profesorského sboru a také i bývalé žáky. Tento spolek si prostřednictvím schůzek všiml prostředí, které ovlivňovalo žáky při učení, snažil se o odstranění závad, pořádal besídky, exkurze, přednášky, divadelní představení,

¹⁰⁷SOKA Český Krumlov. *Karton 117.*

¹⁰⁸SOKA Český Krumlov. *Karton 113.*

různé výstavy a samozřejmě i valné hromady. Členové poskytovali žákům různé studijní podpory, dále v případě potřeby zařizovali léčebné pobyty, ubytování, stravování, poskytovali dětem i školní pomůcky a jiné. Spolek se rozešel 14. ledna roku 1951 a už nikdy nebyl obnoven.¹⁰⁹

¹⁰⁹SOkA Český Krumlov. *Karton 115*.

4 Volnočasové aktivity po únoru 1948

4.1 Situace v Českém Krumlově

Velký převrat spojený s převzetím veškeré moci Komunistickou stranou v únor 1948 znamenal velký historický předěl v politickém uspořádání naší vlasti., jenž měl dopad na každodenní život obyvatel ve všech oblastech, i na volnočasové aktivity. V rámci objektivitu práce je nutno zmínit, že některé spolky zanikaly či byly sloučeny. Na druhé straně byly státem podporované jiné volnočasové aktivity, které umožňovaly sportovní či kulturní vyžití mládeže.

Tento převrat ovlivnil jak politickou, tak hospodářskou situaci v naší republice. Najednou bylo všechno jinak, veškerá svoboda občanů i jejich vlastní majetek byl omezen, podniky, kde pracovalo nad 50 zaměstnanců, byly najednou státní, to samé se stalo i se statky nad 50 ha.

Ve večerních hodinách 20. února 1948 se v hotelu Růže konala veřejná schůze, kde se sešli občané Krumlova. Na schůzi informoval o událostech národního výboru Dr. Václav Škoda, hovořil též o práci vykonávané od voleb a ptal se, jak ostatní plní své funkce a jak se jim daří prosazovat zájmy lidu. Také zde byly oznámeny demise dvanácti reakčních ministrů. Všichni přítomní vyslovili důvěru KSČ a Klementu Gottwaldovi a žádali novou vládu pod jeho vedením. Na náměstí v Českém Krumlově se 24. února stejně jako ve všech městech konala manifestační stávk, která trvala jednu hodinu. Volby do Národního shromáždění se konaly 30. května 1948 a zúčastnilo se 3 553 občanů.¹¹⁰

Důležitým úkolem místního národního výboru bylo prohlášení Českého Krumlova za historickou rezervaci a převedení všech chráněných budov do vlastnictví národního výboru. Ten měl být pověřen trvalou údržbou všech památek a co nejrychlejší přípravou projektu o dálkových komunikacích. Závěr byl takový, že se to provede v dalších letech.

Největším problémem města byl nedostatek pitné vody. Nejvíce se projevil v tropickém létě roku 1947. Tento dlouhodobý problém se vyřešil až napojením města na vodovod, který přiváděl vodu z řeky Malše.¹¹¹

¹¹⁰ *Český Krumlov 1945 – 1985*, s. 6

¹¹¹ Tamtéž, s. 7.

Dva roky na to byla většina z celkových 154 soukromých živností zařazena do národních, komunálních nebo družstevních podniků a 28 jich bylo úplně zlikvidováno. Městské komunální podniky ze začátku zahrnovaly jen stavební a bytové závody, později k nim přibyla prádelna a čistírna, výroba ovocných šťáv, tiskárna, papírnictví, pohřební služba a další služby. V tomto období zde fungovaly pouze následující podniky: továrna na nábytek Jitona, továrna na výrobu lišt a rámu Lira a továrna na zpracování lnu a konopí v Novém Spolí. Prádelna změnila svůj název, od roku 1947 to byla Juta, od 1950 Konopa, od 1953 Jiholen a poslední název dostala roku 1974, a to Jitka. Po druhé světové válce byly v Českém Krumlově také dva pivovary. Jeden svou výrobu ukončil roku 1948 a druhý, který byl původně schwarzenberským majetkem, se stal majetkem státním a poté byl v roce 1950 začleněn do národního podniku Jihočeské pivovary v Českých Budějovicích.¹¹²

Co se týče zemědělství, nebylo to s ním v Českém Krumlově vůbec slavné. Podmínky pro zřízení JZD byly ztíženy, půda byla roztržena mezi 200 malých držitelů a scelit pozemky nešlo z důvodu kopcovitého terénu. Snaha o zřízení JZD se objevila už v roce 1949, ale až v roce 1956 se sešli místní hospodáři a začali o tom jednat. Družstvo mělo devět zemědělců a 55 ha zemědělské půdy. JZD ve Vyšném, které bylo založeno už v roce 1949, mělo sedmnáct zemědělců a ti se starali o 131 ha půdy. V lednu roku 1960 bylo JZD Český Krumlov a Spolí sloučeno a o rok později i JZD Vyšný. Tento celek měl 405 ha zemědělské půdy. V roce 1964 bylo JZD Český Krumlov zrušeno a celí s veškerými pracovníky přešlo ke Státnímu statku Kájov.¹¹³

4.2 Kultura po únoru 1948

V Českém Krumlově od roku 1945 proběhlo mnoho koncertů, přednášek a divadelních představení. Tím nejhlavnějším v socialismu byly v Českém Krumlově, a samozřejmě i v jiných městech, manifestace lidu. Ty probíhaly k výročí Vítězného února 1. května, který značil Svátek práce, ke Dni vítězství nad fašismem 9. května, dále probíhaly letní slavnosti Komunistické strany a Československa a oslava Velké říjnové socialistické revoluce. Později přibýly i další oslavy, jako například Den dětí aj. Oslavovalo se nejčastěji na náměstí, v městském parku, či na Chvalšinské silnici.

¹¹²BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 76

¹¹³Tamtéž.

K Českému Krumlovu neodmyslitelně patřily i různé zájmové činnosti, ať už měly rekreační, či sportovní charakter. Po roce 1948 došlo v zájmové činnosti k velkým změnám. Některé spolky svou činnost nenávratně zrušily, ostatní společenské organizace a politické strany, se dostaly pod kontrolu orgánů komunistické strany.¹¹⁴ V roce 1948 byly některé spolky, jako například Klub českých turistů, Orel, Sokol aj., sloučeny pod jednu organizaci, a tím byl Sokol.¹¹⁵

4.3 Kulturní a společenské události po únoru 1948

Kino VOLNOST Český Krumlov pořádalo týden českého filmu na počest 50. výročí českých filmů, a to v termínu 11. – 17. června 1948. V těchto dnech se v kině promítaly dva úplně nové filmy. Prvním filmem byl „Špalíček“ a druhým bylo drama letce s názvem Nerozumím.

Další událostí v Českém Krumlově bylo rozhodnutí rady národního výboru z 30. ledna 1948 o příspěvku na vybavení kanceláře inspektora tělesné výchovy, a to částkou 15 000 Kčs. O finanční podporu žádal také Klub českých turistů, protože se v roce 1948 hodně finančně vydal. V tomto roce uspořádal mnoho rekreačních zájezdů, uspořádal propagační zájezd do České Filharmonie do Krumlova, ale hlavně nechal zhotovit velké množství orientačních tabulek, velkou informační tabuli a v noclehárně za tento rok přespalo přes 1000 návštěvníků Českého Krumlova. Peníze žádal hlavně na vybavení často využívané noclehárny, kde byla pouze jedna toaleta.

4.4 Zájmové spolky po únoru 1948

4.4.1 Svaz československo-sovětského přátelství

Svaz československo-sovětského přátelství vznikl v roce 1948. Členství bylo dobrovolné, ale když se už někdo rozhodl být členem, byl následně hodně kontrolován, zda neporušuje pravidla. Pokud někdo v tomto svazu nebyl, byl považován za silného odpůrce, který není nakloněn Sovětskému svazu. Cílem svazu bylo šíření kladného postoje k Sovětskému svazu. Odbočka svazu v Českém Krumlově mohla pořádat schůze, výstavy, koncerty, divadelní představení, exkurze, různé zájezdy, veřejné

¹¹⁴BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 80–81

¹¹⁵ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*, s. 88.

sbírky, kurzy ruštiny, vydávat publikace a další jiné úkony. Poslední písemné záznamy jsou z roku 1990.¹¹⁶

4.4.2 Československý svaz mládeže (ČSM)

Roku 1948 projednal výbor myšlenku o vzniku Svazu Československé mládeže a tím rozhodl i o rozpadu ostatních mládežnických výborů. Ideálním výsledkem, kterého chtěli dosáhnout, bylo sjednotit se s Junákem, Sokolem a dalšími organizacemi, což se nevyplnilo, protože Sokol neměl o společné působení zájem. Účelem ČSM bylo posilovat a rozvíjet jednotné chování mládeže, zastupovat a hájit veškeré její zájmy, učit o vývoji společnosti a zabývat a starat se o její zdravý tělesný růst a výchovu. Členové se nazývali „svazáky“, oslovovali se „bratře/sestro“ a nosili modré uniformy. Tento svaz se především staral o Pionýrský spolek a také jej řídil. V Pionýrech byly děti ve věku 9–14 let. Československý svaz svou činností ukončil 5. března roku 1969. Důvodem zániku byly celospolečenské změny. Spolek Pionýrů fungoval dál.¹¹⁷

4.4.3 Československý ústav zahraniční

Spolek Československý ústav zahraniční vznikl jako pobočný spolek 15. dubna roku 1948. Účelem spolku bylo sledovat a zajímat se o život zahraničních krajanů a zároveň přispívat k povznesení tohoto života. Dále pak pečovat a snažit se spojit s těmito zahraničními krajany, sledovat jejich činnost a zároveň je podporovat, nabízet poradenskou činnost, pomáhat při vyřizování žádostí a také udržovat a navazovat vztahy jak po stránce kulturní, tak společenské. Spolek pořádal schůze, přednášky, vzdělávací představení, koncerty, exkurze, zájezdy, sportovní podniky, vycházky a jiné činnosti k napomáhání zlepšení a navázání vztahů s krajany. Spolek též spolupracoval s jinými spolky, které měly stejný nebo alespoň podobný cíl.¹¹⁸ Spolek ukončil svou činnost a byl vymazán ze spolkového katastru 31. prosince 1950.¹¹⁹

¹¹⁶SOKA Český Krumlov. *Karton 113*.

¹¹⁷SOKA Český Krumlov. *Inventář Československý svaz mládeže – okresní výbor Český Krumlov, 1950 – 1969*, s. 1–3.

¹¹⁸SOKA Český Krumlov. *Karton 115: stanovy, oznámení o výmazu ze spolkového katastru*.

¹¹⁹Tamtéž.

4.4.4 Československý svaz žen

Podle archivních záznamů vznikl tento ženský svaz v Českém Krumlově v roce 1949. Ženy, které byly ve svazu, bojovaly proti nerovnoprávnému postavení žen ve společnosti, uspokojovaly své kulturní potřeby, snažily se o kvalitní život ve městě, působily na ostatní ženy, aby se staly členkami, snažily se co nejlépe rozvrhnout svůj čas na práci a rodinu, podílely se na různých veřejných sbírkách a pomáhaly lidem v těžkých životních situacích. Dále pořádaly různá představení, čajové dýchánky, výstavy, výlety a tvůrčí dílny. Také, jak mi v rozhovoru řekla paní Páralová, pletly nebo jezdily na různé zájezdy a dělaly různé aktivity. Členky si vedly svou knihu, kde si zapisovaly své činnosti a také každý měsíc jedna z členek vypracovávala zprávu o činnosti. Ženy pořádaly konference, kde řešily své úkoly na další období a zároveň vyhodnocovaly plnění minulých úkolů, které pak předkládaly okresnímu výboru. Bylo zvykem, že ženy posílaly návrhy žen na oslavu MDŽ. Ženy měly tolik odvahy, že písemně žádaly řeckou vládu o osvobození všech zatčených žen. Činnost tohoto svazu byla ukončena roku 1972.¹²⁰ Členkami svazu žen byly paní Páralová a Kroutilová, se kterými jsem absolvovala rozhovory – viz přílohy I a II.

4.4.5 Svaz bojovníků za svobodu

Svaz bojovníků za svobodu vznikl sloučením následujících odboček: Československá obec legionářská, Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých obětí nacismu a fašismu a Svaz národní revoluce. Toto sloučení bylo dohodnuto na valné hromadě konané 13. února roku 1949. Účelem tohoto svazu bylo dopomáhat k rozvoji Československé republiky, pomáhat k posílení lidské důstojnosti a hrdosti, pozůstalým vdovám a sirotkům při uplatňování jejich práv a nároků, poukazovat na jednotu při boji proti nacismu a fašismu, spolupracovat s ostatními svazy a spolky aj. Tento svaz byl dobrovolným a nezávislým spolkem, který spojoval účastníky boje za druhé světové války.¹²¹

¹²⁰SOkA Český Krumlov. *Karton S 239*.

¹²¹SOkA Český Krumlov. *Karton 113*.

4.4.6 Pionýr

Organizace Pionýr spojovala děti ve věku 6–15 let a založena byla 24. dubna roku 1949. V roce 1968 se osamostatnila. Dítě, které nepatřilo, do organizace Pionýr, bylo takovým vyvrhelem a společnost se na dítě i na jeho rodinu dívala kriticky. Tato organizace byla součástí Socialistického svazu. Existovaly zde tři oddíly. V Jiskře byly děti ve věku 6 až 9 let, v mladších Pionýrech 9 až 11 let a ve starších Pionýrech 11 až 15 let.¹²²

Než byl ustanoven Dům Pionýrů, byly v každé škole vytvořeny Pionýrské oddíly. Mně osobně se k rukám dostaly dvě kroniky. Jedna byla vedena od roku 1983 do 1987, a patřila Základní škole Plešivec¹²³ a byla oddílu Střelka. Druhá byla od roku 1985 do 1987, patřila oddílu s názvem Střelka na Základní škole Tavírna. Do kronik zapisovaly děti činnosti, které se ten den uskutečnily a k tomu namalovaly obrázek. Vlepovaly do nich diplomy a různé vstupenky ze soutěží.¹²⁴

Základnou Pionýrů se stala budova dnešního Domu dětí a mládeže, Městský dům Pionýrů, a to v roce 1971. V budově byly vedeny i různé zájmové útvary, ale nejvíce pozornosti měly oddíly Pionýrů. Právě vedoucí těchto oddílů byli důkladně školeni, protože působili na děti. Konalo se mnoho různých školení a upevňování vědomostních pionýrských aktivit. Zaměřená byla převážně na to, jak správně vést pionýrskou organizaci, práci družin a oddílů, nebo se řešily a doplňovaly skupinové rady. Pro členy Pionýru se konaly různé pionýrské soutěže, či sportovní ligy. V létě se konaly letní tábory pro Pionýry. Pro výchovu pedagogických pracovníků byla dokonce zřízena i škola, kde se mohli školit a zdokonalovat. Tato škola se velice dobře umísťovala. V roce 1976, byla mezi třemi nejlepšími v České socialistické republice.¹²⁵ V každé skupině byl vedoucí skupiny a v každém oddílu byl jeden vedoucí a instruktor. Věkové rozmezí instruktorů bylo 15–18 let. Roku 1990 se stal Pionýr samostatnou organizací.¹²⁶ Jedním z členů byl pan Houdek, který mi poskytl rozhovor – viz příloha V.

¹²² SOkA Český Krumlov. *Inventář – socialistický svaz mládeže – okresní výbor Český Krumlov (1968)1970 – 1989*(dále jen Inventář), s. 4–9.

¹²³ Dům dětí a mládeže. *Kronika Pionýrského oddílu Základní školy Plešivec, rok 1983 – 1987*, s. 96.

¹²⁴ Dům dětí a mládeže. *Kronika Pionýrského oddílu Základní školy Tavírna, rok 1985 – 1988*, s. 67.

¹²⁵ Dům dětí a mládeže. *Kronika Pionýr 1983 – 1977*, s. 3–8.

¹²⁶ SOkA Český Krumlov. *Inventář*, s. 9.

5 50. léta – volnočasové aktivity ve znamení adorace nových politických idolů

5.1 Situace v Českém Krumlově po roce 1950

Než se pustím do problematiky volnočasových aktivit v 50. letech, musím zmínit politickou situaci, která zde nastala.

50. léta 20. století se promítla už v roce 1948, kdy se politické moci chopila Komunistická strana. V Českém Krumlově byl po volbách v roce 1949 sestaven nový místní výbor a novým předsedou se stal Antonín Jiříčka.¹²⁷ 1. ledna 1950 byl schválen nový zákon o rodinném právu a matrikách a v Českém Krumlově byla zřízena oddávací síň, která nahradila bývalou zasedací síň. První čtyři páry zde byly oddány 14. ledna 1950.¹²⁸ Až v roce 1951 byla k městu připojena obec Vyšný, od začátku roku 1965 pak osady Nové Spolí a Slupenec a později i Nové Dobrkovice. Město tvoří části Horní Brána, Latrán, Nádražní Předměstí, Slupenec, Vnitřní město, Nové Dobrkovice, Nové Spolí, Plešivec, Vyšný a od roku 1974 i Domoradice.¹²⁹

V období socialismu se v Českém Krumlově začala budovat sídliště. Bylo zde hodně velkých okrajových ploch, tudíž se stavby vyhnuly historickému centru Krumlova. První postavené bylo sídliště ve Vyšném, a to v letech 1950–1952, poté domy v Kaplické ulici a na Nádražním Předměstí. Stavební práce nebyly ani zdaleka u konce, pokračovaly i po roce 1956, kdy se stavěly další domy v Kaplické ulici, na Třídě Míru a Pod Vyhlídkou. Dalšími stavebními pracemi byly domy na Vyšehradě, ty se udály roku 1959. Poté se v srpnu roku 1963 začalo stavět sídliště na Špičáku a v dubnu roku 1966 se začal stavět Plešivec, konkrétně první část.¹³⁰ Rozrůstala se též nemocnice. Na začátku 50. let bylo zřízeno dětsko-kojenecké oddělení, gynekologicko-porodnické oddělení a transfúzní stanice.¹³¹

¹²⁷BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 75.

¹²⁸DigiArchiv SOA v Třeboni (b). *Český Krumlov (Pamětní kniha, Kronika města)*.

¹²⁹BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 75.

¹³⁰Tamtéž, s. 76.

¹³¹Tamtéž, s. 80.

Po druhé světové válce nebylo zásobování obyvatel snadné a bohužel tato špatná situace přetrvávala i na začátku 50. let. Potraviny se vydávaly na lístky a průmyslové zboží na odběrné poukazy, a to až do roku 1953.¹³²

1. ledna 1955 byla agenda rozčleněna na odbor finanční, vnitřních věcí a výstavby, ostatní věci zařizoval tajemník či vedoucí administrativy. Každý týden zasedala rada, a co se voleb týče, probíhaly jako dnes. Několik týdnů dopředu dostali obyvatelé města letáčku, které byly plné informací a slibů, dále v nich byly informace o kandidátech a jejich volební program. Okres Kaplice byl zrušen a zároveň byl připojen k Českému Krumlovu.¹³³

Také zde byly od roku 1948 až do roku 1953 dvě národní školy, jedna na Špičáku, dnešní Základní škola T. G. Masaryka, a základní škola v Linecké ulici. V roce 1961 byly národní školy (ZNS) změněny na základní devítileté školy, které fungovaly až do roku 1979, poté vznikly základní školy (ZŠ). Na začátku 60. let vznikla další škola, a to „Základní národní škola Tavírna“. V roce 1959 se znovu vyučovalo v Kostelní ulici v „Základní národní škole v Horní ulici“, a to od první do čtvrté třídy. Ve městě, bývaly i dvoje jesle, v roce 1957 byla otevřena na Plešivci mateřská škola a o sedm let později přibyla mateřská škola na sídlišti Vyšehrad.¹³⁴

5.2 Kulturní život po roce 1950

Největšími pořádanými akcemi v době socialismu byly spartakiády. Konaly se každých pět let. V roce 1954 byla v Českém Krumlově první spartakiáda, která se konala v městském parku. Ke konci 50. let zde fungovaly čtyři jednoty týkající se tělesné výchovy, a to: Sokol, Lesy, Husita Vyšný a Pracovní zálohy.¹³⁵ Dále se konal Běh vítězství, kterého se účastnili především žáci škol a sportovci, ale také občané města. Další tradiční záležitostí byl závod mládeže na kolech s názvem „Pionýrský okruh vítězství“ a poprvé se uskutečnil 8. května roku 1956.¹³⁶

¹³²BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 76

¹³³*Český Krumlov 1945 – 1985*, s. 9 – 12.

¹³⁴BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 79–80.

¹³⁵Tamtéž, s. 80–81.

¹³⁶*Český Krumlov 1945 – 1985*, s. 13.

Ke konci roku 1966 byla založená tělovýchovná jednota Start, která se týkala turistiky a navázala na činnost bývalého spolku Klubu českých turistů.

Do Českého Krumlova jezdily z Prahy a dalších měst skupiny divadelníků, hudebníků nebo orchestrů. Na své si přišli i milovníci tance a hudby, tato možnost byla v Městském hotelu a v hotelu Růže. Dále byla v roce 1951 upravena zámecká jízdárna na taneční sál. Od té doby se tam konaly veškeré zábavy, plesy, představení a různé koncerty. V roce 1952 byla přestěhována městská knihovna i s čítárnou do Pánské ulice. Neodmyslitelnou součástí Českého Krumlova je i muzeum, které se začalo stavět v roce 1952, poté bylo v roce 1955 uzavřeno a rok na to znovu otevřeno s novými expozicemi. Co se městského archivu týče, v roce 1953 se stal odborným zařízením okresního národního výboru.¹³⁷

První představení před otáčivým hledištěm se konalo roku 1958 a koncem roku 1959 bylo otevřeno ve Vyšném kulturní středisko. Sdružený klub pracujících byl zvolen roku 1966 organizací osvětové a kulturní činnosti. V roce 1961 došlo ke změně v činnostech protipožárního sboru. Vzhledem k vzrůstajícím časovým nárokům na členy se začalo uvažovat o ustanovení profesionálního sboru a po krátké chvíli se tak i stalo. V roce 1963 byl Český Krumlov označen za státní městskou památkovou rezervaci.

Dalšími činnostmi v Českém Krumlově jsou vítání malých občánků, slavnostní předávání maturitní vysvědčení a výučních listů.¹³⁸

5.3 Kulturní a společenské události v Českém Krumlově po roce 1950

1. ledna 1950 rozhodla rada místního národního výboru, že zruší místní hostinec a budovu uvolní pro bezplatné využívání Svazu české mládeže. V této budově byly zřízeny dílny, místnosti a klubovny pro Pionýry. Vzhledem k tomu, že místnosti nebyly plně využívány, svaz v dalších letech místnosti uvolnil. Poté místnosti sloužily pro různé výstavy a v roce 1953 v letním období zde byly fotografické dílny a ateliéry. Na začátku téhož roku pořádal místní národní výbor nábor členů do Sboru dobrovolných hasičů. Tento sbor měl výborné vybavení ale málo aktivních lidí. Proto byli obyvatelé vyzýváni, aby se zapojili. 17. ledna 1950 byla v hotelu Růže schůze, kterou pořádal Svaz ČS-sovětského přátelství. Na této schůzi byla filosofická

¹³⁷BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 80–81.

¹³⁸*Český Krumlov 1945 – 1985*, s. 13.

přednáška, kterou pořádala Pedagogická fakulta. Téma přednášky bylo „Sovětský člověk přetváří přírodu“.

Ve dnech 3. – 8. dubna 1950 vyhlásil místní národní výbor Týden čistoty. 30. dubna 1950 složilo 60 chlapců a dívek středních škol v Českém Krumlově Pionýrský slib. 8. května proběhlo páté výročí osvobození republiky a na tuto počest se konala vojenská přehlídka.¹³⁹ Ve dnech 7. – 8. října proběhla oslava Dnu armády. 22. října vystoupil Československý svaz mládeže, vystoupení neslo název Mládežnická estráda a proběhlo v hotelu Růže. 18. listopadu vystupovalo Vlastenecko-dobročinné sdružení Obec Baráčníků – Vitoraz a pořádala taneční zábavu. Dále Okresní svaz zaměstnanců v distribuci v Českém Krumlově uspořádal mikulášskou zábavu s programem, kde účinkoval i armádní soubor ČSM. Vystoupení se konalo 2. prosince v hotelu Růže.¹⁴⁰

Středisko pracujícího dorostu uspořádalo 26. února 1951 divadelní představení s názvem „Rusalka“. Členky „Svazu žen“ uspořádaly na mezinárodní den žen, 8. března 1951, program, kde samy vystupovaly, v městském divadle. 10. a 11. března se konalo v městském divadle představení, které hráli členové závodního klubu ROH. 16. března se konal koncert, kde vystoupil Pěvecký sbor Dalibor. 19. března se uskutečnila výroční členská schůze s filmovou přednáškou v sále hotelu U města Vídně. 27. března v městském divadle předvedl své divadelní představení Dramatický odbor JZD se sídlem v Dobrkovicích. Jednalo se o divadelní představení pro mládež a neslo název „Vlk, koza, kůzlátka“. 21. dubna Československý svaz mládeže – internátní skupina, konkrétně dramatický kroužek, sehrál divadelní představení s názvem „Kozí mléko“. Tento příběh byl o životě na vesnici. Další představení, které Československý svaz mládeže sehrál, mělo název Divotvorný klobouk a uskutečnilo se 8. června 1951. Dne 11. června proběhl umělecký koncert pro pracující, který se uskutečnil v zámecké jízdárně.

4. srpna uspořádal Sokol Sdružený Komunální Podnik v Českém Krumlově sportovní karneval na městské plovárně a součástí byl ohňostroj. Spolek Českokrumlovská scéna sehrál v roce 1951 tyto divadelní hry: 21. dubna Hadrián z Římsů, 21. července Nevolnice, 27. září Jiří Danda aneb chudák manžel,

¹³⁹DigiArchiv SOA v Třeboni (c). *Český Krumlov (Pamětní kniha, Kronika města)*.

¹⁴⁰SOKA Český Krumlov. *Karton 253*.

13. a 14. října Hluboké kořeny a 27. října Naši furianti. Další kulturní akcí byly taneční kurzy pro žáky gymnázia. Kurz začínal 22. října a konal se každý den v sále „Nová hospoda“ vždy od 19 do 22 hodin.¹⁴¹

Prvním dnem v říjnu roku 1953 začalo platit snížení cen. Každý obchodník měl za úkol přeškrtnout starou cenu a vedle toho napsanou novou a nižší. Další událostí byl 4. října Den obrany, kdy se uskutečnily armádní oslavy. 14. listopadu 1953 se konala oslava 700 let Českého Krumlova.¹⁴²

28. února 1954 se konaly přebory mužů v zápasu judo v hotelu Růže. 24. dubna 1954 se uskutečnilo společné čištění města, zúčastnilo se ho hodně lidí. Pionýrský slet se uskutečnil 9. května v městském parku, kde byl pro děti připraven sportovní program. 8. května předvedla v městském divadle hudební škola své rytmické představení. Hasičská slavnost se uskutečnila 13. června v městském parku, kde soutěžila družstva hasičů. 22. června vystoupil hudební spolek Dalibor v městském divadle.¹⁴³ V hotelu Růže se 19. – 26. září konala výstava dopravní bezpečnosti. Ve dnech 5. – 6. března 1955 se v hotelu Růže konala okresní konference KSČ. Lyžařský sjezdový závod se konal 13. března 1955 na Kleti. 25. března 1955 se oslavoval „Den učitelů“, který se v našem státě slavil úplně poprvé. 24. dubna se uskutečnil lidmi velmi oblíbený závod vodáků. Ve dnech 21.–22. května 1955 se ve městě konala okresní spartakiáda, počasí nebylo příznivé, ale i tak se povedla. Zároveň byla od 22. května zahájena výstava nábytku, která trvala až do 2. června. Dále se 28. května uskutečnilo vystoupení Armádního uměleckého souboru. V celém státě se 9. října slavil Den československé armády. 13. října byl v časopise *Československý sport* článek Krumlovští učitelé mají čas na sport, v němž byli učitelé chváleni za jejich mimoškolní trávení volného času sportem. 29. října se v Městském divadle konal koncert nevidomých. 4. prosince byl otištěn novinový článek v *Pražském deníku* s názvem „O papíru, který držíte v ruce“, v němž bylo psáno o výrobě papíru v papírnách ve Větrní.¹⁴⁴

¹⁴¹ SOKA Český Krumlov. *Karton* 269.

¹⁴² DigiArchiv SOA v Třeboni (a). *Český Krumlov (Pamětní kniha, Kronika města)*.

¹⁴³ DigiArchiv SOA v Třeboni (d). *Český Krumlov (Kronika města Český Krumlov)*.

¹⁴⁴ DigiArchiv SOA v Třeboni (e). *Český Krumlov (Kronika města Český Krumlov)*.

5.4 Zájmové spolky po roce 1950

5.4.1 Svazarm

Svazarm, čili Svaz pro spolupráci s armádou, v Českém Krumlově existoval cca od roku 1951, ale žádné písemné památky jsem o něm nedohledala. Z vyprávění pana Venuše vím, že to byla organizace, která se zabývala obranou a snažila se o výcvik obyvatel. Pod tímto svazem, byli střelci a letci, později sem pařily i sportovní a automobilové oddíly. Poté došlo k vytvoření Autoklubu a Svazarm v Českém Krumlově pomalu zanikal.¹⁴⁵

5.4.2 Basketbal (Košíková)

Basketbal, čili košíkovou, založil v roce 1954 Jaroslav Šiktanc. Oddíl Dynamo Český Krumlov byl později zařazen do tělovýchovné jednoty Slavoj. Prvními členy košíkové byli muži i ženy a hráli prvně závodní odbíjenou. Vzhledem k tomu, že dříve zde nebyl žádný prostor pro tento sport, pronajali si zimní jízdárnu. Tento prostor ale nebyl vytápěn a v zimě byly teploty i pod nulou. Hráči se zde nemohli po trénování ani umýt a co se prostor týče, o ty se museli starat sami, protože finanční situace nebyla dobrá. Dresy dostávali od hráčů z kopané, na vlastní nebyly peníze. Když jezdili na zápasy, museli použít nákladní auta statku a platili pouze pohonnou hmotu.

Ženské družstvo hrálo krajský přebor. Počínalo si dobře, přesto však v roce 1959 zaniklo. Družstvo mužů si vedlo o něco lépe. Stali se přeborníky kraje, v roce 1960 taktéž a dostali se do divize. Účastnili se i mistrovství Evropy. Do roku 1964 hráli divizi a byli zařazeni do II. Ligy. Zde se udrželi ještě dva roky a poté sestoupili do krajského přeboru. V roce 1970 postoupili mladí hráči znovu divize. O šest let později se basketbalisté zasloužili o druhé místo v lize.

Hráči se ovšem nevěnovali pouze košíkové, pomáhali při zemědělských pracích a při stavbě sportovní budovy v Chvalšinské ulici.¹⁴⁶

5.4.3 Sáňkařský sport v Českém Krumlově

Sáňkařský sport má svou tradici hlavně na Liberecku, ale později se dostal do jižních Čech, nejdříve do Českých Budějovic. V roce 1957 vznikl první sáňkařský oddíl a dráha

¹⁴⁵ VENUŠ. J. Osobní komunikace.

¹⁴⁶ *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*, s. 51–52.

u Českých Budějovic. Druhá, v Českém Krumlově, se začala realizovat o dva roky později. Sáňkařská dráha byla na Křížovém vrchu. Stavbu dráhy zajišťovali brigádníci, byla to akce „Z - svépomoc“. Na stavění se podíleli studenti z českokrumlovské střední školy, učňové z odborného učiliště a vojáci. Se stavbou pomáhali i členové sáňkařského oddílu z Českých Budějovic. Mladí členové sáňkařského sportu zde odpracovali 300 brigádnických hodin. Sáňkařský oddíl vznikl ve Slavoji.

Prvním závod se zde udál 10. ledna v roce 1960 a účastnilo se ho jedenáct účastníků. Při dalším závodě bylo účastníků devět. Konaly se zde i semináře cvičitelů a rozhodčích tohoto sportu. V únoru téhož roku se účastnilo závodu mnohem více mládeže. V dalších letech byla dráha hodně využívána, byl zde i kurz trenérů. Největším úspěchem byl rok 1965, kdy se hrálo o pohár Českého Krumlova a byli zde i členové sáňkařských oddílů z Prahy, z Českých Budějovic a členové z Českého Krumlova se umístili na krásných pozicích.

Z důvodu nástupu na vojenskou službu byla do roku 1970 dlouhá přestávka. Až v lednu se tento sport znovu obnovil a znovu závodili bývalí závodníci.¹⁴⁷

5.4.4 Československý svaz tělesné výchovy

Svaz tělesné výchovy vznikl pravděpodobně, podle archivních záznamů, v Českém Krumlově v roce 1957. Byl dobrovolnou jednotou sdružující občany města, kteří se zajímali o sport. Jejím úkolem bylo zlepšovat jejich zdatnost a brannou připravenost, rozvíjet jejich schopnosti a udržovat je po stránce harmonické a zdravotní. Vedl své členy pod vedením Komunistické strany a snažil se o dobré soužití se Sovětským svazem. Fungoval do roku 1990. Od roku 1993 funkci převzalo sdružení Český svaz tělesné výchovy (později přejmenován na Sdružení České unie sportu Český Krumlov).¹⁴⁸

5.4.5 Fotoklub

Fotoklub Amfilm byl založen v roce 1961. Tento spolek byl později přejmenován na Fotoklub SČF, tedy Svaz českých fotografů. Jedním ze zakladatelů byl Josef Prokopec.

¹⁴⁷Z *dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*, s. 64–66.

¹⁴⁸SOkA Český Krumlov. *Karton 188*.

Ve spolku Amfilm se prostřídalo mnoho členů. Vzhledem ke změně poměrů v politice požádal fotoklub o právní subjektivitu. Zřizovatelem Amfilmu bylo okresní kulturní středisko a majetek, který spolek měl, byl půjčený. Vzhledem k tomu, že došlo ke zrušení střediska, veškerý majetek si členové museli odkoupit.

Na začátku měl spolek základnu v Panské ulici, ale protože se tehdy město zbavovalo domů, přestěhoval se spolek do Městského divadla, kde si poté založil pravidelnou výstavu fotografií. Fotoklub funguje i v dnešní době. Členové se prostřídali, ale tematika zůstala stejná. Fotoklub se zaměřuje na focení historické, zahraniční, osobností, a jiné. V dnešní době své fotografie vystavuje v podloubí Městského úřadu.¹⁴⁹

5.4.6 Sportovní gymnastika

Od roku 1967 byla založena v Českém Krumlově sportovní gymnastika, do té doby tu nic takového nebylo. Dříve sice chlapci a děvčata cvičili, ale nebylo zde vybavení pro zlepšení gymnastiky, až tohoto roku se o ni začali zajímat dva učitelé dnešní Základní školy T. G. Masaryka. Ti chtěli sportovní gymnastiku pozvednout výše, jezdili na školení do Českých Budějovic, konkrétně na Pedagogickou fakultu, kde byla základna sportovní gymnastiky.

Na jaře roku 1967 byly žákyně dost vytrénované a mohly se zúčastnit závodů. Jedna z žákyň českokrumlovské sportovní gymnastiky se umístila na krásném sedmém místě a to byl start pro sportovní gymnastickou dráhu. Dívky absolvovaly třikrát týdně tři hodiny velmi náročného tréninku, čímž měly naučenou náročnou sestavu. Dvě dívky získaly na závodech titul přebornic kraje v povinných sestavách. Dívky postupovaly pomalu dále a nakonec se dostaly i do celorepublikové soutěže. Díky těmto dívkám se zvedla úroveň sportovní gymnastiky v Českém Krumlově a dodnes se traduje zájmový útvar gymnastiky na Základní škole na Nádraží¹⁵⁰.

¹⁴⁹Fotoklub Český Krumlov. *O fotoklubu*.

¹⁵⁰*Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*, s. 53–55.

6 Období krátkého politického uvolnění – „Pražské jaro“

6.1 Stručný příběh Pražského Jara

Do volnočasových aktivit všech obyvatel Československa, včetně Českého Krumlova, zasáhly změny tzv. částečného uvolnění naší vlasti, nazývané jako Pražské Jaro. Proto nejdříve uvedu základní údaje z tohoto období.

Do roku 1968 byl prezidentem Československé republiky Antonín Josef Novotný. Od 5. ledna 1968 se moci tajemníka Komunistické strany Československa ujal Alexander Dubček, který šel tvrdě proti Antonínu Novotnému. Alexander Dubček byl velmi ctizádnostivý komunista, který chtěl pokračovat ve svém liberalistickém režimu, s jeho jménem se pojí právě „Pražské jaro“ nebo také „Socialismus s lidskou tváří“. Byl velmi oblíbeným politikem, protože jako jediný šel proti proudu a nenechal se zastrašit výhrůzkami ostatních.¹⁵¹ Po odstoupení Antonína Novotného byli dva kandidáti na prezidenta, Ludvík Svoboda a Čestmír Císař. I přes velkou podporu vysokoškoláků se Čestmír Císař své kandidatury vzdal.¹⁵²

V tomto období byla uvolněna cenzura, média mohla psát o dřívějších událostech a pravda vyplula napovrch. Hodně se začalo psát o zániku sociálnědemokratické strany, o smrti Jana Masaryka, dále se do médií dostali i běžní občané, kteří měli možnost projevit názor. Najednou bylo mnoho mediálních kampaní, lidé se nebáli ozvat. Toužili po lepší životní úrovni, církve chtěly svobodu pro náboženský a duchovní život. Lidé mohli cestovat, vznikaly nové politické strany, jako například Klub angažovaných nestraníků (KAN). Byly zavedeny různé pomocné fondy jako SOS dětské vesničky, Fond republiky a jiné.¹⁵³ Zájmové organizace a spolky, které byly zakázané nebo zaniklé, projevíly touhu o obnovení, například Junák, Orel a další.¹⁵⁴ Lidé doufali, že bude navrácen jejich soukromý majetek, že i oni budou mít lepší životní podmínky než doposud, ale tyto touhy nebyly naplněny.¹⁵⁵ Protože pěti členům Komunistické strany Československa se tato situace nelíbila, a cítili, že se jim vymyká z rukou, poslali

¹⁵¹ ANGELIKA2808. *Alexander Dubček*.

¹⁵² JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 313.

¹⁵³ Pražské jaro a občanská společnost.

¹⁵⁴ NĚMEC, Václav. *60. léta v Československu, Pražské jaro 1968*.

¹⁵⁵ JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 314–315.

do Bratislavy dopis s tím, že neví, jak zasáhnout, a žádají o pomoc. Invaze, která nastala, neznala své meze.¹⁵⁶

V srpnu z úterý 20. na středu 21., někdy kolem 23. hod. v noci, napadla republiku vojska SSSR, Polské, Maďarské, Bulharské lidové republiky a Německé demokratické republiky. Tato vojska napadla celou republiku, nejvíce byla napadena Praha. Toto obklopení nastalo, aniž by o tom byl prezident věděl. Republika byla plná tanků a letadel. Nikdo nevěděl, co se děje, lidé byli jen pomocí rozhlasu vyzýváni, aby zachovali klid.¹⁵⁷ Vedení okupace hlásalo, že přijeli pomoci zabránit kontrarevolučním silám, které rozproudili někteří členové Komunistické strany Československa, aby zachránili socialistický řád. Lidé byli upozorňováni, že pokud se budou řídit pokyny, nic se jim nestane. To platilo i pro cizince, že pokud budou dodržovat zákony, budou netknuti. Chtěli po lidech, aby podpořili vojenské jednotky.¹⁵⁸

Lidé, kteří s vojsky okupace nesouhlasili a vojákům se postavili s tím, že situaci chtěli zastavit, byli zabiti. Jednotky vojsk střílely do davu lidí, bylo jim jedno, že jsou bezbranní. Při této okupaci zemřelo 108 lidí a mnoho dalších bylo zraněno.¹⁵⁹

Prezident Ludvík Svoboda požádal o jednání mezi Československem a Sovětským svazem 23. srpna 1968. Jednání proběhlo v Moskvě a jeho výsledkem bylo podepsání „Moskevského protokolu“. Ten podepsalo 25 politiků jak českých, tak slovenských. Tímto byla zakázána veškerá činnost spolků, které vznikly za dobu Pražského jara. Byly zakázány politické subjekty, byla opětovně zavedena cenzura a cestovat se mohlo pouze s vízem.¹⁶⁰

Našlo se mnoho lidí, kteří nechápali, že Dubček ztrácí podporu. Mezi nimi i Jan Palach, který na protest sovětské okupace Československa spáchal sebevraždu upálením, a poté i Jan Zajíc. Následně došlo k odvolání Dubčeka a místo něho se k moci dostal Gustav Husák.¹⁶¹

¹⁵⁶MAREK, R. *21. srpen 1968*.

¹⁵⁷MACEK, Josef, ed. *Sedm pražských dnů*, s. 19.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 26–31.

¹⁵⁹ MAREK, R. *21. srpen 1968*.

¹⁶⁰NĚMEC, Václav. *60. léta v Československu, Pražské jaro 1968*.

¹⁶¹MAREK, R. *21. srpen 1968*.

6.2 Kulturní a společenské události v roce 1968

Oslava Mezinárodního dne žen se konala 7. února v Městském divadle. 26. března se konalo zasedání okresního výboru Československé komunistické strany v Českém Krumlově a řešila se politická situace ve městě a v celé společnosti. Československý svaz tělesné výchovy uskutečnil 30. dubna zasedání, důvodem bylo projednání příprav veřejného vystoupení. 6. prosince pořádala Lidová škola umění Vánoční besídku. 7. – 8. prosince se uskutečnila výstava králíků, drůbeže a holubů. Tato výstava probíhala celé dny Na střelnici. 11. prosince uspořádal Okresní a městský výbor Komunistické strany Československa společenský večer k 25. výročí podepsání smlouvy o vzájemné spolupráci Československo-sovětské.¹⁶²

6.2.1 Dům dětí a mládeže (DDM)

Budova sídlící v Linecké ulici číslo popisné 67 v Českém Krumlově má dlouhou historii. První dochovaný písemný záznam je z roku 1613, kdy zde byla střelnice a základnu tu měl spolek Ostrostřelců, který zde působil do konce 30. let 20. století. Poté zde několik let probíhaly přestavby budovy a od 19. století zde byl hostinec Na střelnici. Nakonec roku 1969 započala rekonstrukce, která byla dokončena roku 1971. Po dokončení rekonstrukce se budova stala Městským domem Pionýrů a v nynější době je budova využívána jako Dům dětí a mládeže. Od samého začátku se zde vystřídalo osm ředitelů.

Slavnostní otevření Domu pionýrů a mládeže v Českém Krumlově se uskutečnilo 12. listopadu 1971. Prvně byl pouze městským zařízením, ale 1. ledna 1976 byl vzhledem k charakteru činnosti převeden na okresní zařízení. Účelem domu byla a je pravidelná zájmová činnost. Zájmové útvary spadají pod oddělení techniky, estetiky a společenských věd, přírodních věd, tělesné výchovy a sportu, turistiky a branné výchovy.

V prvním roce začínal Dům dětí a mládeže s 23 zájmových útvary a 296 členy. Vzhledem k nárůstu pionýrů a studentů z místních škol byla kapacita navýšena na 30 zájmových útvarů. Za další dva roky docházelo do DDM 424 pionýrů a studentů. Prostory budovy byly sice stejné, ale v roce 1975 došlo k navýšení na 37 zájmových

¹⁶² SOKA Český Krumlov. *Karton 491*.

útvary. Tento zájem s malými výkyvy zůstal a v roce 1981 byl stejný počet zájmových útvarů a počet členů vzrostl na 630.

Největší zájem měly děti o rybářský zájmový útvar, dětský folklorní soubor Jitřenka, a ze sportů pak o lední hokej a badminton. O ostatní útvary byl zájem nižší. Ten byl dán především úzkou specializací pracovníků a také kapacitou domu. Šlo o útvary jako klub mladých čtenářů, dívčí klub, klub mezinárodního přátelství, ochránců kulturních památek, lodních modelářů, leteckých modelářů, akvaristiky, mladých přírodovědců, sportovní útvary jako odbíjená, košíková, atletika a střelecký zájmový útvar.

Mnoho zájmových útvarů se účastnilo okresních, krajských nebo národních soutěží a přehlídek, a to jak jednotlivců, tak skupin. Například dívčí klub, folklorní soubor Jitřenka a další. Úspěchy jsou zásluhou členů a především vedoucích útvarů. Pedagogičtí pracovníci se nestarali pouze o činnost v zájmových útvarech, ale také o soutěže, výstavy a olympiády. Dále pro členy zájmových útvarů, ale také pro veřejnost z města, připravovali pracovníci různé exkurze, besedy, filmová pásma, pořady. Dalšími činnostmi, které DDM pořádal, byly pobytové a městské tábory, odborná soustředění a tábory s odborným zařízením, kterých se účastnili pionýrství pracovníci, kteří chtěli vylepšit svou kvalifikaci.

Větší pozornost byla věnována výchově pionýrů, protože zde se učili řídit svou pionýrskou organizaci, práci družin, oddílů a různých skupinových rad. Proto také fungoval jakýsi Okresní pionýrský štáb, který sdružoval nejlepší pionýry celého okresu.

Ve školním roce 1981/1982 došlo ke změně ředitele a také k rozšíření zájmových útvarů na počet 39. Významným okamžikem tohoto roku bylo desáté výročí otevření tohoto domu. Byla vydána brožura a hlavně byli oceněni někteří vedoucí zájmových útvarů za skvělou spolupráci. Později v roce 1990 byl Dům Pionýrů přejmenován na Dům dětí a mládeže.¹⁶³

V dalším roce byla kapacita opět navýšena, tentokrát na 42 zájmových útvarů. Došlo také k obměně některých pracovníků. V dalším roce přibyly další čtyři zájmové útvary a postupně se počet zvyšoval.

Ve školním roce 1991/1992 se uskutečnilo mnoho změn, mnoho pedagogických pracovníků se obměnilo, změnilo se i některé zájmové útvary, především se změnil

¹⁶³Dům dětí a mládeže. *Kronika 1970 – 1993*, s. 1–21.

ředitel DDM. Uskutečnilo se mnoho soutěží, výstav, karnevalů a tematických dnů, jako bylo Zábavné odpoledne pro děti, Českokrumlovský cyklistický okruh, Týden dopravní výchovy a různé výlety. Proběhli kurz tanečních a některé zájmové útvary vystupovaly na Slavnostech pětileté růže.¹⁶⁴

6.3 Zájmové spolky vzniklé v roce 1968

6.3.1 Klub Vejrů

Klub Vejrů byl pánský pivní klub, který vznikl roku 1968. Na založení spolku měl nejvyšší podíl notář Josef Moravec, který byl zvaný „Obervejr“ (nejvyšší Vejr). Do spolku patřil ochotník Antonín Polák, krumlovský sportovec Ludvík Štěpánek, pražský herec Josef Bek a další. Scházeli se pravidelně na Vejří zob (špek nakrájený na kostičky, sýr, salám, feferonky a chléb) či krupičnou kaši, která byla pokapaná rumem. Členským klubem, tedy „Vejrovnou“ byl hostinec U Dušků.¹⁶⁵

Jejich znakem byla sova, měla symbolizovat jejich moudrost. Tento symbol visel v hostinci na krásném místě mezi hasicím přístrojem a požárním řádem. Vejří říkali, že visí na spravedlivě čestném místě. Při otázce, co Vejří umí, odpověděli, že umí myslet. Neměli rádi písmeno Y, protože říkali, že neurčuje jeden směr. Písmenko Y vyjadřovalo dvě cesty, a to se jim nelíbilo. Proto se snažili tomuto písmenku vyhýbat, a když museli, tak psali měkké I. Proto si místo „Výří“ říkali „Vejří“. Proč se psali s velkým písmenem na začátku, bylo prosté. Chtěli, aby si je nikdo nepletl s „vejry“, jako s těmi jednoduššími lidmi, či dokonce s pitomci. Tento klub byl registrován jako organizace Národní fronty. Vejří byli páni, kteří seděli a mluvili o lepších zítřkách, nedělali si z ničeho hlavu, užívali si tu pohodu a klid a vše, co řekli, bylo správné.

Měli své stanovy: Vejrem mohl být muž, který neměl žádnou chorobu, nebyl pivním impotentem, uměl pít s mírou, muž, který si po třech pivech dokázal sáhnout na nos. Mohl to být pouze ten, kdo nemlátí svou manželku, má rád návštěvy své tchýně a hlavně nemá v žádné hospodě dluhy. Měli své slety a nejvýznamnější byl ten, kdy přijímali nové členy nebo někoho vyznamenávali. Řídili se zásadami. Například

¹⁶⁴Dům dětí a mládeže. *Kronika 1970 – 1993*, s. 97–112.

¹⁶⁵VANĚČEK, Jan. *Běžecské závody*, s. 5–7.

se museli usmívat, když platili, museli myslet u toho, když mluvili, apod. Nemohli přijít neoholeni, se špatnou náladou nebo v roztrhaném oblečení.¹⁶⁶

6.3.2 Junák – Český skaut

Podle výpovědi pana Pavla Hausdorfa spadá historie spolku Junák do roku 1968. O dřívější existenci nemá žádné zprávy, jak sám říká, je to pro ně „*velká neznámá*“. Skauting ve městě fungoval v letech 1968–1970. Dospělá generace skautů se zapojila hned a od roku 1990 se začali věnovat skautu pravidelně. Český Krumlov byl od roku 1990 střediskem sdružujícím několik okolních obcí. Muselo čtyřikrát změnit sídlo, protože budovy, které využívalo, byly nakonec určeny pro jiné účely. V roce 2004 došlo k útlumu činnosti v Českém Krumlově. Obnovena byla znovu v roce 2013. Oddíly jsou plně obsazeny a i přes velký nápor zájemců nelze otevřít oddíl další, proto existuje seznam čekatelů.¹⁶⁷ Oddíly Junákajsou v Křemži, Holubově, Hořicích na Šumavě a v Českém Krumlově na Chvalšinské ulici. Hlavní základna je ve Zlaté Koruně. Pro své oddíly pořádají různé bály, soutěže, tábory, dětské dny, běžecké dny, a další jiné akce.¹⁶⁸ Děti jsou zde ve věku 5–15 let. Po roce 2012 se opět sdružení vrátilo pod název Skaut. Oddíly jsou tu Sovičky, Okouni, Vydrýsci a Orlíci; a Netopýři.¹⁶⁹

¹⁶⁶VANĚČEK, Jan. *Vejrovské zkazky*, s. 7–21.

¹⁶⁷HAUSDORF, P. *Re: Informace o svazu*.

¹⁶⁸CHURAN, Vilém. *Pořádané akce, novinky a stařinky*.

¹⁶⁹*Skauti Český Krumlov Ursini*.

7 Období tzv. Normalizace

7.1 Normalizace, utužení politických poměrů a dopad na volnočasové aktivity

V tomto období dochází ke zrušení mnoha spolků, které vznikly v období Pražského Jara, byla upevněna cenzura, jak o tom budu dále pojednávat.

Rok 1969 začal tragicky sebeupálením vysokoškolského studenta 16. ledna. Tato katastrofa se udála v Praze na Václavském náměstí, kde se Jan Palach polil hořlavinou a zapálil. Když byl převezen do nemocnice, řekl, že to udělal na protest proti lidské lhostejnosti, cenzuře, prostě proti všemu, a řekl, že chce, aby důvod všichni věděli. Tři dny na to v nemocnici zemřel. O měsíc později, 25. Února, se polil hořlavinou a zapálil student Jan Zajíc. Ten ještě vypil kyselinu, aby nemohl křičet bolestí.¹⁷⁰ Dalším protestem, leč neplánovaným, byla výhra československých hokejistů nad sovětskými. Toto utkání proběhlo ve Stockholmu.

Normalizace začala odstupem Alexandra Dubčeka a nastoupením nového tajemníka Komunistické strany Československé Gustava Husáka. Ten chtěl posílit moc této strany. Jeho cílem bylo zbavit se veškeré opozice. Proběhlo pročištění státních orgánů, vědců, učitelů, redaktorů, soudců a dalších. Stačilo mít opačný názor než Husák a dotyčný zmizel z veřejné funkce. Byla vytvořena politická směrnice, která obsahovala seznam knih, které museli knihovníci vyřadit ze svých knihoven.

Byla nastolena cenzura, všechny zájmové útvary nebo politické organizace musely ukončit svou činnost, například Skauti, Sokol, Sociální demokracie a jiné. Mnoho lidí přišlo v této době o práci. Došlo k úpravě postavení Čechů a Slováků a od 1. ledna 1969 bylo Československo federací. Rok na to, 6. května 1970, došlo k podepsání smlouvy se Sovětským svazem „Smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci“. Státní veřejná bezpečnost měla za úkol do roku 1972 zničit veškerá hnutí, ať už šlo o Hnutí mládeže, či Československé. Většina sportovců, spisovatelů, zpěváků či divadelníků raději emigrovala, to samé i lidi, kteří něco uměli. Věřící byli odsuzováni. Lidé, kteří byli ve veřejné moci, raději jezdili do jiných kostelů, protože po parkovišti chodili hlídači a zapisovali si čísla aut. Před obchody stáli lidé frondy na toaletní papír, dámské vložky, auta a jiné. V roce 1975 se stal Gustav Husák prezidentem.¹⁷¹

¹⁷⁰NEBOJSA, Bořivoj. *Normalizace, to je ono!*, s. 36–37.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 38–49.

Dva roky poté byla podepsána Charta 77, která upozorňovala na porušování zákonů a bezpráví. Tuto chartu podepsalo mnoho známých osobností, ale také prostý lid. Mezi první mluvčí patřil i Václav Havel. Charta měla mnoho odpůrců, kteří byli potrestáni, mnoho lidí šlo do vězení nebo přišlo o práci. Charta našla podporu převážně v zahraničí (Stockholm, Holandsko, Rakousko), kde vznikaly nadace a proběhlo také mnoho demonstrací na podporu. Naděje začala svítat při pásu komunismu v polovině 80. století, kdy vláda vyhlásila otevřenou politiku, glasnosti a perestrojky, tedy přestavbu.¹⁷²

7.2 Období normalizace v Českém Krumlově

Díky volbám, které se konaly roku 1971, při nichž byli vyměněni členové městského národního výboru, došlo k velkému rozvoji města. Začaly se plánovat stavby sídlišť a v roce 1975 se začala stavět druhá část sídliště Plešivec, konkrétně Horní Plešivec. Dalším rozvojem města v letech 1971–1975 byl Dům služeb na sídlišti Za nádražím, byla otevřena provozovna pro průmysl kožedělní a gumárenský a byl postaven most na Chvalšinské. Co se prodejen týče, byl otevřen například Supraphon, Optika a jiné. Byl zřízen i dům pro péči o seniory.¹⁷³ K Českému Krumlovu byla připojena poslední část, a to Domoradice, k 1. lednu 1974.¹⁷⁴ Na začátku roku 1977 byla zřízena jednotka intenzivní péče.¹⁷⁵

V roce 1973 začala stavba zimního stadiónu ve sportovním areálu. Po dlouhé době se členové hokeje dočkali stavby umělé ledové plochy. Bylo jim vyhoveno hlavně proto, že se zaslíbili, že budou na stavbě pomáhat. Pomáhali i ostatní občané města.¹⁷⁶

Další velkou událostí v letech 1971–1972, bylo postavení nové školy na sídlišti Nádraží. Otevřena byla 3. září 1972. Další byla postavená škola na sídlišti Horní Plešivec. Ta se začala stavět v roce 1977 a 3. září 1979 se ve škole poprvé vyučovalo. V roce 1978 bylo přestěhované gymnázium do Chvalšinské ulice. Také se rozrostly

¹⁷²NEBOJSA, Bořivoj. *Normalizace, to je ono!*, s. 54 – 57.

¹⁷³Český Krumlov 1945 – 1985, s. 13 – 14.

¹⁷⁴BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 83.

¹⁷⁵Tamtéž, s. 80.

¹⁷⁶Český Krumlov 1945 – 1985, s. 14.

mateřské školy. První na Nádraží byla otevřena v roce 1972 a o dva roky později druhá, v horní části Plešivce.¹⁷⁷

Na Horní Bráně byla v prosinci roku 1979 otevřena budova pro výbor Komunistické strany Československa, dále odborové rady a také výboru Socialistického svazu mládeže.¹⁷⁸

7.3 Kulturní a společenské události v Českém Krumlově v období Normalizace

1. ledna 1969 se uskutečnil Novoroční běh městem. Sdružení rodičů a přátel školy pořádalo 16. ledna Ples rodičovského sdružení, který se konal v restauraci U Nádraží. Další společenský ples pořádalo Sdružení ROH 25. ledna. V městském divadle se uskutečnil Taneční a jazzový orchestr 3. května a detektivní hra Učiň mne vdovou 11. května. V kině se hrály filmy, Válka skončila, Kouzelný dům, Největší případ komisaře Maigera apod. Druhé Slavnosti pětileté růže, se uskutečnily 2. – 8. června.

10. ledna 1970 proběhlo školení cikánských žen. Členky svazu žen učily cikánské ženy správně stolovat, jak by měly vést domácnost, učily je základy šití, jak připravovat děti do školy či jak se oblékat na veřejnosti. 23. března, na Den učitelů, se v hotelu Vyšehrad uskutečnilo shromáždění učitelů a ostatních školních pracovníků. 9. května se na náměstí uskutečnil 4. ročník turistického pochodu za Vítězství. 16. května se konala tělocvičná besídka Tělocvičné jednoty Sokol. 7. září byla slavnostně zahájena činnost malířské školy na Tavírně. 25. září byla první hodina kurzu tanečních pro mládež. 4. října se uskutečnila výstava dětského pionýrského oblečení. Tuto výstavu připravili Pionýři.

6. února 1971 se konala schůze Autoklubu Svazarmu a 20. února valná hromada členů Svazu protifašistických bojovníků. 8. dubna proběhlo v restauraci U Ratolesti ocenění dárců krve za nejvyšší počty odběrů a předání plakety Jánského. 26. února se konala valná hromada Svazu revoluční odborové hnutí.¹⁷⁹

Velkými událostmi, které se ve městě udály, byly různé výtvarné výstavy mladých umělců, koncerty dechové hudby, na kulturní sféře se hodně podíleli i ochotníci

¹⁷⁷BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 79–80.

¹⁷⁸Tamtéž, s. 77.

¹⁷⁹SOKA Český Krumlov. *Karton 486*.

z Českokrumlovské scény.¹⁸⁰ Letní kino bylo dostavěno roku 1971 a od té doby zde probíhal filmový festival pracujících a své filmy také promítal „Amfilm“. V roce 1974 začali občané města stavět budovu na Špičáku pro přesun kina a o dva roky později se přesun kina uskutečnil. Také se zde konaly Slavnosti pětileté růže.¹⁸¹

7.4 Zájmové spolky vzniklé v období Normalizace

7.4.1 Svaz Romů

Svaz Romů byl podle vyprávění pana Milana Dunky založen roku 1969 a zanikl na přelomu let 1990/1991. Svaz se týkal problematiky romské komunity, řešil soužití ve městě, volnočasové aktivity, ale především se bral zřetel na čistotu města. Romové, kteří byli v tomto svazu, měli za úkol udržovat město v čistotě, ať už šlo o odpadky či spadané listí.¹⁸²

Po roce 1998 vzniklo Občanské sdružení Rómů. Vzniklo za účelem dokázat občanům, že Romové nejsou selektivní a mezi své členy berou všechny občany bez ohledu na rasu. Účelem je hlavně zachování romských prvků a kultury a rozvíjení jakéhokoliv talentu dětí romských i jiných. Každý rok pořádají sportovní dny, při nichž se uskutečňují převážně romské fotbalové turnaje, dále taneční zábavy či Dětský den. Sdružení se zaměřuje na zájmové činnosti, jako je zpěv. Jsou tři skupiny: mladší, starší a folklórní soubor. Dalším zaměřením je tanec. Zdejší dětský soubor vystupuje několikrát do roka na různých událostech, například na Slavnostech pětileté růže, Kouzelném Krumlovu aj. Dále je zde také soubor seniorek a fotbalový klub.¹⁸³

Dalším romským sdružením je Občanské sdružení Drom – Cesta. Toto sdružení vzniklo na začátku roku 1999. Zaměřuje se na děti a mládež. Pořádá různá školení, přednášky, zajišťuje pro členy sportovní či kulturní akce, především se zabývá trávením volného času dětí a mládeže. Děti si zde mohou vybrat zájmový kroužek hudebního zaměření, počítačový kroužek, kroužek modelek, různá sportovní vyžití, ať už jde

¹⁸⁰ *Český Krumlov 1945 – 1985*, s. 14.

¹⁸¹ BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 81.

¹⁸² DUNKA, M. Osobní komunikace.

¹⁸³ ČARNÁ, Marta. *Občanské sdružení Romů – Soužití*.

o fotbal, karate, stolní tenis, nebo tvořivou činnost. Zkrátka nabídek, jak trávit smysluplně volný čas, je mnoho. Toto sdružení pořádá i letní tábory.¹⁸⁴

7.4.2 Socialistický svaz mládeže

Konference, která odsouhlasila vznik tohoto svazu, byla roku 1970. Byla v něm mládež od 15. roku věku a členové byli svázáni s Komunistickou stranou Československa. Tím nejdůležitějším úkolem bylo získat si mládež a ovládnout jejich svobodné názory. Snažila se z mládeže vytvořit vůdčí osobnosti prezentující prvky komunismu. Tento svaz se měl podílet na správě státu, alespoň to tak bylo uvedeno ve stanovách, a řešit otázky týkající se mládeže. Poslední záznamy o jeho činnosti v Českém Krumlově jsou z roku 1989, kdy svaz svou činnost pomalu ukončoval.¹⁸⁵

7.4.3 Autoklub – Rallye Český Krumlov

Začátky autoklubu spadají do roku 1971, kdy vznikl, protože ve městě skončily oblíbené mezinárodní motokrosy. Vůbec první automobilová dílna se stavěla s pomocí vojáků a finančními prostředky přispělo i město. Přes Krumlov se dříve jezdila Rallye Vltava, a tak občané Krumlova chtěli své rallye. Největší podíl na vzniku měli pánové, kteří sami sedali za volant a jezdili po závodní trati (Jiří Urban, Stanislav Fošum, Vratislav Kulhánek, František Ziegelbauer a Jaroslav Mareček). Lidí, kteří chtěli pomáhat, byl dostatek. Na tuto spolupráci a výpomoc se těšili. Pomáhala i armáda. Právě vojáci měřili časy a hlídali dopravu.

Úplně první automobilová soutěž v jihočeském kraji se uskutečnila 30. května 1971. Trať byla opravdu dlouhá, jezdci jeli z Větrné směrem na Rožmberk a zpátky a také opačným směrem. Jezdci jeli na Lipno, Světlík, Frymburk, směr Brloh, Křemží, Zlatá Koruna, Velešín, Svatý Jan, také Dolní Dvořiště a dál. Trať vedla po normální silnici a jezdci měli jednu testovou jízdu. V autě museli jet dva – jezdec a navigátor. Pokud jezdec neměl navigátora, pořadatelé mu museli někoho přidělit, nebylo možné jezdit po jednom.

Druhý rok byl klub na lepší pozici. Tentokrát jeli jezdci 200 kilometrů a před samotným závodem je čekaly tři rychlostní jízdy. Každá trasa byla jiná. Jak jsem psala

¹⁸⁴ ČARNÁ, Marta. *Občanské sdružení Rom - Cesta*.

¹⁸⁵ SOKA Český Krumlov. *Inventář*, s. 1–4.

výše, samotní zakladatelé autoklubu byli dlouholetými závodníky, ale zároveň pan Fošum byl ředitelem a pan Ziegelbauer ředitelem rychlostních zkoušek.

Prvním autem, kterým se jezdili závody, byl trabant nazývaný též „Bakelit'ák“ či „německý papundekl“. Je to sice úsměvné, ale tehdejší trabant byl velice dobré, výkonné auto. S ním jste mohli jezdit po dvou kolech, zvládal vysoké skoky či rychlé smyky. Nebylo nic, co by s tímto autem nešlo. Rok na to se jezdilo také s autem Fiat 128. Jezdci, kteří nebyli místní, spali ve stanech na louce a koupali se v potoce. Později jezdcí spali v hotelu Vyšehrad. Tratě později vedli jak do Rožmberku, tak na Klet', a později se Rallye rozrostlo i do Brloha a Římova. Samozřejmě s přibývajícimi léty se měnila auta k lepšímu. Na začátku to byl Trabant, kterým jezdcí jezdili, a postupem času měli jezdcí auta, která byla rychlejší a zároveň bezpečnější.

V 90. letech vznikly v jižních Čechách dva úspěšné týmy. Jedním byl tým AK Přísečná - FOKR a druhým tým MAC-HA (dnešní motosport). Vedoucí týmu MAC-HA byl nejdříve spolujezdcem a později v roce 1994 se stal samotným jezdcem automobilu Renault Clio. V letech 1982–1983, se Rallye nejelo, nikdo neví, jak je to možné, prostě českokrumlovská soutěž Rallye nebyla v kalendáři mistrovství ČSSR. Říká se, že důvodem byla reorganizace soutěží, nebo se nabízí druhá možnost, že došlo k tzv. Federálu, kdy šlo o rozdělení Čechů a Slováků. Po této pauze, která trvala dva roky, bylo Rallye Krumlov zařazeno do krajského přeboru B, tedy do nejnižšího řádu. Do tohoto závodu se přihlásilo 120 jezdců.¹⁸⁶

V tomto roce 1984 se do tohoto autoklubu přidal i pan Jiří Venuš, se kterým jsem se setkala a mluvila s ním o autoklubu. On sám také jezdil závody. V roce 1989 byl tajemníkem, rozhodčím jiných závodů a jezdil i kopce. Má dva syny, které prvně přivedl k hokeji a později do autoklubu. Pan Venuš jezdí na různé závody i dnes. Už několikrát prý říkal, že v autoklubu skončí, ale jak sám říká, prostě to nelze. Rallye je srdeční záležitostí. V jeho kanceláři má vystaveno plno pohárů, které získal. Ptala jsem se, od kolika let je dobré začít jezdit. Říkal, že nejlepší je začít v 16 letech, kdy se jezdí pohár mládeže a jedná se o rychlostní zkoušky. Poté se jezdí od 18 do 75 let. Když se člověk rozhodne začít ve 30 letech, tak už je pozdě. Jen těžko dožene ty, kteří se tomu věnují už od svých 16 let. Dále pan Venuš říkal, že člověk musí jezdit s rozumem. On sám přišel už o dost kamarádů a v Českém Krumlově byl u toho, když

¹⁸⁶PLŠEK, Bořivoj a Petr Šulcík. *Autoklub Rallye Český Krumlov*, s. 9–74.

zemřeli 4 lidé. Když on sám jezdil, tak jezdil s tím pocitem, že prostě v pondělí jde do práce. Vždy musí člověk pamatovat na to, že doma na něj někdo čeká. Dále jsem se ptala na to, kolik bych si musela připravit peněz, kdybych se rozhodla jezdit. Odpověděl: „*No, tak když si vezmete nehořlavé spodní prádlo, ponožky, dlouhé triko, dlouhé spodky, kukla, boty, kombinéza, přilba, nehořlavé rukavice, zádržný systém hlavy – HANS, pak zápisné. Tak jste tam za 50–80 tisíc, a to ještě ani neseďte v autě. Tento sport je jedním z nejdražších. Většinou potřebujete sponzory. Jinak auto stojí tak 500 tisíc a to nejlepší 10 miliónů.*“ Dále jsem se ptala, zda jezdci nějak trénují. Odpověděl: „*Ne, jezdci nemají kde trénovat. Před samotným závodem je seznámení se s tratí, kdy jedou pomalu, ale to si musí zajistit sami. Musí si domluvit uzavření trati a pořadatele, třeba Škodovka pro své jezdce tuto zkoušku připraví sama.*“ Ještě jsem se zeptala, na jezdce. Odpověď: „*Je to zvláštní, ale takoví ti nejlepší, ta špička jako je Kresta, Kopecký, Pech a jiní, tak na to, že jezdí po světě a jsou mezi nejlepšími, tak ti si na nic nehrají, neříkají o sobě, že by to byli jedničky. Ale třeba ti začátečníci, to jsou frajírci a přitom ještě nic nedokázali. Třeba ta zpěvačka Olga Lounová, já proti ní nic nemám, asi je to dobrá zpěvačka. Ale kdybyste jí viděla, jak si na závodech myslí, jaká to není dobrá jezdyně.*“¹⁸⁷

Rallye Český Krumlov od roku 1984 pokračuje dál a už se jen vylepšuje. Je to jeden z nejoblíbenějších sportů pro jezdce i pro diváky. Rallye jezdil i pan Solfronk, který mi poskytl rozhovor – viz příloha III.

7.4.4 Sportovní klub Badminton

Klub byl založen v roce 1974 a rok na to se začala hrát první sezóna. Začátky nebyly nejlepší, nebyla totiž žádná škola, která by první hráče učila. Nebylo ani kde trénovat. Po nějakém čase mohli trénovat na základní škole Za Nádražím, poté na základní škole T. G. Masaryka. Badmintonový klub se osamostatnil roku 1991. Také byl založen ještě jeden klub pod názvem SK Balcar Český Krumlov. Největší změnou prošel klub v roce 2006, kdy vznikl nový název SK Badminton Český Krumlov.¹⁸⁸

¹⁸⁷ VENUŠ. J. Osobní komunikace.

¹⁸⁸ Sportovní klub Badminton Český Krumlov.

8 80. a 90. léta – přechod od totalitního režimu ke svobodě a vliv na volnočasové aktivity v Českém Krumlově

8.1 Sametová revoluce = svoboda národa

Než se pustím do volnočasových aktivit, musím zmínit události, které proběhly v tomto období, které pro nás byly velice zásadní.

Jedná se o krátké období, které trvalo od 17. listopadu do 29. prosince roku 1989. Toto období bylo pro lidský národ více než důležité. Tím zásadním byl právě 17. listopad, kdy se studenti vysokých škol rozhodli, že půjdou uctít památku studenta Jana Opletala, který byl zavražděn v době německé okupace. Studentské uctívání přešlo v demonstraci, během níž byla zvolávána protikomunistická hesla v touze po svobodě. Do této demonstrace se vložili těžkooděnci, kteří studenty obklíčili ze všech stran. Nakonec začali studenty brutálním způsobem bít, mnoho lidí bylo zraněno nebo odvedeno do zásahových autobusů. Toto násilné jednání rozhodlo o reakci lidí, kteří se otočili zády k totalitnímu režimu. A nastala „Sametová revoluce“, jejíž název je odvozen od hladkého průběhu bez násilí, které proběhlo pouze během demonstrace, později už nikoliv. Gustav Husák cítil velký pokles důvěry lidí v Komunistickou stranu a sám se zřekl vlády. Václav Havel se stal 29. prosince roku 1989 prezidentem Československa.¹⁸⁹

8.2 Rozdělení státu a vznikl České republiky

V lednu roku 1990 vstoupila Československá republika s novým prezidentem, novou vládou a vyměněným parlamentem. Vláda byla spíše koaliční a v této době se ministři střídali někdy i po měsíci působení. Na začátku byly velké neshody, převážně když šlo o vztah mezi českými a slovenskými obyvateli. Nakonec byl prosazen název Česká a Slovenská federativní republika. Ve volbách se utkalo 23 politických stran a hnutí, avšak do parlamentu se jich dostalo pouze 8. Nakonec se ukázalo, že nezkušený Václav Havel neměl v parlamentních kandidátech z koho vybírat. Lidé, kteří věděli něco o právu, se v politice moc neobjevovali. Do politiky chtěli kvůli výhodám a finanční odměně. Byli tam spíše bývalí komunisti nebo idealisté. Do parlamentu zasedlo též

¹⁸⁹ HARTMANN, David. *17. 11. 1989: Sametová cesta ke svobodě.*

mnoho herců a známých lidí, kteří byli zvoleni lidmi pro svou popularitu a zkušenosti s vedením státu neměli. Dalšími, kteří se zde objevili, byli ekonomové, kteří koukali jen na své dobro. Brzy se projeví právní nedostatky. Nakonec se shodli na nějakých zákonech. Některým lidem byl vrácen komunisty dříve odebraný majetek, spolky, které byly nuceny k rozpuštění, mohly svou činnost opět obnovit a dále byl církvi vrácen částečně majetek.

Politický život se vyvíjel jinak v české a slovenské. Slováci se cítili utěšeni, že většina pravomocí je v rukou české vlády. Proto bylo na denním pořádku téma, zda se rozdělit, nebo ne. Nakonec se ve volbách 25. listopadu 1992 rozhodlo o rozdělení státu. Lidé odpočítávali poslední společné dny. Najednou Čechům začala chybět hezky znějící slovenská řeč v televizi a mladá generace přestala dokonce některým slovům rozumět. Na druhou stranu odpadlo i mnoho neshod a ústupků při rozdělování státních prostředků. 1. ledna 1993 vznikly dva na sobě nezávislé státy Česká republika (zahrnující Čechy, Moravu a Slezsko) a Slovenská republika.¹⁹⁰

8.3 Změny ve městě

V Českém Krumlově fungovalo na počátku 80. let sedm tělovýchovných jednot, nejrozsáhlejší byla Tělovýchovná jednota Slavoj. Největším zaměřením této jednoty byl sport, ať už šlo o kopanou, badminton, cyklistiku, gymnastiku či cokoliv jiného, zúčastňovala se soutěží. Roku 1987 se poprvé v Českém Krumlově konal Festival komorní hudby.¹⁹¹

Volby do národních výborů se uskutečnily naposledy v roce 1987, protože v roce 1989 byly národní výbory úplně zrušeny. Co se stavebního vývoje týče, došlo v roce 1981 k mnoha opravám domů na náměstí, ale vzhledem k tomu, že rekonstrukce nešly moc rychle a ani nebyly finance na kvalitní materiál, ztrácely domy vzhled a byla potřeba rekonstrukce nová. Na konci 80. let proběhlo rekonstrukcí otáčivé hlediště i Letohrádek Bellarie. Začátkem roku 1981 byla otevřena po velkých úpravách Jízdárna. Stavba výpravní budovy autobusového nádraží začala koncem 80. let a hotová byla roku 1992.

¹⁹⁰JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí*, s. 326–329.

¹⁹¹BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 81.

Ve městě došlo k mnoha přejmenování ulic. Například dnešní Linecká ulice se do roku 1990 jmenovala Jana Švermy, dnešní Školní ulice dříve Antonína Zápotockého nebo dnešní náměstí Svornosti neslo název Klementa Gottwalda. Dále bylo dokončeno poslední sídliště s názvem Mír, které bylo postaveno na části Domoradic během 90. let. Postupně se město plnilo restauracemi, prodejny, nákupními středisky a jinými domy služeb pro občany. V tomto období začala stavba krytého bazénu, který byl s velkou slávou otevřen roku 1991.

V roce 1989 byla zrušena Základní škola Tavírna a děti byly přesunuty do Základní školy Plešivec. V roce 1990 byla Základní škola Fučíka přejmenovaná na Základní školu T. G. Masaryka.

Ani nemocnice ve městě nepřišla zkrátka a v říjnu roku 1980 bylo otevřeno dětské oddělení. Rekonstrukcí prošlo oddělení gynekologicko-porodnické, bylo dokončeno interní oddělení a začala stavba léčebny dlouhodobě nemocných.

Na podzim roku 1990 se vláda usnesla na rekonstrukci Českého Krumlova s tím, že rekonstrukce byla financována ze státního rozpočtu. Díky tomu bylo zachováno historické jádro města.¹⁹²

8.4 Český Krumlov po demografické stránce

Začátek roku 1989 byl stejný jako rok předtím, nikdo nevěřil tomu, že by se mohlo stát něco, co s sebou ponese přínos. Na začátku ledna došlo v Praze k mnoha potlačeným demonstracím, například k 20. výročí úmrtí Jana Palacha. 17. listopad 1989 v sobě nese cosi významného. Tento den se totiž uskutečnila v Praze „Studentská manifestace“ na památku Jana Opletala. Studenti se vydali Prahou, jenže když chtěli jít na Václavské náměstí, policie jim zatarasila cestu a zasáhla. Zasáhla takovými silami, že to občané, kteří zásah viděli, začali veřejně odsuzovat. Demonstrační chování se postupně přenášelo do dalších a dalších měst. I občané Českého Krumlova tuto stávkou 27. listopadu 1989 podpořili. Toužili po svobodných volbách, ukončení vládnutí Komunistické strany Československa, mnozí chtěli prosperující, svobodnou a demokratickou společnost. 17. listopad znamenal začínající konec působení komunistického režimu v Čechách. Velkou změnu přinesl nástup nového prezidenta republiky Václava Havla. Velkým podněcovatelem demokratického procesu byla

¹⁹²BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 75–82.

občanská sdružení, například Občanské fórum. Tato organizace byla i v Českém Krumlově. Její členové zajistili přejmenování náměstí a také se zasloužili o záchranu historického jádra města. Díky ní a finanční dotaci se zlepšil stav historických památek a v roce 1992 byl Český Krumlov zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Také několik spolků obnovilo svou činnost a navázalo na svou dlouhodobou tradici, která musela být zastavena. Takovými spolky byly například Sokol a Český Junák, ale vznikaly i spolky nové, které obohatily život občanů ve městě, ať už šlo o oblast sportovní, divadelní či jinou. Také v roce 1990 se udály Slavnosti pětilisté růže, které byly obnoveny. Dalšími událostmi, kterým se město věnuje, jsou Svatováclavské slavnosti, Vánoce a s nimi spojený Advent. Program na tyto akce připravuje Městské divadlo. Také město pořádá mnoho festivalů, například Festival komorní hudby a Mezinárodní hudební festival, který je nejnavštěvovanější akcí i dnes. Zkrátka město začalo pořádně žít. Vznikly nové galerie, muzeum, dále Art Centrum Egon Schiele, které vzniklo v rozmezí let 1992 a 1993. V tomto Art Centru jsou vedeny dokumentace o dílech a životě Egona Schieleho. Obnovila se činnost divadel, ve městě existují hned tři divadla, a to Městské divadlo, zámecké barokní divadlo a otáčivé hlediště. Během roku 1990 čekali občané na svobodné demokratické volby. Čekali na ně přes 40 let. S volbami přišel velký rozvoj města, najednou byly i finance na jeho obnovu. Například vznikly střední školy, nové byty, obchody a započala stavba Domova s pečovatelskou službou na Vyšehradě. Také započaly opravy v historickém centru nebo v areálu zámku, díky nimž je zachováno historické jádro města, které patří k nejzachovalejším památkovým komplexům architektury v České Republice a v Evropě. Český Krumlov navštíví několik tisíc návštěvníků z nejrůznějších částí světa.¹⁹³

8.5 Kulturní a společenské události ve městě

1. března 1985 se konala dětská pěvecká soutěž Rudý karafiát. 12. března byla otevřena výstava grafitů ve Vlastivědném muzeu. 8. května se uskutečnila Vojenská přehlídka na Chvalšinské ulici. 9. června se konala Spartakiáda na stadionu TJ Slavoj. V srpnu, těsně předtím než začala škola, došlo k rozloučení rodičů se svými syny, kteří odcházejí

¹⁹³BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov*, s. 85–88.

na vojnu. Toto rozloučení se konalo ve Vlastivědném muzeu.¹⁹⁴ V roce 1990 vznikl společný Český svaz tělesné výchovy, pod který od této chvíle spadá – Slavoj, Star, Sokol a jiné. Tento rok se uskutečnil třetí adventní neděle první „Živý betlém“ ve městě. O rok později vznikla ve městě cestovní kancelář ČSAD, pod názvem Saturn. Tato společnost se zabývá turistickými zájezdy. V roce 1991 probíhala ve městě i na jiných místech činnost Junáka a ve dnech 26.–28. dubna se konal v Boleticích u Českého Krumlova sraz skautů a skautek. 15. dubna 1992 se uskutečnilo velikonoční posezení v Městské knihovně. Na začátku února roku 1993 bylo založeno v budově kina fitness centrum J + K. Základní škola Za Nádražím ve spolupráci s TJ Sokol uspořádala „Běh o vánočního kapra“ 22. prosince 1993.¹⁹⁵

8.6 Zájmové spolky v období přechodu od totalitního režimu

8.6.1 Volejbal v Českém Krumlově

Volejbalové začátky patří již do dřívějších let, ale nebylo to nic slavného. Úspěch začal přicházet až po roce 1982, když se v Českém Krumlově na Základní škole Za Nádražím začaly vytvářet volejbalové třídy. Už od prvních tříd mohli rodiče dávat své děti na míčové hry, kde se děti pomalu dostávaly k prvním praktikám volejbalu. Podle toho, jak dětem volejbal šel a jaký byl především zájem, byla možnost přejít v páté třídě do volejbalové třídy. V nich děti neměly nějaké předměty, například Výchovu ke zdraví, Nástrahy a dospívání, Dramatickou výchovu aj., ale za to více času věnovaly trénování volejbalu. Já osobně jsem od druhé třídy chodila na gymnastiku. Volejbalu jsem se věnovala velice málo. Hned na prvním volejbalovém soustředění jsem zjistila, že toto není nic pro mne. Volejbal a volejbalové třídy na základní škole Za Nádražím fungují pořád. Ti, kteří se volejbalu věnovali hodně, se dostali do volejbalového klubu Jihostroj či Madeta.¹⁹⁶

8.6.2 Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v Českém Krumlově

Tento nepolitický klub vznikl v roce 1992, působí po celé republice a spojuje všechny, kteří mají snahu pomoc zdravotně postiženým dětem či mládeži. Tento klub pořádá

¹⁹⁴DigiArchiv SOA v Třeboni (f). *Český Krumlov (Kronika města)*.

¹⁹⁵DigiArchiv SOA v Třeboni (g). *Český Krumlov (Kronika města)*.

¹⁹⁶ZÁHOŘ, Oldřich. *Českokrumlovský volejbal*.

pro zdravotně postižené děti výlety, zájezdy, ozdravné pobyty, karnevaly, letní tábory a další akce. Klub je sice založen především pro zdravotně postižené, ale stará se i o děti a mládež, které trpí ekzémy, lupenkou či astmatickým onemocněním.¹⁹⁷

8.6.3 Rotary club

Rotary club v Českém Krumlově vznikl 24. června v roce 1995. Patronem tohoto klubu je rakouský RC Rohrbach. Protože Rotary club v Českém Krumlově jevelice aktivní, co se týče projektů, jezdí do Českého Krumlova rotariáni z celého světa. Cílem je pomoc lidem, kteří to potřebují, ať už jde o pořizování kompenzačních pomůcek pro handicapované, nebo postele do domova seniorů. Klub dále financuje vozidla pro přepravu handicapovaných, naučná dětská hřiště, zajišťuje vodící psy, pomáhá při povodních a také financuje sportovní zařízení. Od svého založení se klub už mnohokrát podílel na rozvoji města. Rotary club pořádá mezinárodní meetingy a schůze.¹⁹⁸

¹⁹⁷ *Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. – Klub Český Krumlov.*

¹⁹⁸ *O Rotary.*

9 Závěr

Cílem mé práce bylo zkoumání volnočasových aktivit ve městě Český Krumlov od roku 1945 do roku 1995, které v tomto časovém období existovaly. Pro napsání mé bakalářské práce mi velmi pomohly prameny deponované ve Státním okresním archivu v Českém Krumlově, kde bylo nalezeno mnoho písemných materiálů o spolcích a také jsem zde našla několik pozvánek na různé kulturní akce či setkání. V archivu jsem měla možnost nahlédnout do inventářů či kronik. Také jsem čerpala z digitálního archivu státního oblastního archivu v Třeboni, kde byla možnost nahlédnout do kronik města. Bohužel jsem se nedostala do Vlastivědného muzea v Českém Krumlově, které je z důvodu rekonstrukce dlouhodobě zavřeno. Zde bych jistě našla, mnoho dalších materiálů. Čerpala jsem z bakalářské práce, která se zabývala Jezuitskou kolejí v Českém Krumlově, ale to jen v malé míře. Odstavec, který byl použit, byl správně ocitován podle ISO a podle vygenerované citace v katalogu JU. Dále jsem měla možnost, díky Domovu s pečovatelskou službou, setkat se s ochotnými seniory, kteří se podělili o své zážitky a také mi vyprávěli o spolcích, které v Českém Krumlově byly. Fotografie jsem čerpala z osobního archivu a z archivu v Českém Krumlově. Velkou částí této práce bylo hledání literatury k tématu či archivních materiálů.

Jak již bylo zmíněno, práce je rozdělena do osmi kapitol, kdy je první kapitola věnována volnému času a jeho trávení. Druhá kapitola je věnována především historii a vývoji Českého Krumlova a také významným místům ve městě. V dalších kapitolách jsem se věnovala jak situaci ve městě, tak tehdejším zájmovým spolkům v jednotlivých obdobích. Obdobími, kterým se práce věnuje, byly odsun Němců, tedy rok 1938, poté období po roce 1945, dále 50. letům, krátkému období zvané „Pražské jaro“, dále období tzv. „Normalizace“ a nakonec přechodu od totalitního režimu ke svobodě, tedy 80. a 90. letům. Vše samozřejmě z pohledu volnočasových aktivit.

Výsledkem, ke kterému jsem při mém bádání dospěla, je, že i přesto, že začátky města nebyly příliš snadné, existovalo mnoho zájmových spolků a město bylo i dobře kulturně rozvinuté. Ve městě bylo pro obyvatele velké množství volnočasového vyžití, ať už se jednalo o sport, divadelní představení, hudební představení, kino a další. Tehdejší život v Českém Krumlově a volný čas byl velice ovlivňován dobou a situací, která zde v danou dobu byla. Naštěstí, se vždy našli lidé, kteří i přes špatnou situaci ve městě měli snahu volný čas a dění zlepšit a vidět vždy něco pozitivního. I po zákazu

činnosti spolků měli členové snahu svůj spolek vždy obnovit. Někdy se jim snaha vydařila, někdy ne.

Musím říct, že práce pro mne byla přínosem. Díky této práci jsem se dozvěděla mnoho zajímavého, ať už z archivních materiálů či od pamětníků. Dále bych chtěla říct, že dohledávání materiálů nebylo vždy snadné, mnohdy jsem byla odkazována na archiv, kde hledané informace nakonec nebyly. Snažila jsem se držet doporučený rozsah, ale informací bylo tolik, že dodržet rozsah se mi nepodařilo. Téma není plně vyčerpáno, dalo by se práci rozšířit například o období před 2. světovou válkou.

10 Seznam použitých zdrojů

Rukopisy

Archivní materiály v držení Jana Vítky vytvořené k výročí Svazu dobrovolných hasičů

Dům dětí a mládeže. *Kronika 1970 – 1993*. Český Krumlov.

Dům dětí a mládeže. *Kronika Pionýr 1983 – 1977*. Český Krumlov.

Dům dětí a mládeže. *Kronika Pionýrského oddílu Základní školy Plešivec, rok 1983 – 1987*. Český Krumlov.

Dům dětí a mládeže. *Kronika Pionýrského oddílu Základní školy Tavírna, rok 1985 – 1988*. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Barokní divadlo Č. Krumlov*. S označením A-a 11769. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Inventář – socialistický svaz mládeže – okresní výbor Český Krumlov (1968)1970 – 1989*. S – 202, Sylva Wimmerová. Český Krumlov, 2010.

SOkA Český Krumlov. *Inventář Československý svaz mládeže – okresní výbor Český Krumlov, 1950 – 1969*. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 97: pozvánky, oznámení*. Fond ONV Č. Krumlov. Ú 39. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 113: písemný záznam z valné hromady, stanovy, písemné hlášení o vzniku, žádost o obnovení spolku*. Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 114: stanovy*. Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 115: stanovy*. Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 115: stanovy, oznámení o výmazu ze spolkového katastru*. Fond ONV Č. Krumlov. Ú 70. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 115: stanovy*. Fond ONV Č. Krumlov. Ú 72. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 117: písemný záznam o vzniku, stanovy, oznámení valné hromady, stanovy.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 118: pozvánka, stanovy.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 154: pozvánka, žádost potvrzení účasti, upozornění.* Fond ONV Č. Krumlov. Ú 39. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 188: stanovy.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 253: pozvánka.* Fond ONV Č. Krumlov. Ú 39. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 269: pozvánky, oznámení.* Fond ONV Č. Krumlov. Ú 39. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 486: pozvánka, zápis ze schůze, oznámení.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton 491: pozvánka, zápis ze schůze, oznámení.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton S 19: zpráva o obnovení činnosti, stanovy, žádost, fotoalbum.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton S 21: oznámení o obnovení spolku, stanovy, pozvánka.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton S 113: písemný záznam z valné hromady.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton S 118: písemný záznam.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton S 191: oznámení o zániku, písemné zápisy z valných hromad.* Fond Revolučního odborového hnutí. Český Krumlov.

SOkA Český Krumlov. *Karton S 239: záznamy o činnosti, stanovy, zpráva Řeckému velvyslanectví.* Fond ONV Č. Krumlov. Český Krumlov.

Kvalifikační práce

ŠTĚDRÁ, M. *Život všední a život sváteční v Krumlovské Jezuitské koleji: Výchovné snahy, metody a cíle jezuitské koleje od sklonku 16. do poloviny 18. století.* České Budějovice, 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta. Katedra církevních dějin. Vedoucí práce M. Weis.

OPICHALOVÁ-VLASÁKOVÁ, M. Diplomová práce – Zpěvácký spolek DALIBOR v Českém Krumlově. Vedoucí práce K. PADRTA. In: SOKA Český Krumlov. Bez bližšího označení.

Monografie a odborné studie

BEDŘICH, Václav. *Příběh města Český Krumlov.* Český Krumlov: Město Český Krumlov, 2009. ISBN 978-80-254-4796-3.

GAŽI, Martin a Petr PAVELEC, ed. *Český Krumlov: od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví.* České Budějovice: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2010. Collectiones. ISBN 978-80-85033-26-7.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas.* Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JAKEŠ, Josef. *Slyším mlýnský kámen, jak se otáčí: vzpomínky na dny všední i sváteční v Českém Krumlově a jinde.* Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2013. ISBN 978-80-7415-084-5.

KAPLÁNEK, Michal. *Čas volnosti - čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase.* Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0450-3.

MACEK, Josef, ed. *Sedm pražských dnů: 21.-27. srpen 1968 : dokumentace.* Praha: Academia, 1990. ISBN 80-200-0237-5.

NEBOJSA, Bořivoj. *Normalizace, to je ono!* Tišnov: Sursum, 2001. ISBN 8085799936.

PESCHKA, Otto. *Jak to bylo doopravdy mezi Čechy a Němci: o Češích, Němcích a jiných tématech na pozadí memoárů člena smíšené rodiny, který pochází ze Sudet.* 2. vyd. Ústí nad Labem: Paprsky, 2013. ISBN 978-80-904552-9-0.

PLŠEK, Bořivoj a Petr Šulcík. *Autoklub Rallye Český Krumlov*. Český Krumlov: ČK motosport, 2004. tisk – INPRESS České Budějovice, 192 s.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

VANĚČEK, Jan. *Běžecké závody*. Praha: Jan Vaněček, 2009. ISBN 978-80-254-3127-6.

VANĚČEK, Jan. *Vejrovské zkazky*. Praha: Jan Vaněček, 2014. Tiskárna Vimperk. ISBN 978-80-260-4919-7

Sborníky

50 let Československého Červeného kříže na Československu. Jaroslav Hadač. České Budějovice: Jihočeské tiskárny. Vydal OMV Český Krumlov.

90 let Odboru Klubu český turistů v Českém Krumlově. L. Kuchtová. Český Krumlov.

Českokrumlovská scéna 1945 – 1995. Český Krumlov.

Českokrumlovský hokej 1945 – 1995: Vydal HC Slavoj Český Krumlov při příležitosti oslav 50 let klubu a 20 let zimního stadionu. R. Štěpán, J. Tůma, J. Brož. Český Krumlov, 1995.

Český Krumlov 1945 – 1985. Český Krumlov: Městský národní výbor v Českém Krumlově, 1948.

Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov: Vydal při příležitosti otevření zimního stadionu s umělou ledovou plochou v r. 1975. L. Hoda, L. Horyna. Český Krumlov, 1975.

Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník vzpomínek vydaný při příležitosti 35. výročí osvobození Československa. J. Smrčka. Český Krumlov.

Internetové zdroje

AHA. *Hitler si vytvořil armádu i z dětí, takzvanou Hitlerjugend* [online]. Praha: Česká televize, 1. 12. 2011, [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1206283-hitler-si-vytvoril-armadu-i-z-deti-takzvanou-hitlerjugend>

ANGELIKA2808. *Alexander Dubček* [online]. FDb.cz, © 2003-2017. Posl. úpravy 18. 10. 2017 [cit. 2017-10-18]. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/244853-alexander-dubcek.html>

CK-SCENA.CZ. *Historie ochotnického souboru „Českokrumlovská scéna“ 1945 až 1994* [online]. Český Krumlov: Divadelní klub Českokrumlovská scéna, 2003 [cit. 2017-08-15]. Dostupné z: http://new.ck-scena.cz/?page_id=628

ČARNÁ, Marta. *Občanské sdružení Rom - Cesta* [online]. Český Krumlov: © Sdružení Oficiálního informačního systému Český Krumlov, 1999 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/soucas/i_osdrom.htm

ČARNÁ, Marta. *Občanské sdružení Romů - Soužití* [online]. Český Krumlov: © Sdružení Oficiálního informačního systému Český Krumlov, 1999 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: http://www.ckrumlov.cz/cz1250/mesto/soucas/i_osroso.htm

ČČK. *Činnost ČSČK mezi dvěma světovými válkami* [online]. © 1999 – 2017 [cit. 2017-08-22]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/historiemeziv.aspx>

ČČK. *Činnost ČSČK po druhé světové válce* [online]. © 1999 – 2017 [cit. 2017-08-22]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/historiepovalce.aspx>

ČČK. *Činnost ČSČK po sametové revoluci a vznik ČČK* [online]. © 1999 – 2017, [cit. 2017-08-22]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/historieporevoluci.aspx>

DigiArchiv SOA v Třeboni (a). *Český Krumlov (Pamětní kniha, Kronika města)* [online]. Datace 1945–1953, snímek 11–22. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1336&page=11>

DigiArchiv SOA v Třeboni (b). *Český Krumlov (Pamětní kniha, Kronika města)* [online]. Datace 1945–1953, snímek 74. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-11-9].

Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1336&page=74>

DigiArchiv SOA v Třeboni (c). *Český Krumlov (Pamětní kniha, Kronika města)* [online]. Datace 1945–1953, snímek 87. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-08-20].

Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1336&page=87>

DigiArchiv SOA v Třeboni (d). *Český Krumlov (Kronika města Český Krumlov)* [online]. Datace: 1954–1955, snímek 19–64. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-12-5]. Dostupné z:

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1337&page=64>

DigiArchiv SOA v Třeboni (e). *Český Krumlov (Kronika města Český Krumlov)* [online]. Datace: 1954–1955, snímek 161–226. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-12-5]. Dostupné z:

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1337&page=161>

DigiArchiv SOA v Třeboni (f). *Český Krumlov (Kronika města)* [online]. Datace 1985–1990, snímek 22. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1474&page=22>

DigiArchiv SOA v Třeboni (g). *Český Krumlov (Kronika města)* [online]. Datace 1991, snímek 13–14. Archiv SOkA Český Krumlov, 2017. [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kfock&menu=3&id=1475&page=13>

Fotoklub Český Krumlov. *O fotoklubu* [online]. Český Krumlov © 2017. Posl. úpravy 8. 10. 2017 [cit. 2017-10-8]. Dostupné z: <http://www.fkck.cz/o-fotoklubu/>

HARTMANN, David. *17. 11. 1989: Sametová cesta ke svobodě* [online]. Český rozhlas, © 1997-2017, [cit. 2017-11-27]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/devitky/1989/_zprava/553825

HAJNÁ, Milena. *Státní hrad a zámek Český Krumlov* [online]. Český Krumlov: město Český Krumlov, © 2006 - 2007, Posl. úpravy 15. 07. 2017, [cit. 2017-07-15]. Dostupné na WWW: http://www.castle.ckrumlov.cz/docs/cz/zamek_oinf_sthrza.xml

CHURAN, Vilém. *Pořádané akce, novinky a stařinky*[online]. Junák – český skaut, středisko Pod Kletí Holubov, 2017, [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://www.holubov.skauting.cz/poradane-akce-novinky-starinky>

KALIANKO, Zdeněk. *Historie kostela sv. Víta: Historický přehled kostela sv. Víta v Českém Krumlově* [online]. Český Krumlov: Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov, 2017 [cit. 2017-09-12]. Dostupné z: <http://www.farnostck.bcb.cz/kirche-st-veit-in-der-stadt-cesky-krumlov/historie-kostela-sv-vita/>

KRNÍNSKÝ, Jan Matěj a Petr JELÍNEK. *Slavnosti pětileté růže Český Krumlov*[online]. Český Krumlov: Městské divadlo Český Krumlov, © 2017. Posl. úpravy 6. 10. 2017 [cit. 2017-10-6]. Dostupné z: <http://www.slavnostipetilisteruze.eu/cz/historie-slavnosti/2/>

KRÝSL, Jiří. *O nás: Historie MO* [online]. Český Krumlov: Český rybářský svaz Český Krumlov, © 2015 [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.mockrumlov.cz/o-nas/>

MAREK, R. *21. srpen 1968: vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa a začátek dlouholeté sovětské okupace* [online]. Refresher, © 2011-2017 [cit. 2017-10-18]. Dostupné z: <https://refresher.cz/46330-21-srpen-1968-vpad-vojsk-Varsavske-smlouvy-do-Ceskoslovenska-a-zacatek-dlouholete-sovetske-okupace>

MIKEŠOVÁ, Marie. *Historie* [online]. Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Křemže, © 2011, [cit. 2017-11-04]. Dostupné z: <http://www.zahradkari.cz/zo/kremze/index.php?str=2688>

MOULIS, Miloslav. *Český Krumlov „navěky“ německý?* [online]. Český svaz bojovníků za svobodu, © 2011 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: www.zasvobodu.cz/news/cesky-krumlov-naveky-nemecky-/

NĚMEC, Václav. *60. léta v Československu, Pražské jaro 1968* [online]. Dějepis.com, © 1997-2017 [cit. 2017-10-18]. Dostupné z: <http://www.dejepis.com/ucebnice/60-leta-v-ceskoslovensku-prazske-jaro-1968/>

ŠVEPEŠOVÁ, Alena. *Historie* [online]. Český Krumlov: Základní umělecká škola Český Krumlov, © 2001 – 2018, [cit. 2018-01-31]. Dostupné z: <http://www.zus-cesky-krumlov.cz/historie/>

UNESCO. *Český Krumlov - Historie* [online]. © České dědictví UNESCO. Posl. úpravy 12. 07. 2017 [cit. 2017-07-12]. Dostupné z: <http://www.unesco-czech.cz/cesky-krumlov/historie/>

URBANOVÁ, Markéta. *Historie kultury ve městě Český Krumlov* [online]. Český Krumlov, © 2006 – 2017. Posl. úpravy 15. 07. 2017 [cit. 2017-07-15]. Dostupné z: http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/docs/cz/mesto_histor_hiskul.xml

ZÁHOŘ, Oldřich. *Českokrumlovský volejbal* [online]. VSK Český Krumlov, © 2011, [cit. 2017-11-29]. Dostupné z: <http://www.vskck.cz/o-nas/>

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. – Klub Český Krumlov [online] Český Krumlov: Plánování sociálních a souvisejících služebna území Českokrumlovska, 2017 [cit. 2017-12-05]. Dostupné z: www.socialnisluzbyck.cz/katalog-socialnich-sluzeb/asociace-rodicu-a-pratel-zdravotne-postizenych-deti-v-cr-os-klub-cesky-krumlov.html.

Český svaz včelařů – informace [online]. Praha: Český svaz včelařů, © 2017 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <http://www.vcelarstvi.cz/o-csv.html>.

Heslo rejstříku: Masarykova liga proti tuberkulóze [online]. Jihlava: Muzea a galerie a Vysočině online, © 2013 [cit. 2017-11-24]. Dostupné: https://www.mgvysociny.cz/vismo/rejstrik.asp?id_org=450032&rh=2331

Historie pod drobnohledem: Zrození českokrumlovského fotbalu bylo v Domoradicích [online]. Český Krumlov: FK SLAVOJ, ©2017, [cit. 2017-10-5] Dostupné z: <http://www.fkslavoj-ck.cz/index.php/klub/historie>

Hrad a zámek Český Krumlov [online]. Český Krumlov: Státní hrad a zámek Český Krumlov, © 2017 [cit. 2017-07-15]. Dostupné z: <http://www.zamekceskykrumlov.eu/encyklopedie-1/>

O nás: Historie ČSOL(podle textu Ladislava Holého) [online]. Praha: Československá obec legionářská, © 2015 [cit. 2017-11-27]. Dostupné z: <http://www.csol.cz/domains/csol.cz/index.php/o-nas>

Odbor klubu Český turistů: Start Český Krumlov [online] Český Krumlov: Klub Českých turistů. Posl. úpravy 3. 8. 2017 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z: <http://krumlov-net.cz/kct/uvod.html>

O Rotary[online]. Jihlava: ROTARY INTERNATIONAL DISTRICT 2240, 2008 [cit. 2017-12-19]. Dostupné z: <https://www.rotary2240.org/district-2240/cs/o-rotary/>

Pražské jaro a občanská společnost [online]. Praha: Ústřední výbor [cit. 2017-10-18]. In: *Ústav pro studium totalitních režimů: věda – vzdělávání – popularizace*. Praha. Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/k231/panel04.pdf>

Revoluční odborové hnutí (ROH) [online]. Olomouc: Dějiny v pohodě, © 2013 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: [http://www.dejinyvpohode.cz/Articles/1034-2-Revolucni+odborove+hnuti+\(ROH\).aspx](http://www.dejinyvpohode.cz/Articles/1034-2-Revolucni+odborove+hnuti+(ROH).aspx)

Skauti Český Krumlov Ursini [online]. Český Krumlov, © 2014 [cit. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://skautck.webnode.cz>

Sokol Český Krumlov [online]. Český Krumlov: město Český Krumlov, © 2006 - 2017 [cit. 2017-10-15]. Dostupné z: <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/kpr1080.xml>

Sportovní klub Badminton Český Krumlov [online]. Český Krumlov: SK Badminton Český Krumlov, 2016 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: <http://www.badmintonckrumlov.cz/>

Stanovy Tenisového klubu Český Krumlov z.s. [online]. Český Krumlov: Tenisový klub Český Krumlov, Leden 21st, 2017 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <http://tenis-krumlov.cz/2017/01/21/stanovy-tenisoveho-klubu-cesky-krumlov-z-s/>

Strategický plán rozvoje města Český Krumlov: Profil města [online]. Český Krumlov: město Český Krumlov, © 2006 - 2017 [cit. 2017-07-15]. Krátká historie města, s. 9–10. Dostupné z: http://obcan.ckrumlov.info/docs/dokumenty/strategic_plan/profil_mesta.pdf

Stručný přehled dějin Českého Krumlova [online]. Český Krumlov: Alcedo Media, © 2010-2011. Posl. úpravy 12. 07. 2017, [cit. 2017-07-12]. Dostupné z: www.ceskykrumlov.com/o-meste/strucny-prehled-dejin-mesta/

Svaz brannosti – historie [online]. Český Krumlov: Svaz brannosti, © 2006 [cit. 2017-11-29]. Dostupné z: <http://www.svazbrannosti.unas.cz/svaz.htm>

Vlastenecko dobročinná obec Baráčníků Vitoraz Český Krumlov [online]. Český Krumlov: © Sdružení Oficiálního informačního systému Český Krumlov, 2001. Posl. úpravy 21. 11. 2017 [cit. 2017–11–21]. Dostupné z: http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/soucas/i_baracn.htm

Z historie klášterů [online]. Český Krumlov: Kláštery Český Krumlov, 2017 [cit. 2017-09-12]. Dostupné z: <http://www.klasteryck.cz/z-historie-klasteru/>

Osobní komunikace

BICANOVÁ, M., *Re: Informace o svazu* [elektronická pošta]. Message to: Veronika Vysekalová. 1. 12. 2017 [cit. 2017-12-06]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.

DUNKA, M. Osobní komunikace, citováno se svolením autora, [cit. 1. 12. 2017].

HAUSDORF, P. *Re: Informace o svazu* [elektronická pošta]. Message to: Veronika Vysekalová. 1. prosince 2017 [cit. 1. 12. 2017]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.

MAJER, Z. Osobní komunikace, citováno se svolením autora [cit. 29. 8. 2017].

VENUŠ, J. Osobní komunikace, citováno se svolením autora [cit. 9. 11. 2017].

Svědectví pamětníků

Přepis rozhovoru s paní Fišerovou ze dne 28. srpna 2017

Přepis rozhovoru s panem Houdkem ze dne 21. srpna 2017

Přepis rozhovoru s paní Kroutilovou ze dne 1. září 2017

Přepis rozhovoru s paní Páralovou ze dne 1. září 2017

Přepis rozhovor s panem Solfronkem ze dne 1. září 2017

11 Seznam příloh

Příloha I: Rozhovor s paní Kroutilovou – 1. září 2017

Příloha II: Rozhovor s paní Páralovou – 1. září 2017

Příloha III: Rozhovor s panem Solfronkem – 1. září 2017

Příloha IV: Rozhovor s paní Fišerovou – 28. srpna 2017

Příloha V: Rozhovor s panem Houdkem – 21. srpna 2017

Příloha VI: Schwarzenberská garda

Příloha VII: Kapela Schwarzenberské gardy – 1938

Příloha VIII: Radnice v Českém Krumlově v roce 1938

Příloha IX: Adolf Hitler na náměstí 20. října 1938

Příloha X: Budova dnešního hotelu „Bellevue“

Příloha XI: Fotoateliér Josef Seidel

Příloha XII: Personál nemocnice „Spitalspersonal“

Příloha XIII: Sokolské slavnosti

Příloha XIV: Sovětské tanky na náměstí v Českém Krumlově v roce 1968

Příloha XV: Pozvánka na Slavnosti pětileté růže 1969

Příloha XVI: Kulturní kalendář – rok 1969

12 Přílohy

Příloha I: Rozhovor s paní Kroutilovou - 1. září 2017

Paní Marie Kroutilová patří do Klubu seniorů a právě tam jsem ji potkala. Paní Kroutilová je velice vitální paní, pěkně upravená. Musím říct, že mne nabudila dobrou náladou a její přístup k životu se mi moc líbí. Paní Marie vypráví: *„Takže já jsem se narodila v roce 1927, ale ne v Českém Krumlově, bydlím tu od roku 1949, sem jsem byla přeložena pracovní. Co se týče těch spolků, tak jsem chodila do Svazu žen, členkou jsem sice pořád, ale přestala jsem tam chodit. Přestala jsem asi, když mi bylo 50 let. No, ale ten se drží pořád. Pak jsem chodila do Klubu českých turistů. Jsem za něj moc ráda, protože díky tomuto spolku jsem poznala krásy Krumlova. A tolik zábavy, co jsme zažili a kam jsme se všude podívali. No, prostě jsem za něj ráda. Ale musela jsem přestat ze zdravotních důvodů. To víte, už jsem stará a kolena moc nevydrží (smích). Té turistice jsem se věnovala 10 let a pak jsem musela turisty opustit, kvůli tomu zdraví. A teď jsem tady, v Klubu seniorů, a ani byste nevěřila, jak je tento klub skvělý. Víte, já mám totiž ráda společnost, jsem ráda mezi lidmi. Já osobně si vážím přátelství a hlavně dobrých lidí. Zde v klubu je spousta dobrých lidí a taky jsou zde zajímavé akce.“*

Dávám najevo kladný obdiv k jejímu přístupu k životu a paní Marie pokračuje: *„Víte co, mám své problémy, zdraví už tak dobře neslouží, ale já se snažím tyto problémy překonávat. Myslím si, že vzhledem k tomu, že člověk žije jen jednou a život je krátký, ač se to nezdá, tak je. A ono není dobré uzavírat se do sebe, být sám. Je dobré chodit mezi lidmi a ten život si užít, a proto jsem ráda za tento klub.“*

Jako poslední pokládám otázku ohledně kulturního života jako takového a takto zní odpověď: *„Co se týče kulturního života, tak i ten jsem si užila. Chodila jsem často do divadla, na koncerty, do kina, jezdila jsem do ciziny. Musím také říct, že záleží hodně i na rodinném zázemí a vzorech v rodičích. Protože Vaše rodiče Vás ze začátku vedou k tomuto kulturnímu životu, sportu a tak.“*

Příloha II: Rozhovor s paní Páralovou 1. září 2017

S paní Páralovou jsem se setkala v Domově s pečovatelskou službou u nás v Českém Krumlově. Paní Páralová pochází původně z Kaplice a je narozena v roce 1930, takže jí v srpnu bylo krásný 87 let. Paní Páralová momentálně leží v Domově s pečovatelskou službou a bohužel už nemůže chodit. Zastihla jsem ji zrovna, když se dívala na seriál, ale jakmile jsem jí řekla o sobě a co bych potřebovala vědět, hned ji vypínala se slovy: „*Počkejte, jen to vypnu, stejně tam dávají jen kraviny.*“

Položila jsem paní Páralové pár otázek a ona začala vyprávět: „*Po válce jsem začala pracovat v jednom podniku, počkejte, jak ono se to jmenovalo. Ano, „Baťova škola práce“, takhle přesně se to jmenovalo. Můj muž, ten už je teda bohužel po smrti, ale ten dostal od školy umístěnku, to vy už neznáte, ale dříve to bylo. Takže dostal umístěnku do Říčán u Prahy a tam jsme pak bydleli. Vdávala jsem se, když mi bylo 21 roků, to už jsme s manželem spolu už tak rok předtím chodili. No, v roce 1958 jsem přišla do Krumlova.*“

Dále pokračuje: „*Co se těch spolků týče, tak já jsem chodila do Svazu žen, tam jsme se scházely jakože aktivní maminky, kamarádky a tam jsme pletly, byly tam různé besedy, konaly se zájezdy. Tam jsem začala asi v 50 letech chodit a chodila jsem tam asi 10 let. Potom jsem chodila do svazu Červeného kříže, ten byl v Horní ulici, a tam jsme dávali krev. Dříve to bylo jinak, to nebylo, že bychom jezdili do Českých Budějovic, to ne. Dříve jsme se sešli jako ty stejné skupiny, přijel autobus a tam nám tu krev odebrali. Taky už mám kolik plaket s tím Jánským. Co bych Vám ještě řekla, dále jsem chodila pak už jako důchodce, když už jsem byla v důchodu, tak jsem začala chodit do Turistického oddílu. To jsme se scházeli jednou týdně a vždy ve čtvrtek, tam jsme chodili třeba pro proutí a pletli pomlázky. Po revoluci jsme jezdili i za hranice, do Rakouska nebo do Německa. Jo a také jsem chodila do Svazu důchodců, to jsme chodili za každého počasí, i v dešti jsme chodili. Tam jsme pořádali různé akce a vyměňovali se s důchodci z Kaplice a z Vimperku. Taky jsme jezdili do Českých Budějovic do divadla, tam jsme měli takové předplatné a vždy jely dva autobusy. Ještě bych Vám řekla, že co se kultury týče, tak jsme tedy jezdili do těch divadel, na různé koncerty na zámku, na slavnosti, do knihovny, tam jsme měli takovou tu průkazku, co je asi i dnes. Dále jsme jezdili hodně na ochotníky, kteří hráli v divadle. Absolvovala jsem besedy, kde měl přednášky doktor Jegorov*. Také jsem nějaký čas chodila*

do Sokola, ale jen chvíli, tam byla fajnová skupina. Pak se ale na chvíli rozpadl, kvůli té jejich zakladatelce paní Čechové. Víte, o to tu jde, vždy se musí sejít skupina, která chce něco dělat.“

„Jinak mám dvě děti. Syna, ten je výtvarník, a dcera, to je učitelka, ta si musela pak udělat ještě státnice z angličtiny a pak jela na stáž do Skotska, nakonec si našla místo jako ředitelka a seděla už jen v kanceláři. Oba zůstali v Praze. Jinak celý život jsem jezdila na kole, ale teď už nemůžu ani chodit. To je už ten smutný konec (paní začínají téct slzy a po chvíli i mně), kdy už jen ležím a nemůžu nic. Dcera za mnou jezdí, možná se sem přestěhuje, protože každý týden z Prahy to není moc dobré. Vždy mám strach, jestli dojele. Ale to je tak jediné, jinak jsem tu sama...“

Poté mne chytne za ruku a povídá: „Víte, žila jsem pěkný život, nemůžu si stěžovat. Jen ten konec, ale to k tomu vlastně patří.“

Když se s paní Páralovou loučím, dá mi ještě radu do života: „Slečno, snažte se užít si života co nejvíce a mějte se hezky.“

**MUDr. Alexandr Jegorov CSc. – soudní znalec v oboru zdravotnictví, odvětví chirurgie a traumatologie*

Příloha III: Rozhovor s panem Solfronkem 1. září 2017

S panem Milošem Solfronkem, narozeným 8. 3. 1933, jsem se také setkala v Klubu seniorů. Pan Solfronk sem chodí jak za lidmi, tak dívat se na svého syna, který hraje v kapele (kapela pravidelně hraje na těchto seniorských zábavách, syn hraje na bicí a je narozen v roce 1956). Pan Solfronk byl velice příjemný a upovídaný pán. Vysvětlila jsem mu, co přesně mne zajímá, a on začal: *„Tak já původně pocházím z Domažlic a sem do Českého Krumlova jsem přišel v roce 1953 jako voják. Pak jsem byl chvíli v Třeboni, oženil jsem se a vrátil jsem se sem. Jsem vyučený zbrojič, tady v Krumlově jsem pracoval chvíli u lesů, ale protože jsem na to neměl správné vyučení, tak jsem skončil a šel jsem s dvěma kamarády zpátky do školy, to na tom je právě to vtipný (smích). Seděli jsme tam tři muži mezi mladými kluky. Takže mám dva vyučáky – zbrojič a automechanik. Po vyučení jsem šel pracovat do komunálu a dělal jsem mistra učedníkům, kteří se učili na automechanika. Po osmi letech jsem šel opravovat sanitky tady do nemocnice. Taky jsem pracoval dva roky u letectva. Co se těch spolků týče, tak po válce jsem chodil do skautingu, tam jsem chodil asi 4 nebo 5 let. Taky jsem byl ve SVAZARMU. To byl spolek, co spolupracoval s armádou. Protože můj otec byl učitel hudby, tak jsem měl také vlohy a hrál jsem v orchestru, to byl rok 1959. S muzikou jsem cestoval všude, bylo a je i teď 9 členů a hodně jsme hráli na zámecké jízdárně. Jinak já jsem hrál na kytaru a zpíval a víte co je na tom nejvtipnější? Že jsem hrál ještě minulý týden, ale už jsem s tím opravdu skončil. Minulý týden jsem zahrál jen asi 5 písniček. Ale co nejvíce plnilo místo v mém životě, tak to byla jízda rallye. Chodil jsem do autoklubu a moje první jízda byla ve Větrní. Jezdil jsem i terénní závody, což se třeba tady nelíbilo zahrádkářům. Prý že ničíme přírodu (smích). Taky jsem se účastnil mezinárodních závodů a naposledy jsem jel historické rallye. To mě moc bavilo. No a teď chodím sem, nechci být sám, takže tohle je skvělá věc a mám tu i syna. No, co bych Vám ještě řekl. Bydlel jsem na Zámeckém nádvoří, jak tam jsou ty děla, tak nad nimi. Mám dva bratry, a když přišel můj otec z koncentračního tábora, tak pak jsem měl ještě dvě sestry (jedna žije v Chebu a druhá je už pochovaná). Jinak nesnáším pivo, tu jeho chuť a nikdy jsem neměl v puse cigaretu. Přísahám, že jsem ji nikdy neměl v puse, protože můj otec měl dvakrát otravu nikotinem, a když si vzpomenu, jak vypadal... Bylo to hrozné. Každé ráno chodím na procházku s mým psem. Ale žádné*

kolem paneláku, ale 8 km! Chodím z Plešivce na zámek, do města a zpátky na Plešivec. To byste nevěřila, jak na mne lidi koukají, jako na blázna (smích).“

Zeptala jsem se pana Solfronka na jeho názor na Krumlov a odpověděl: „Krumlov je teď veselejší, je tam více barev, není tak šedý jako dřív. Ale už si tam nekoupíte ani rohlík, dnes už je to jen samý byznys. Taky si tu lidé vážili práce, dnes je tu víc takových těch vagabundů. Dřív jich tu tolik nebylo, ale dneska dostávají peníze jen tak, pročby měli pracovat, že jo. Jinak jsem uměl anglicky a německy, ale jak člověk nemluví, tak pak slova pozapomene. Postavil jsem si chatu na Lipně, taky jsem postavil loďku, pojmenoval jsem ji, Barborka, projížděl jsem se na ní dva roky.“

Poté se zaposlouchal do právě hrající písničky a začal sám zpívat.

Příloha IV: Rozhovor s paní Fišerovou 28. srpna 2017

Paní Emilie Fišerová se narodila v roce 1944 v Českém Krumlově, kde žije dodnes. Vzhledem k tomu, že se narodila v hudební rodině, hrála od malička na klavír a chodila do Lidové školy. Jak sama říká: „*To víš, byla jsem dítě muzikální rodiny, takže jsme často hráli a zpívali.*“

Dále vypráví: „*No, takže to hraní na klavír mě bavilo hodně, tomu jsem věnovala dost času a taky mě bavilo číst. Hodně jsem chodila do knihovny a taky jsme s rodiči často chodili do přírody a to mě dost chytlo. Vystudovala jsem ekonomickou školu, ale dál jsem už nešla, jen jsem si pak udělala ještě státnice z psaní na stroji, protože to jsem potřebovala pro mou profesi.*“ (Paní Fišerová pracovala jako sekretářka ředitele JIP, poté v kanceláři u ČD a nakonec v České spořitelně.), „*No, když přišly děti, tak už na nějaké koníčky moc nebyl čas.*“

Pokládám pár otázek a paní Fišerová pokračuje ve vyprávění: „*Co se týče nynějšího koníčku, tak k turismu jsem se vrátila potom, co děti odešly z baráku, a hlavně potom, co zemřel manžel. Byl to rok 2004, ten rok jsem byla pořád doma a nic nedělala a přišly kamarádky a přemlouvaly mne, abych se k turistice vrátila a naplnila zase svůj život. Takže od roku 2005 jsem zase byla součástí Klubu českých turistů. Jsem v odboru, takže každý měsíc se scházíme a máme výbor a řešíme plánování turistických cest a akcí. Ono se to nezdá, ale je to docela složitý něco takového plánovat, vždycky musí být ty cesty přesně naplánované, musí být dopředu prošlé, abychom měli jistotu, že jsou bezpečné pro nás a ještě starší účastníky. A budeš se divit, ale nikdo z mladých to nechce dělat, já vždycky říkám, že až to položíme i my, tak už bude konec turistů v Krumlově. Máme samozřejmě rozřazení, jsme my staří lidé a potom je oddíl „TOM“, Tomíci to je mládež. Plánujeme trasy kratší, to je pro takové ty lidi, kteří k chůzi potřebují hůlku, tak pro ty jsou trasy kratší, ale pro nás jsou delší, třeba 50 km. Cestujeme převážně pěšky nebo autobusovou dopravou, vlakem už jen výjimečně. Pod Klub českých turistů patří jak pěší turistika, tak cyklistika, lyžování, jízda na lodi, třeba teď příští víkend (9.–10. září) jedeme vodu. Budeš se divit, ale my důchodci jsme aktivnější než vy mladí. Třeba Eliška, (vnučka) když byla malá, tak se mnou občas někam šla, ale teď? Vždycky mi dá najevo, že jsem upadla (smích). Co se týče počtu členů, tak tady v Krumlově jich je cca 200 a když třeba jedeme někam na tři dny, tak nás je přes 300 členů, protože jezdí i členové z Rakouska. Taky jezdíme do lázní (Gmünd), to je střeďeční záležitost. Takže*

takový ty akce to plánujeme na výboru, vždy na měsíc dopředu, aby se každý mohl dopředu registrovat kvůli autobusu. Taky si děláme pak kalendáře, účastníme se krumlovských akcí, například teď budeme na Kouzelném Krumlově. Jo a ještě nejstarší členka našeho spolku je ročník 1935, ale ta už chodí jen na krátké vzdálenosti.“

Pozn. Paní Fišerová mi dovolila nahlédnout i ofotit starší programy, vzpomínkové zápisky, fotky, jmenný seznam a také mi věnovala „Výroční turistickou známku“.

Příloha V: Rozhovor s panem Houdkem 21. srpna 2017

Jan Houdek, narozen v roce 1954, pochází z Českého Krumlova. Má tři děti (dceru a dva syny), je dvakrát rozvedený. Tady v Českém Krumlově pracoval u firmy Telecom a v roce 1990 se přestěhoval za prací do Německa, kde jezdí autobusem a jak sám říká „vozí malé uprchlíky“. V Německu, kam se přestěhoval i se svými třemi dětmi, pracuje jako řidič autobusu a každý den vozí arabské děti do školy. Pan Houdek si svou práci pochvaluje „Víte co je na tom nejlepší? Že tady v Česku Vás ty děti při nástupu nebo výstupu nepozdraví, ale tam u nás to je něco jiného. Jak jsou šťastné, že umí něco německy, tak na mne pořád volají přes celý autobus, když vystupují.“ Dále vypráví: „Můj otec byl Němec, takže to, že mne to táhlo už od začátku do Německa, není pochyb. Na základní školu jsem chodil v Linecké ulici. Největším paradoxem je, že na tu samou školu chodil i můj otec. Jenže on, před těmi cca 20 lety, byl, jak sám říkal Hitlerjugend, ale když už jsem tam byl já, tak jsem byl Pionýr. Je to zvláštní, že i přes takovou krátkou dobu to bylo celé úplně jiné.“

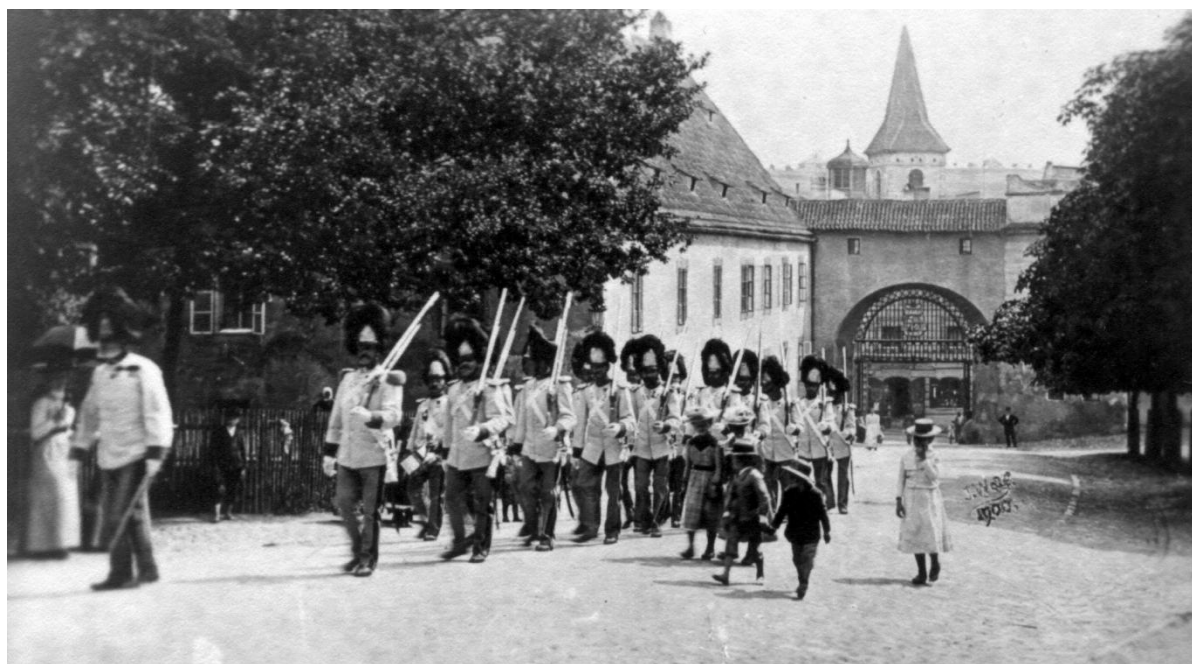
Dále se rozpovídal: „No, takže jako malej jsem navštěvoval zájmový spolek Pionýr. Chodil jsem tam od 5. třídy a přestal jsem asi tak ve 14 letech. Pamatuji si, že jsme se scházeli jednou týdně, nejčastěji jsme se scházeli v parku, kde jsme pak hledali různé broučky, žaludy, listy apod. Pionýr fungoval až do revoluce. Když přišla revoluce, tak padl, pak se samozřejmě obnovil, ale už to nebyli Pionýři, ale skauti, myslím. No, takže to byl Pionýr.“

Do jiného spolku jsem nechodil, pouze do tohoto, ale také jsem se hodně věnoval hudbě. Chodil jsem do Lidové školy umění a konkrétně jsem hrál na trumpetu, s tímhle jsem začínal ve dvanácti letech a vydrželo mi to dlouho. Dokonce jsem si tím i začal přivydělávat, to víte, tehdy byl výdělek minimální a takovýto přivýdělek navíc, ten se hodil vždycky. Jenže to vadilo mé první ženě, pořád nadávala, že jsem pryč, místo, abych byl s nimi doma.

Pak jsem si našel druhou ženu, ale s ní mi to taky nevydrželo, protože jsem šel za prací do Německa a děti šly semnou. Všechny děti tam bydlí, dcera už má i svou rodinu. Nemyslete si, že nejsou dny, kdy mi to nevyčtou. Například tenhle týden, nejmladší syn semnou jel do Čech s tím, že navštíví staré kamarády. Jenže večer mi volá a říká: „Ty tati, to je hrozný, já tu nikoho nemám. Když volám na stará telefonní čísla, tak mi to ani nevezmou, nebo řeknou, že nemají čas, že už mají svou rodinu.“

A já to mám podobně, mám tu už jen minimum přátel, rodiče jsem už pochoval a staré známé buď potkám na hřbitově, či jsou už po smrti. Co se týče Krumlova jako města, tak musím říct, že jako takový mi chybí. Často se doma dívám na online kameru a dívám se na Krumlov, ale když se pak jdu projít do města a vidím jen samé turisty, často nejde ani projít, z každé strany slyšíte jiný jazyk, ale ne český, tak si říkám, že už to není ani ten pravý Krumlov. I vzhledově, při vzpomínce na to, jak ty baráky vypadaly dříve a teď, to se nedá srovnat. Prostě platí heslo ‚každá věc musí mít svého majitele‘. Dříve bylo všechno státní a nikomu nic nepatřilo a tak nebyl důvod to nějak zvelebovat. Ale když se začaly baráky rozprodávat a každý barák někomu patřil, tak se to všechno začalo měnit. Takže abych to shrnul, do Českého Krumlova se vracím rád, rád na něj vzpomínám, ale už to není jako dříve, už tu nikoho skoro nemám. Ale ještě ti řeknu, že když bych měl možnost a měl kouzelnou hůlku a mohl bych se rozhodnout, co bych chtěl. Tak ne, že bych řekl, že bych chtěl kopu peněz, to říká každý, ale peníze nejsou všechno. Já bych se chtěl vrátit do doby, kdy jsem byl tak v 4.–5. třídě a seděli jsme u řeky. Byli jsme tam všichni, všichni, kdo jsme chodili ven, a to bez rozdílu. Ať jsi byla černá nebo bílá. Chtěl bych se do této doby vrátit, protože to byla doba, kdy jsme zažívali nejlepší časy a nebyli jsme ani jsme nepociťovali obtěžování od politiky či něco takového. To byla ta nejlepší doba. Tak a to je tak všechno, co bych chtěl říct.“

Příloha VI: Schwarzenberská garda

Příloha VII: Kapela Schwarzenberské gardy – 1938

Příloha VIII: Radnice v Českém Krumlově v roce 1938

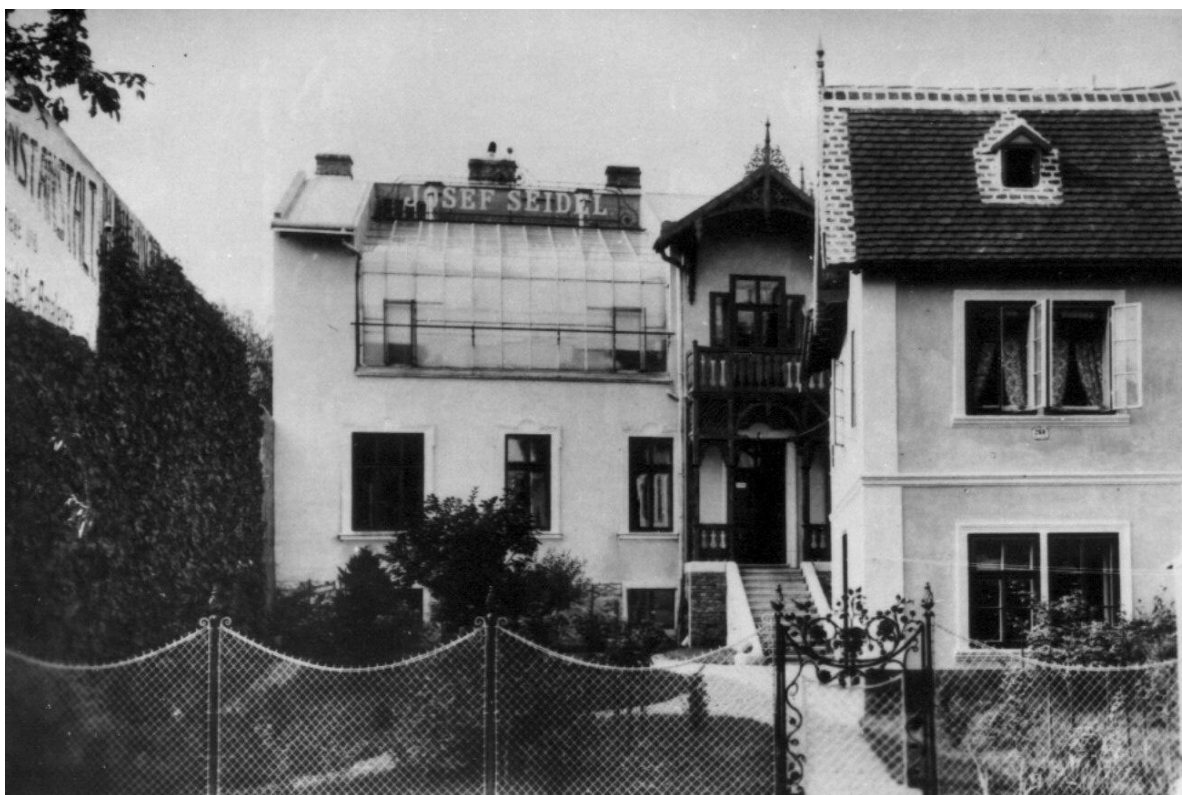
Příloha IX: Adolf Hitler na náměstí 20. října 1938

Příloha X: Budova dnešního hotelu „Bellevue“

Příloha XI: Fotoateliér Josef Seidel

Příloha XII: Personál nemocnice „Spitalspersonal“

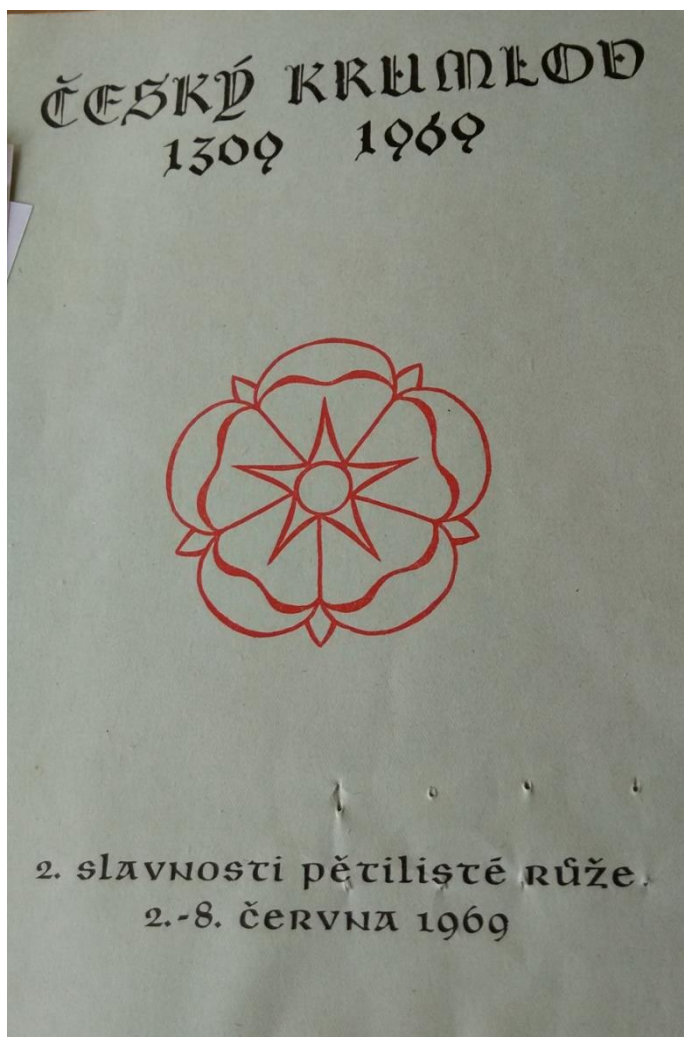
Příloha XIII: Sokolské slavnosti

Příloha XIV: Sovětské tanky na náměstí v Českém Krumlově v roce 1968

Příloha XV: Pozvánka na Slavnosti pětilisté růže 1969

ČESKÝ KRUMLOV

KVĚTEN

69

KULTURNÍ KALENDÁŘ

ABSTRAKT

VYSEKALOVÁ, L. *Volnočasové aktivity v Českém Krumlově od roku 1945 – 1995*. České Budějovice 2018. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce Prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Klíčová slova: Český Krumlov, volný čas, volnočasové aktivity, spolky, historie, církve, Sokol, Autoklub, Zpěvácký spolek, Hasičský sbor, městská kronika, archiv, sport

Práce se zabývá zkoumáním volnočasových aktivit v Českém Krumlově od roku 1945 až 1995. V první kapitole práce popisuje pojem volný čas. V druhé kapitole se práce zaměřuje na město Český Krumlov, jeho historii, církve a jeho kulturu. V dalších kapitolách se práce zaměřuje na Český Krumlov v konkrétním časovém období – na jeho rozvoj, kulturu, spolky a volnočasové aktivity.

ABSTRACT

Leisure activities in Český Krumlov in the years 1945 – 1995.

Keywords: Český Krumlov, free time, free-time activities, corporations, Church, Sokol, auto club, Singing group, the fire group, municipal library, archive, sport

The subject of this thesis is about exploring leisure activities in Český Krumlov in the years 1945-1995. This bachelor thesis is divided into some chapters. In the first chapter, I'm describing what is leisure time. In chapter two I'm writing about Český Krumlov, history of this town, church and culture. In other chapters, I'm writing about a special time period- development, culture, societies and leisure activities of Český Krumlov.